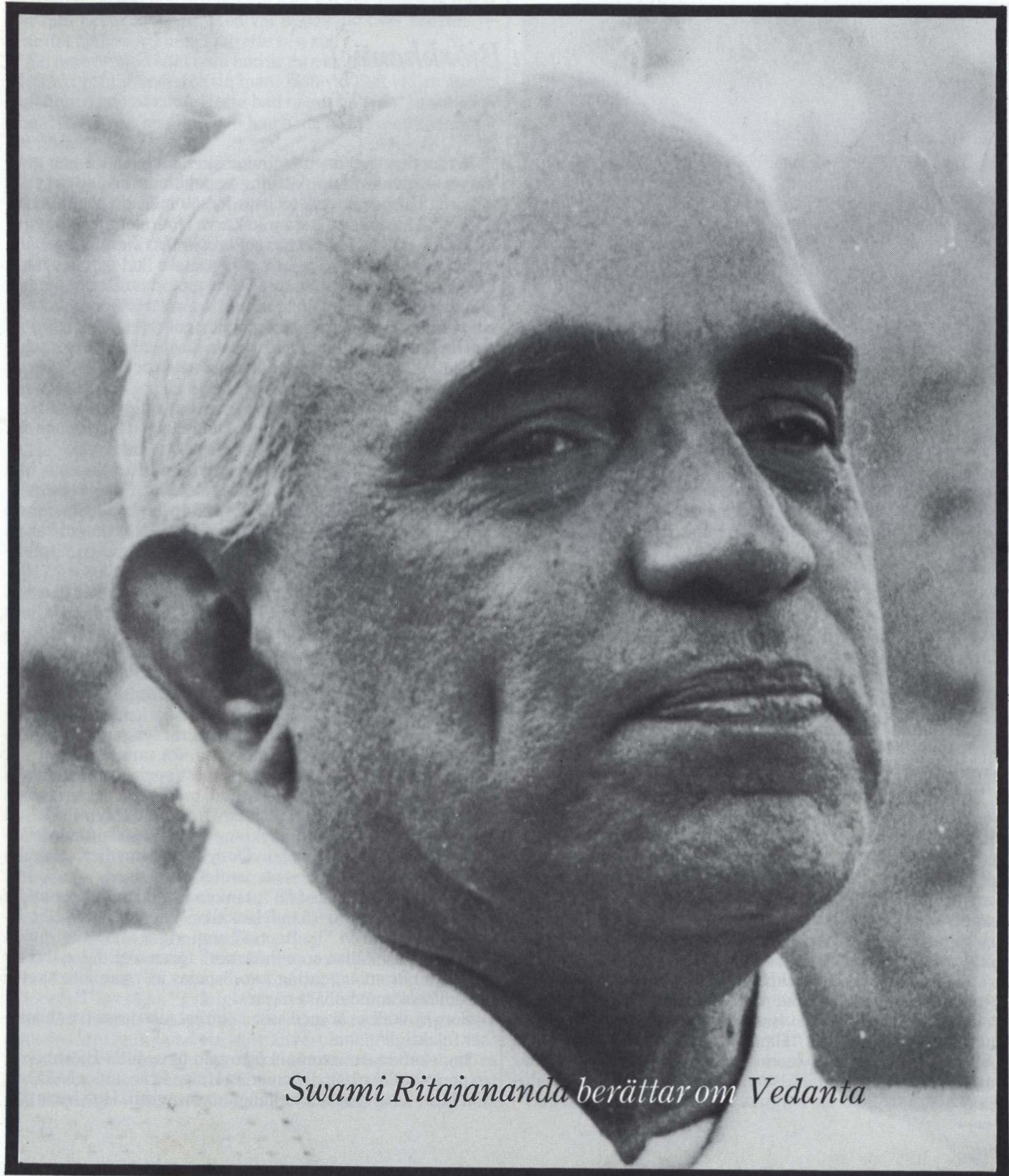

SÖKAREN

NR 5-6

1985 ÅRGÅNG 22

PRIS 18:00 INKL. MOMS

Swami Ritajananda berättar om Vedanta

Det finns faktiskt paranormala fenomen

Psykometri

Av Örjan Björkhem

Om man tror att paranormala fenomen existerar, kan verkligen bli ganska frustrerande.

Sedan rätt många år tillbaka har jag försökt att litet närmare undersöka en mängd påstått paranormala fenomen — ibland genom att intervjua vittnen, ibland genom att anställa mer eller mindre vetenskapliga experiment. Oftast har jag blivit besviken. Tills helt nyligen förtvivlade jag om att hitta ett paranormalt fenomen som gick att demonstrera.

Det var alltså inte med alltför stor entusiasm som jag startade en serie försök med psykometri under våren 1984. Men jag blev glatt överraskad av resultaten.

En av de första som spekulerade kring psykometrins gåta var greken Demokritos som på 300-talet före vår tideräkning lade fram teorin att våra drömmar skapas av föremålen och människorna runt om oss. I föremålens porer skulle nämligen ständigt "bilder" tränga in som sedan tränger sig på den försvarslösa sovande hjärnan.

Men Demokritos trodde aldrig att vi skulle kunna läsa av de här bilderna annat än i drömmens slumpmässiga val. Det blev istället den amerikanske vetenskapsmannen Rhodes Buchanan som skapade begreppet "psykometri" och teorin att själen, medvetandet, på något sätt skulle kunna läsa av föremålen. "Psykometri" betyder ju just själsmätning, men det får inte förväxlas med termens användning i den moderna psykologin. Där menar man med psykometri ingenting roligare eller nyttigare än så kallad "intelligensmätning" som ju är ett praktiskt och effektivt sätt att ta reda på vilka fördomar som psykologen delar med sin klient — ju fler de är desto intelligentare blir klienten.

En av Buchanans bekanta — den berömda general Polk — berättade att han kunde känna igen mässing i mörker: han fick omedelbart en obehaglig metallsmak i munnen. Buchanan blev eld och lågor och startade genast experiment — han menade att detta uppenbart var omöjligt och således måste vara en medial förmåga. Själv tror jag att just detta fenomen har en naturlig förklaring, om inte annat så för att jag själv har den förmågan. Men Buchanan fann snart att förmågan inte var begränsad till mässing. Han lät sina studenter känna på föremål som var instuckna i kuvert — och de kunde ofta berätta föremålets historia, på ett sätt som enligt vår naturvetenskap är omöjligt. Buchanan sammanfattade sina forskningar i läroboken "Handbok i psykometri" som kom ut år 1899. Buchanans teori blev att det från alla föremål utgick en sorts "strålning" som kunde berätta deras historia.

Ett av de experiment som kanske i alldeles för hög grad fått bestämma vår uppfattning av psykometrin är den tyske läkaren Gustav Pagenstechers försök med sitt medium fru Zierold. Han lade en keramikskärva i fodralet till ett väggur och lät den ligga kvar i två veckor. När fru Zierold fick hålla föremålet sa hon: "Jag hör ett rytmiskt ljud mycket långt borta som regndroppar som faller mot glas. Dessutom hör jag då och då ett melodiöst ljud som när vinden suckar i skogen." När skärvan hade legat i golvuret ytterligare en vecka sade hon: "Jag hör de taktfasta stegen från marscherande soldater, och jag uppfattar också då och då ljudet av en orkester som spelar långt borta."

Men när skärvan hade legat i uret i ytterligare tre veckor, då kom det: "Jag hör tydligt tickandet av en klocka och det harmoniska ljudet när den slår — ett, två, tre, fyra."

Pagenstecher kallade visserligen sina försök, som han gjorde i början på nittonhundratalet, för "objektassociation" som är ett väsentligt bättre ord än psykometri, men de slutledningar som man kan dra från hans experiment har på ett negativt sätt blivit avgörande för den vanliga uppfattningen av psykometrin.

För det första var det uppenbart att det gick bättre att "läsa" föremålet ju längre det varit i kontakt med, lät oss kalla det "händelsekällan". För det andra fungerade föremålet som en sorts bandupptagningsapparat.

Hur märkligt detta än skulle vara, så är det inte nödvändigtvis någonting parapsykologiskt med detta. Det är ju bekant att man kan "spela upp" ljud från lerkrukor — åtminstone i teorin. Då skulle drejarens fingrar fungera precis som nålen på en inspelningsgrammofon. På samma sätt är det med målarfärg — i teorin går det att spela upp samtalet i rummet då det målades. Det är fullt möjligt att också färdiga föremål kan påverkas för evigt av framför allt rytmiska ljud och det är ett faktum att psykometriska försök ofta dominerar av ljuden som mediet hör. De syner som mediet ser skulle då vara olika slutsatser som mediet självt drar.

Vi har alltså "tidsteorin", tanken att ju längre föremålet varit i närheten av "händelsekällan" desto bättre blir intrycken. Så har vi "ljudteorin" som säger att det är ljuden från händelsekällan som "märker" föremålet. En självklar slutsats blir att ingenting kan "spelas in" som inte skett i föremålets omedelbara närhet.

Som vi skall se är med stor säkerhet alla dessa tre slutsatser felaktiga.

Jag skall ta ett exempel från min fars, John Björkhems, experiment. År 1945 fick mediet Helga Braconnier hålla i ett förslutet kuvert som innehåller ett fotografi. Hon berättar:

"Som ung var hon mycket levnadsglad. Hon är orolig för något. Mycket olycklig. Tycker att hon inte har något att leva för, hon är ängslig, har hon varit sjuk förut?"

Var det självmord? Hon blev obducerad. Jag ser vita rockar omkring henne. Hon hade haft en magsjukdom. Ni slår i böcker efter henne. Någon besökte henne ett par dagar innan och sedan var hon så orolig. Hon var ensam i det ögonblick det hände — hon låg framstupa med ansiktet nedåt så att man såg ryggen på henne. Jag tror att hon låg och flöt, det var nära stranden. Hon var inte avklädd, en ring på fingret. — Konstig årstid hon drunknade. Det var inte badtid och hon var inte heller avklädd. Hon var uppsvälld över bröstet. — Var det självmord men ångrade hon sig?

En man är med i det men han är inte skuld till hennes död. Hon var främmande för sin man. Han var fäst vid en annan och hon visste om det. Hette han något på Nils, Johan eller Jöns? Sålde han spannmål — han hade något med spannmål att göra?

Mycket folk på begravningen, hon var inte omtyckt men de blev gripna av dödsbudet. Svagt regn efteråt, ser gula blommor. Graven är vanvårdad, ser löv och ogräs."

Det här är i starkt sammandrag vad mediet berättade medan hon i handen höll ett tillslutet kuvert som innehöll ett fotografi taget efter döden av Hanna Andersson, hustru till kvarnägaren Nils Andersson som dömts till livstids straffarbete för mordet på hustrun. Hustrun har påträffats död i sin egen kvarndamm — på bryggan ligger kaffekannen som hon brukat skölja i vattnet. Mannen har mycket riktigt haft en annan och levtt ett vilt uteliv och huvudsakligen dömts eftersom hela bygden vetat hur han brukat gräla med sin bröstsjuka hustru.

Helga Braconnier ger åtskilligt fler detaljer som alla verkar stämma in, hennes historia är att den olyckliga hustrun som vanligt gått ner för att skölja sin kaffekanna och trillat i vattnet och saknat mod eller lust att ta sig upp igen och fortsätta sitt rätt eländiga liv.

Det är också vad domstolen senare kommer fram till. 1947 godkänns Nils Anderssons resningsansökan och han blir frikänd och får 150.000 kronor i skadestånd för den tid han suttit i fängelset.

Men hur stämmer min fars experiment med de teorier vi började med? Nu har ju fotografiet som det här gällde inte haft någon längre kontakt med Hanna Andersson, men lät oss anta att också bilden av henne — hon blir då det psykometriska föremålet — har samma kvaliteter som originalet. Nog är det möjligt att allt det som Helga Braconnier ser har sin källa i ljud — exempelvis Hannas skrott, hennes gråt, plaskande i vattnet, obducenternas prat och klirrande av instrument.

Men hur kunde då Helga Braconnier beskriva begravningen? Den skedde ju efter det att fotot var taget. Ja, märkligt nog har Helga här fel — de enda fel som finns i beskrivningen — det var strålände väder vid begravningen, och graven var inte alls vanvårdad. Så här långt hade jag alltså kommit, ungefär detta var vad jag visste då jag började planera en egen serie experiment.

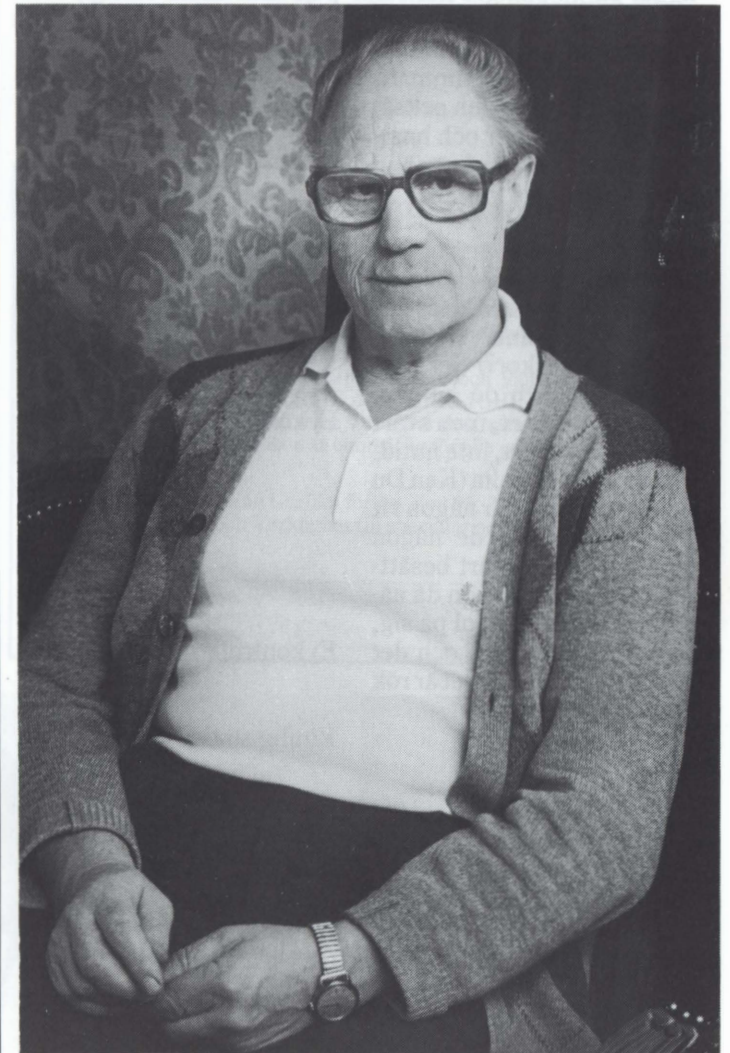
Det är här väsentligt att avsikten var att försöka demonstrera existensen av psykometri, så jag hade ett antal olika "föremål" av olika "svårighetsgrad"! Vid försökens början var alla föremål inpackade i förslutna kuvert — jag visste således inte heller vad ett visst kuvert innehöll.

Däremot fick mediet öppna kuvertet när som helst och ta upp föremålet — beträffande en del av föremålen kände jag till historien — beträffande andra hade jag bara lånat dem

hos grannar och bekanta och kände inte alls till deras historia.

Det innebar alltså att i vissa fall kunde eventuella "träffar" förklaras med tankeöverföring — eller kanske rentav genom att mediet avläste omedvetna reaktioner hos mig. Jag försökte dock förvissa mig om att varje medium "testades" också med föremål vars historia jag inte kände till.

En serie fotografier och en serie med datautskrivna listor på ESP-kort iordningställdes också, men de kom aldrig till användning, bland annat av tidsskäl.

Kurt Svensson. Foto Kalle Lind, HD-Foto, Helsingborg.

Den första experimentserien gjordes med Kurt Svensson i Bjuv. Kurt är ett av de mest välkända svenska medierna och han kom att intressera sig för spiritualismen då hans mor dog år 1937.

— Egentligen är jag väl född med siargåvan, säger han, men det riktiga intresset kom då jag fick kontakt med min mor genom det vandrande glaset. Samtidigt dök Martin Liljeblad upp här, och det ökade intresset för mig.

Kurt jobbar skift på fabrik, men när han kommer hem är det en ständig ström av människor som söker honom för att de skall kunna komma i kontakt med sina döda anhöriga. Kurt Svensson är ju riksbekant, så det kommer också åtskilliga för att bli "spädda" — men sådant sysslar han inte med. Gäller det nyfikenhet, så kammar de noll, som han säger.

Kurt säger att han inte sysslat med psykometri på många år men att det skall bli kul att försöka.

Han får en sten i handen (Kurt vill att jag skall öppna kuverten) som jag tidigare på dagen fått låna av en bekant. Kurt börjar genast att berätta:

*Kurt Svensson:**

Verkar som vulkaniskt berg, är nog mycket gammalt, rätt så höga berg — det ligger på . . . längre ner ser man gröna odlingar eller buskar, det är något sådant jag ser, är mycket gammalt, har nog legat i vatten också, har nog runnit ner och hamnat i vatten, här är någon äng och här är något vatten.

Kontroll:

Rätt, den som hittade stenen beskriver ett likartat landskap. Stenen är från Pompeji. Där finns vatten, men stenen är inte hämtad i vatten.

Och så är det — är det Italien, eller Österrike, är nog Italien, för i Österrike är där nog inga vulkaner. (Ser Du några människor?) Ser litet människor, och de har någon sorts dräkter, men svårt att avgöra säkert, inte nutid, rätt så långt tillbaka (Kan Du beskriva dem?) har någon vit blus, och så har de någon sorts väst med svart besättning, och sen har hon då någon sorts randig kjol på sig, grönt och litet rött, och det är vad jag får fram, det är rök och ångor och sådant, ingen riktig personlighet kring det.

Rätt, Pompeji ligger i Italien.

Ej kontrollerbart.

Ej kontrollerbart.

Rimlig slutledning.

Då Kurt berättar, känner jag inte till stenens historia, men då jag undersöker den efteråt, framgår det att den är av vulkaniskt material — kanske hade det gått att gissa att stenen är från Pompeji?

När Kurt får ett 2000-årigt mynt i handen, berättar han en lång detaljrik historia om en äldre herre som haft myntet i sina samlingar. Dessvärre går inte detta alls att kontrollera.

Kurt får sedan en vigselring i handen och kan berätta en lång historia om ett äkta par och deras äktenskapsproblem. Emellertid är det huvudsakligen deras psykologi som beskrivs, och fast historien stämmer väl, är det notoriskt svårt att avgöra vad som i sådana avseenden skall betraktas som en "träff". Däremot gör Kurt i det här sammanhanget en intressant "miss", han säger flera gånger att det "är en väldigt värme i ringen". Han menar att detta måste tyda på mycket stark kärlek. I själva verket har man efter den ena partens död försökt smälta ner ringen.

Men när Kurt Svensson får ett hårband i handen blir det mycket som stämmer.

Kurt Svensson:

Det är mjukt, vet inte om jag klarar av såna grejor, måste vara en flicka, en mycket glad flicka.

Kontroll:

Slutledning?

Har hon varit ute för någon olyckshändelse? (vet ej) jag upplever plötsligt någonting som hon har upplevt, hon har svimmat av eller någonting, någon chock har hon fått i alla fall.

Hon var mycket ung då hon hade detta, hon var inte 20 år, hon var mycket glad och vänlig, mycket trevlig var hon.

Vet inte om, vet du om hon kom in i någon kris efteråt, chock av något slag för vatten, tycker hon om vatten? (vet ej) hon kan vara rädd för det också, där ligger någonting om vatten och båtar, det kan också ligga långt tillbaka i någon föregående inkarnation.

(Kan Du säga mer om henne då hon hade det här bandet?) Då var hon ju inne i en mycket fri period, mycket rörlig, verkar som om hon studerade eller vad hon gjorde — hon var mycket, hon var duktig helt enkelt, det känner jag, on hade en väldig framgång i skolan.

Men det blev annorlunda sen, jag kan bara säga vad bandet säger, och det säger inte ju inte så mycket, sedan hon har ju inte burit det hela tiden, kan spåra att hon hade någon viss ångest, och jag kan spåra något chocktillstånd.

(Ser du något om hennes föräldrar?) Ja, jag ser ett rum i alla fall, det är inte så stort, det rummet låg hon väl i — där står en säng ser jag, är det något brunt eller något brunt sängöverkast, det kan vara där en balkong också (kanske) ja för jag ser en dörr ut, och så är där en gardin, någon ljus gardin, och så har hon ett kort där, om det nu är hennes mor eller vem det är, har håret liksom halvlångt, har vänlig blick, hon påminner om en bekant till mig och så

Hårbandets ägare har inte haft det i sin hand på 15 år, men för en tid sedan har hon fått en svår chock efter en misshandel och gick i självmordstankar.

Rätt. Rimlig slutledning.

Se ovan.

Älskar vatten — seglar ofta.

Studerande.

Var verkligen mycket duktig, hårbandets ägare blev civilingenjör.

Se ovan.

Bodde i ett litet rum, 8—10 kvm.

Hade brunt sängöverkast. Lägenheten har balkong, men rummet har ingen balkongdörr. Sådan fanns emellertid i det rum dit hon flyttade. Ljus gardin, stämmar. Stort porträtt av modern, med halvlångt hår på nattduksbordet.

har hon litet andra grejor där, där står en lampa, och där står någon nipperask eller någon små grejor, och så tror jag där är någon bokhylla, det är vad det kan ge mig, psykometri är rätt så roligt.

Stämmer helt. Rimliga slutledningar.

Mycket av det som Kurt Svensson säger här kan vara rimliga slutledningar, om man utgår från själva hårbandet. Det är ju dock intressant att ingenting är fel.

Nästan ännu mer intressant är de återkommande påståendena om en "kris" som var helt okänd för mig, men som hårbandets ägare var uppfylld av, då jag tog kontakt med henne.

Kurt Svenssons beskrivning av hennes flickrum är också exakt i varje detalj — också i en så speciell detalj som att hon hade ett stort porträtt av sin mor på framträdande plats i det lilla rummet.

Vi gör ett par försök till med föremål som jag inte känner till och varje gång kan Kurt Svensson beskriva personer kring föremålen — och ytterst sällan dyker det upp några fel.

Mest imponerad blir jag själv emellertid då vi sitter och dricker kaffe och av en händelse kommer in på "travelling" clairvoyance", vandrande klarsyn. Jag ber Kurt gå hem till mig och beskriva mitt kontor.

Jag får höra att jag bor i en gammal villa och har mitt kontor där, så att jag har utsikt över havet. Kurt ställer samma fråga som nästan alla mina besökare: "Vad är det för många apparater Du har där?" och beskriver mitt dokumentsskåp, de två skrivmaskinerna och besöksfåtöljen.

Allt det här (som är helt korrekt) kan ju vara "tankeöver-

föring", så jag blir extra förvånad när Kurt inte kan beskriva den ena av tavlorna för att "någonting är i vägen". Jag vet att det inte är så, så jag envisas, men Kurt kan ändå inte riktigt se tavlan.

När jag kommer hem upptäcker jag att min hustru har städad och flyttat på en stor pärmkarusell så att den skymmer tavlan!

Mer kritiska parapsykologer skulle kanske inte uppfatta de här experimenten som bevisande — men personligen blev jag övertygad den gången. Kurt Svenssons förmåga låter sig inte bortförklaras — här finns det någonting paranormalt.

** Fotnot: protokollen är ordagrant utskrivna efter bandupptagningar, uttryck inom parentes är vad ÖB säger under försöket.*

Örjan Björkhems nya bok MYSTIK och VERKLIGHET

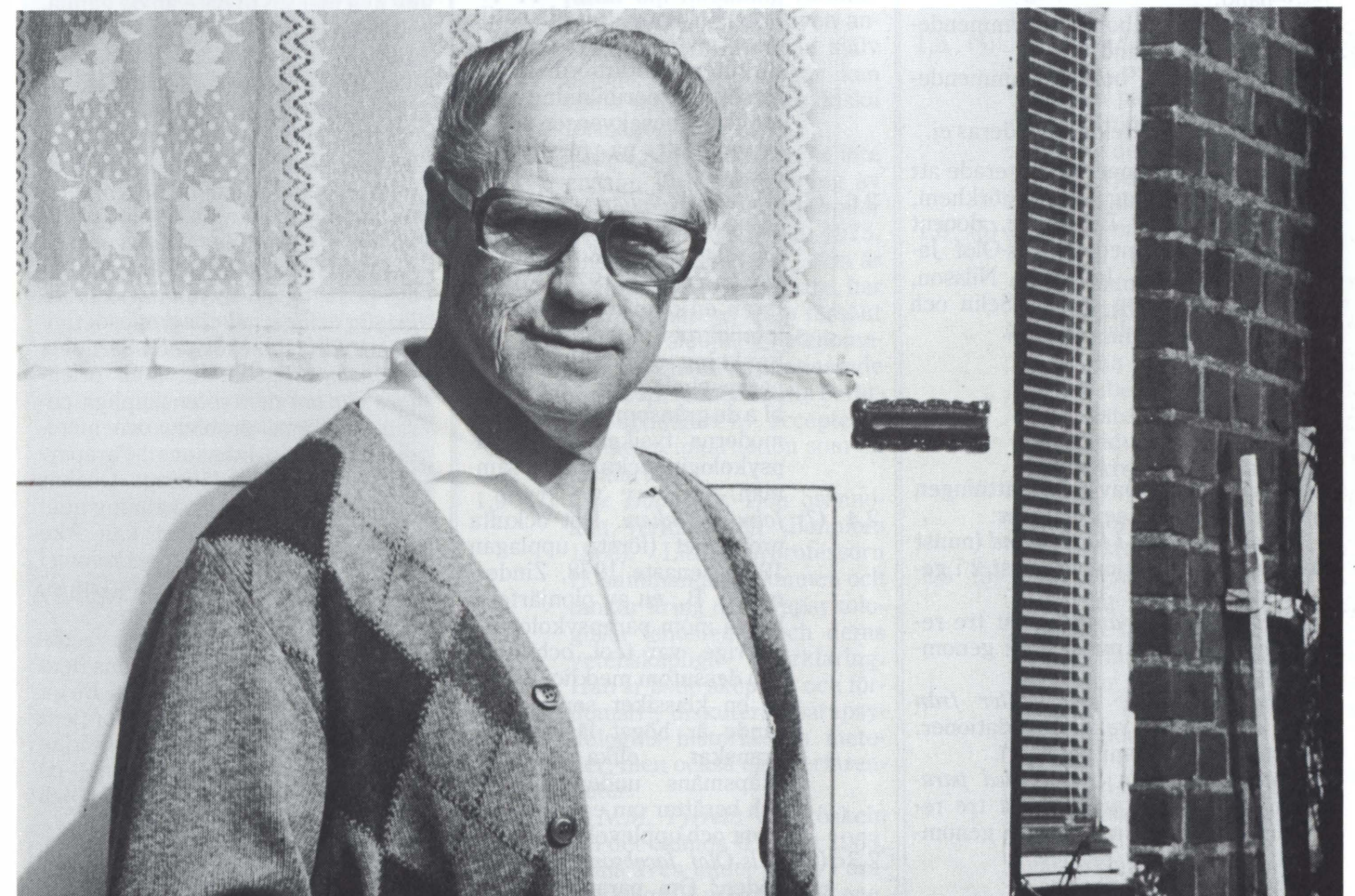
Runtom i vårt land har människor upplevelser av det okända, av det paranormala. Tiotusentals människor har egna upplevelser av spöken, av tidigare liv och paranormala bandinspelningar. Få känner dem så väl som parapsykologen och journalisten Örjan Björkhem. I sin nya bok MYSTIK och VERKLIGHET beskriver han på ett underhållande och lätt samt språk hur den okulta verkligheten ser ut i dagens Sverige. Boken är oumbärlig för alla som intresserar sig för parapsykologi.

Härmed beställer jag från Grafika förlag, Box 95, 272 01 Simrishamn ex av Mystik och Verklighet till specialpriset 96:- inkl. moms.

Namn

S 5-6/85

Adress

Psykometrimediet Kurt Svensson i Bjuv visar att psi finns. Foto: Kalle Lind.

Parapsykologiböcker

En enkät och en förteckning

Vilka böcker om parapsykologi kan man rekommendera?

Det finns idag många böcker på svenska som behandlar parapsykologi och parapsykologiska fenomen. Kvaliteten är naturligtvis skiftande. Inte allt som skrivits är riktigt vederhäftigt och klokt. Till våra läsares ledning har vi tagit reda på hur några svenska kändnare av parapsykologin och dess litteratur bedömer böckerna. Vi sände dessa personer en lista på över hundra böcker och bad dem poängsätta de böcker som de läst och hade ett gott minne av enligt följande skala:

- 3 = Toppbok. Rekommenderas i första hand.
2 = Bra bok. Rekommenderas i andra hand.
1 = Acceptabel bok. Rekommenderas i tredje hand.
0 = Mindre god bok. Rekommenderas ej.
-1 = Usel bok. Rekommenderas ej.

Följande sju personer accepterade att utgöra jury: fil.mag. Örjan Björkhem, socionom Göran Brusewitz, docent Rolf Ejvegård, med.dr Nils-Olof Jacobson, docent Ingemar Nilsson, fil.kand., psykolog Ingvar Selin och fil.dr, psykolog Nils Wiklund.

Resultat

Vi har på grundval av poängsättningen indelat böckerna i sex grupper:

Rekommenderas i första hand (minst fem rekommendationer, minst 2 i genomsnittspoäng).

Rekommenderas även (minst tre rekommendationer, minst 1,5 i genomsnittspoäng).

Rekommenderade småskrifter från SPF (minst två rekommendationer, minst 1,5 i genomsnittspoäng).

Rekommenderade böcker med parapsykologisk anknytning (minst tre rekommendationer, minst 1,5 i genomsnittspoäng).

Skeptikerböcker
Några andra böcker

Första talet nedan anger genomsnittspoäng, andra talet, inom parentes, anger antal rekommendationer.

Rekommenderas i första hand:

- 2,9 (7) *Martin Johnson*: Parapsykologi. Försök till forskning i upplevande och kunskapens gränsmarker (Zindermans 1980). Författaren är professor i parapsykologi vid universitetet i Utrecht, Holland. Boken tar upp parapsykologins problematik, dess metoder och resultat, diskuterar framförd kritik, försök till teoribildning samt möjliga konsekvenser av ett genombrott på forskningsområdet.
- 2,6 (7) *Arthur Koestler*: Slumpens rötter. Var står parapsykologin idag? (Askild & Känekull 1973, eng. orig. 1972). Författaren, en känd kosmopolit och intellektuell, berättar om forskning och tankar kring parapsykologiska fenomen, bl a de gränsområden där den moderna fysiken och parapsykologin tycks smälta samman.
- 2,4 (7) *John Björkhem*: Det ockulta problemet (första upplagan 1939, senaste 1978, Zindermans). B., en av pionjärforskarna inom parapsykologin i Sverige, var teol. och fil.dr och dessutom med.lic. Boken är en klassiker som fortfarande är högst läsvärd. B. granskar olika vetenskapsmäns undersökningar och berättar om egna experiment och upplevelser.
- 2,3 (6) *Nils-Olof Jacobson*: Liv efter döden? Om parapsykologin, mystiken och döden (Zinder-

I enkäten har medtagits böcker av olika slag, skrivna med olika syften — och syftet med läsningen varierar förstås också. Här finns uppslagsböcker, populärvetenskapliga översiktsarbeten, populärvetenskapliga forskarrapporter, vetenskapliga originalarbeten, vetenskapliga framställningar för en bred läsekrets, berättelser av memoartyp, skildringar av egna märkliga upplevelser, sensationsreportage, antologier med blandat innehåll och skeptikerböcker.

En del av böckerna är nyutkomna, andra äldre. I allmänhet är de nya mer up to date än de gamla, vilka ändå kan vara mycket intressanta.

Önskar man en uppslagsbok rörande udda fenomen, kan Ferslings "Naturligt — övernaturligt" rekommenderas, även om författaren missar en hel del kritiska synpunkter. Behöver man en nybörjarsbok, kan man läsa Nils-Olof Jacobsons "Liv efter döden?", som är översiktlig, pedagogisk, intressant och begriplig och ger alla begreppsdefinitioner, och Eysencks och Sargentens "Övernaturligt". Vill man orientera sig om den vetenskapliga parapsykologins problem och metoder är Martin Johnsons "Parapsykologi" lämplig läsning. Önskar man spännande underhållning utan krav på vederhäftighet kan Åke Ohlmarks spökhistorier, utkomna i fyra volymer på Tidens förlag (ej medtagna på listan) föreslås.

Bland de böcker som i vår redovisning blivit utan poäng finns flera av god kvalitet, exempelvis Birgit Langes "Jordskred?", som för flera år sedan gavs ut på Sökarens Förlag (nu slut på förlaget, men finns på många bibliotek) och Thigpen och Cleckleys "Evas tre ansikten".

Direkt dåliga böcker skulle vi kunna peka ut, men av finkänslighet avstår vi från det.

Dessa böcker rekommenderas i första hand.

- 2 (6) *Hans J. Eysenck och Carl Sargent*: Övernaturligt. Om spekulationer och forskning kring paranormala mänskliga fenomen (Bonnier Fakta 1982, eng. orig. 1982). Författarna är ansedda forskare, E. en internationellt känd psykolog. Boken, skriven i populärvetenskaplig stil, tar bl a upp poltergeistar, medier och helbrägdagörare, frågan om liv efter döden och berättar om laboratorieforskningen.
- 2 (6) *Harald Schjelderup*: Den dolda människan. Omedvetna och okända krafter i själslivet (Orion/Forum 1961, även utgiven med titeln På gränsen till det okända 1971, övers. fr. no.). Författaren var framstående professor i psykologi vid universitetet i Oslo. Boken handlar om tankeläsning och klärvoajans, sanndrömmar, automatisk skrift, personlighetsförddubbling, transtillstånd och hypnotiska fenomen.
- 2 (4) *Russell Targ och Harold Puthoff*: Psykets räckvidd. Om forskning kring våra inre resurser. (Askild & Känekull 1980, eng. orig. 1977). Författarna berättar om sina framgångsrika fjärrseendeexperiment vid SRI International i Kalifornien med bl a Uri Geller som försöksperson.
- 2 (4) *Russell Targ och Keith Harary*: Vidga ditt medvetande. Om våra parapsykologiska resurser (Norstedts 1985). Denna alldeles nyutkomna bok upptogs inte på listan som sändes till vår jury. Boken berättar om forskning rörande fjärrseende och ger även anvisningar om hur man själv genom enkla övningar kan träna upp sina parapsykiska förmågor.
- 2 (4) *Reima Kampman*: Du är inte ensam. En undersökning av människans sidopersoner (Askild & Känekull 1975, finskt orig. 1974). K., som är psykiater och överläkare, har med hypnosens hjälp försökt utreda sidopersonsfenomenet. Fastän de hypnotiserade försökspersonerna ofta berättar om tidigare liv, accepterar K. inte reinkarnation som en förklaring.
- 1,9 (7) *Olle Holmberg*: Den osannolika verkligheten (Bonniers 1968). Litteraturprofessorn H. sammanfattar minnen och tankar kring de parapsykologiska fenomenen och deras vetenskapliga förklaring. Han är både skeptisk och fördomsfri, diskuterar parapsykologins historia och metoder, men också egna erfarenheter.
- 1,8 (6) *G.N.M. Tyrrell*: Vid tröskeln till det okända (Prisma 1963, finns även under titeln Parapsykologi, Larsons 1972, eng. orig.) Boken, som skrevs

1945 och är en klassiker, ger en inblick i det vetenskapliga studiet av den mänskliga personligheten bortom medvetandets tröskel. T. redogör för talrika, noggrant utförda experiment.

1,8 (5) *Poul Fersling*: Naturligt — övernaturligt. En uppslagsbok om parapsykologi, hypnos, akupunktur, zonerapi, spiritism, exorcism, ockultism, magi, grafologi, UFO-fenomen, meditation, yoga, astrologi m m. (Forum 1984, da. orig. 1978). Boken ger en bred översikt över företeelser i gränslandet mellan tro och vetande.

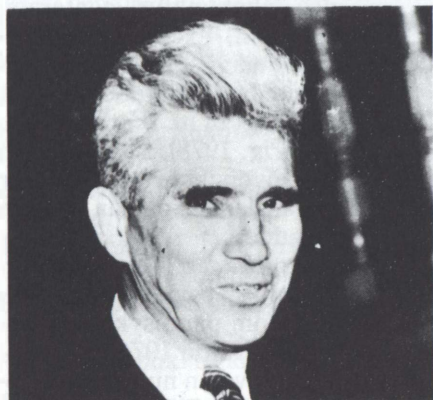
1,8 (5) *Hans Bender*: Telepati, klärvoajans, psykikinesi. Aktuellt om parapsykologi (Natur och Kultur 1976). Sexuppsatser av den numera pensionerade tyske professorn i parapsykologi.

1,8 (5) *Sven Magnusson*: Det "övernaturliga" och vår världsbild (Zindermans 1976). Bland bokens rubriker: Återfödelse?, Reinkarnationsexperiment, Forskarna och "bevisen", Medier beskriver andevärlden, Materialisationer, Det undermedvetna, Att vara utanför kroppen, Dödsbäddsvisioner, Experimentell parapsykologi, Prekognition, tidens mysterium, Healing.

1,8 (5) *Poul Bjerre*: "Spökerier" (Centrum 1947). Dr B. behandlade fallet Karin i ett arbete redan 1905. Den nya upplagan är utökad med en översikt över parapsykologiska fenomen och ett försök att finna en väg att införliva dem med vetenskapen. B. söker påvisa det orimliga i att bringa vissa sällsynta och svårförklarliga fenomen i samband med en andevärld.

- 1,7 (6) *John Björkhem*: De hypnotiska hallucinationerna (Litteraturförlaget 1943). Boken är en doktorsavhandling (1942). B. har hypnotiserat ett stort antal försökspersoner, varvid de genomgått personlighetsförvandlingar och i vissa experiment "föryngrats" och i andra gått tillbaka till "före födelsen".

- 1,6 (7) *Birger Qvarnström*: Parapsykologi. Resultat och perspektiv (Natur och Kultur 1959). Boken är det första stora parapsykologiska översiktsverket på svenska. Den innehåller huvudsakligen numera ganska gammalt material. Telepati, klärvoajans, prekognition, drömmar, animal magnetism, astralkroppar, aura, kontrollandar, levitationer, medier, planschettsskrivande, seansröster.

J. B. Rhine

Rekommenderade småskrifter från Sällskapet för Parapsykologisk Forskning:

- 2,5 (4) *C. D. Broad*: Tre föredrag. Parapsykologi och filosofi. Femtio år av parapsykologisk forskning. Några paradoxala mediumistiska fall. 1962.
- 2 (4) *John Björkhem*: Hypnos och personlighetsförvandling (1959).
- 1,7 (3) *J. B. Rhine*: Telepati och clairvoyance i modern belysning (1955).
- 1,7 (3) *C. D. Broad*: S. G. Soals forskning i telepati och framtidsförnimmelse (1950).
- 1,5 (5) *Rolf Ejvegård*: Fallet Eva. Om prekognition (1978).
- 1,5 (2) *C. D. Broad* och *Rolf Ejvegård*: Ut-ur-kroppen-upplevelser (1981).

Rekommenderade böcker med parapsykologisk anknytning:

- 1,8 (5) *Per Ragnar* (red.): På väg mot en världsbild? En antologi om begreppet liv (Forum 1972). Om parapsykologi skriver bl a Birger Qvarnström, Nils-Olof Jacobson, Birgit Lange-Olivecrona och Jan Fjellander. I övrigt medverkar bl a Alf Ahlberg, Tor Ragnar Gerholm och Peter Nilsson.
- 1,7 (3) *Lyall Watson*: En större verklighet. Mellan vetande och övertro (Norstedts 1975). En bok om ett gränsland som blott få vetenskapsmän undersöker men där forskning kanske skulle leda till en ny bild av vår tillvaro och även ta död på mycken vidskepelse.
- 1,5 (3) *Kersti Wistrand* och *Jan Pilotti* (red.): Medvetandet och döden. En antologi om när döden-fenomen och utomkroppsliga upplevelser (Natur och Kultur 1982). Bidrag av redaktörerna och bl a Nils-Olof Jacobson, Werner Duvernoy, Håkan Snellman och Gustaf Lundgren.

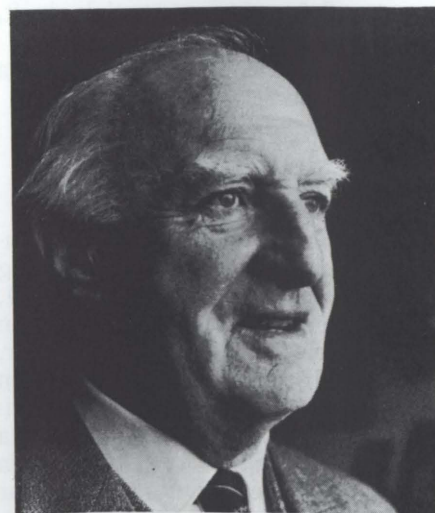
Skeptikerböcker:

- 2,5 (2) *Gustav Jahoda*: Fördomar, vidskepelse och övertro (Verbum 1969).
- (0) *Paul Bauer*: Den kära vidskepelsen (Verbum 1964).
- (0) *Martin Gardner*: Vetenskap och humbug (Natur och Kultur 1955).
- 1 (0) *Sven-Ove Hansson*: Vetenskap och ovetenskap (Tiden 1984).
- I. Jastrow*: Villfarelser och vetande (1939).

Några andra böcker:

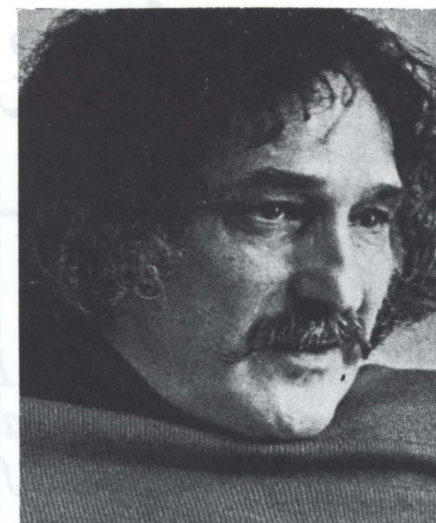
- 1,4 (4) *Karlis Osis* och *Erlendur Haraldsson*: Vad de såg vid dödsögonblicket (Atlantis 1980).
- 1 (4) *Raymond A. Moody*: I dödens gränsland (Natur och Kultur 1977). Personer som "dött", men återvänt till livet, berättar om upplevelser i en annan värld.

- 1,3 (3) *Jeffrey Iverson*: Ett liv — många liv. Berättelsen om Bloxhambanden (Lindlövs 1979). Problemet reinkarnation.
- 1,3 (3) *Brian Ward*: Allemans bok om parapsykologiska fenomen (Liber 1977). En liten uppslagsbok.
- 1,3 (3) *Maud von Steyern*: Fallet Karin (Meddelanden från SPF 1973). Psykokinesi.
- 1 (3) *Birgit Lange*: En vänskaps historia. Till minnet av C. D. Broad (eget förlag, Lund 1974).
- 2,5 (2) *Karin Johannisson*: Magnetisörernas tid. Den animala magnetismen i Sverige (Almqvist & Wiksell 1974).
- 2,5 (2) *John Björkhem*: Parapsykologiska arbetsuppgifter (SPF 1950).
- Peter Andreas* och *Kaspar Kilian*: Den fantastiska vetenskapen — parapsykologin — beviset för det otroliga (Bernces 1977).
- Morey Bernstein*: Sökande i det fördolda. Det märkliga fallet Bridey Murphy (Saxon & Lindström 1956). Hypnos och reinkarnation.
- Paul Jan Brudal*: Oförklarliga upplevelser (Wahlström & Widstrand 1982).
- Whitley Carington*: Telepati — fakta, teorier, perspektiv (Natur och Kultur 1947).
- Ian Currie*: Du kan inte dö (Nybloms 1984).
- Obrad Doncic*: Vid gränsen till det okända. Modern parapsykologi (Zindermans 1980).
- Joan Grant* och *Denys Kelsey*: Alla mina liv (Berghs 1975). Reinkarnation.
- Henry Gris* och *William Dick*: Den yttersta makten. De nya ryska psykiska upptäckterna (Berghs 1979).

Arthur Guirdham

- Arthur Guirdham*: De återfödda. Ett fall av gruppreinkarnation (Lindqvist 1975).
- Arthur Guirdham*: Röster ur det flutna. En berättelse om gruppreinkarnation (Lindqvist 1976).
- Eira Hellberg* (red.): Tankegravering. Stationer på vägen mellan telepati och materialisation (SPF 1933).
- In i det okända (Det bästa 1982). Rikt illustrerad uppslagsbok.
- George Lindsay Johnson*: Det stora problemet (Excelsior 1939). Spiritualism.
- Friedrich Jürgenson*: Rösterna från rymden (Saxon & Lindström 1964).
- Friedrich Jürgenson*: Radio- och mikrofonkontakt med de döda (Nybloms 1968).
- Olle Jönsson*: Bakom ridån till det okända (Kosmos 1953). Den kände "mirakelmannen" berättar.
- Andrew MacKenzie*: Möten med vålnader (Natur och Kultur 1984). Spökforskning
- Birgit Lange*: Jordskred? (Sökarens Förlag 1969). Paranormala fenomen och vår livsåskådning.
- Rauni-Leena Laukanen*: Det finns ingen död (Trevi 1983).
- Ingvar Laxvik*: Parapsykologin och Bibeln (Askild & Kärnekull 1972).
- Dénis Lindbohm*: Jagets eld (Sökarens Förlag 1971). Reinkarnation.
- Dénis Lindbohm*: Gaias gudbarn (Psicirkeln 1983). Reinkarnation.
- Matthew Manning*: Länken (Delta 1975). Författaren berättar om sina paranormala förmågor.
- Einer Nielsen*: Vägen mellan himmel och jord (Logos 1953). Författaren var ett känt materialisationsmedium.
- Haraldur Nielsson*: Kyrkan och den psykiska forskningen (Litteraturförlaget 1952).
- Sheila Ostrander* och *Lynn Shroeder*: Psi — psykiska upptäckter bakom järnridån (Berghs 1974).
- Bertil Peterson*: Parapsykologin och det eviga livet (Larson 1972).
- Andrija Puharich*: Mysteriet Uri Geller (Askild & Kärnekull 1975).
- Harald Schiller*: Fallet Folkesson. En objektiv redogörelse (Åhlén & Åkerlund 1935). Paranormala förmågor.
- Eugen Semitjov*: Mellan dröm och verklighet (Askild & Kärnekull 1979).
- Harold Sherman* och *Hubert Wilkins*: Telepati i rymden. En studie i tankeöverföring (Berghs 1974).
- Brad Steiger*: Fallet Olof Jönsson (Zindermans 1973). Paranormala förmågor.
- C. H. Thigpen* och *H. M. Cleckley*: Evas tre ansikten (Almqvist & Wiksell/Gebers 1959). Personlighetsklyvning.

Andrija Puharich

- Claude Thorlin*: De döda talar på band (Larson 1972).
- Poul Thorsen*: Människans okända krafter (Litteraturförlaget 1950).
- Ena Twigg*: Medium (Lindqvist 1974). Känt medium berättar.
- Helen Wambach*: Liv före livet (Larson 1982). Reinkarnation.
- Johan Wretman*: Kommer vi tillbaka? (Zindermans 1984). Reinkarnation.

Äldre litteratur (utgiven före 1930):

- Sidney Alritz*: Hypnos och suggestion (Gebers 1925).
- Alfred Backman*: Från det okändas värld (1911).
- Efraim Briem*: Spiritismens historia (Gleerups 1922).
- C. Flammarion*: Det okända och livets psykiska gåtor (1900).
- Eduard von Hartmann*: Spiritismen. Studier (1886).
- A. Herrlin*: Själlslivets underjordiska värld (1901).
- Carl du Prel*: Själlslivets gåtor. En undersökning om den så kallade tankeläsningen och de hypnotiska fenomenen (1888).
- U. Tartaruga*: Fjärrskådningsmediet Megalis i Sverige (1922).
- T. Wereide*: Psykiska fenomen (1921).

Sven Ove Hanssons mening:

Ordföranden i föreningen Vetenskap och Folkbildning Sven Ove Hansson säger följande om böckerna på vår lista:

Strax över hälften känner jag till och kan bedöma. Det stora flertalet av dem är sådana som jag inte bedömer som vederhäftiga. Följande böcker vill jag rekommendera:

Martin Johnson: Parapsykologi
Efraim Briem: Spiritismens historia
Paul Bauer: Den kära vidskepelsen
Gustav Jahoda: Fördomar, vidskepelse och övertro

Martin Gardner: Vetenskap och humbug

Jag vill gärna också nämna några andra bra böcker på svenska som inte finns med på listan:

Harald Fröderström: Undren i Lourdes, 1910

Karl af Geijerstam: Modern vidskepelse, 1892

Karl af Geijerstam: Den avslöjade Isis, 1897

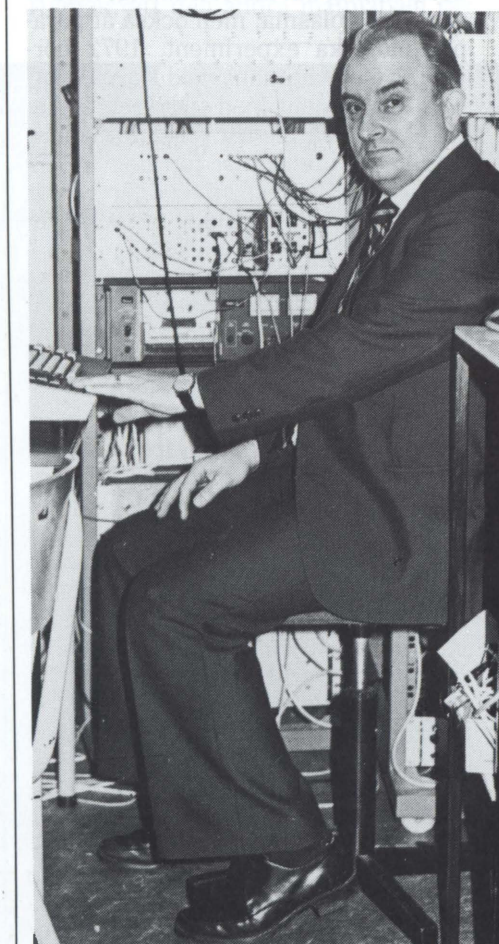
Men de böcker om parapsykologi som jag helst vill rekommendera är skrivna på engelska och har alla fackpsykologer som författare:

Leonard Zusne, Warren H Jones: Anomalous Psychology, 1982

David Marks, Richard Kammann: The Psychology of the Psychic, 1980

C E M Hansel: ESP and Parapsychology, A Critical Re-evaluation, 1980

James E Alcock: Parapsychology: Science or Magic?, 1981

Martin Johnson

Psi — en tvistefråga

"Psi finns", säger forskarna Targ och Harary i en bok om våra parapsykiska resurser. "Vi har bevisen!" "Nonsens", svarar en kritiker. "Er forskning är dålig."

Russell Targs och Keith Hararys bok *Mind Race* från 1984 har kommit i en svensk översättning, *Vidga ditt medvetande*, Norstedts förlag 1985. Översättningen har gjorts av Lars-Gunnar Lundh.

Targ är experimentalfysiker, tidigare vid SRI International, ett stort kaliforniskt forskningsinstitut som bedriver uppdragsforskning åt bl a amerikanska staten. På SRI ägnade han sig åt forskning om laserstrålning, mikrovågor och plasma, men också åt parapsykologiska experiment. 1972 började han tillsammans med Harold Puthoff experiment med fjärrseende. De två forskarna blev mycket uppmärksammade, inte minst för sina försök med Uri Geller, och en redogörelse för dessa publicerades i den ansedda vetenskapliga tidskriften *Nature*.

Om Targs och Puthoffs experiment har man tidigare kunnat läsa i boken *Mind Reach*, 1977, som de båda forskarna skrivit (sv. övers. *Psykets räckvidd*, Askild & Kärnkull 1980).

Keith Harary, som är psykolog, är välkänd både som parapsykologisk forskare och som framgångsrik försöksperson i parapsykologiska experiment. Tillsammans med Targ har han grundat Delphi Associates, ett konsultföretag som säljer parapsykiska tjänster (!) — det ger råd angående investeringar och andra viktiga affärsbeslut.

Så här gick ett typiskt experiment med fjärrseende till vid SRI — enligt Targs och Hararys bok: En elektronisk slumpalgsgenerator valde ut ett nummer. Därefter tog forskarnas sekreterare bland 60 kuvert i ett kassaskåp fram det kuvert som hade det utvalda numret. Detta kuvert innehöll en beskrivning av en målplats. Varje poten-

tiell målplats var belägen inom en halvtimmes bilväg från laboratoriet. Den så kallade utmärkaren tog kuvertet och begav sig till sin bil. Sedan han stigit in i bilen, öppnade han kuvertet och fick reda på vart han skulle bege sig. Framme vid målplatsen stannade han där i 15 minuter. Samtidigt försökte en så kallad skådare i laboratoriet att på grundval av mentala intryck beskriva platsen. Hans beskrivning nedtecknades av en försöksledare. Ibland gjorde skådaren också en teckning. Därefter återkom utmärkaren till laboratoriet, och alla inblandade begav sig tillsammans till målplatsen för att skådaren skulle få feedback, d v s se hur hans beskrivning stämde med platsens utseende. Efter en försöksserie, som omfattade 7—9 försök, fick en oberoende bedömare ta del av skådares muntliga och eventuellt skriftliga beskrivningar och jämföra detta med målplatserna, som han besökte. Bedömare försökte para ihop beskrivningar och målplatser och satte poäng på varje beskrivning för att ange hur väl den svarade mot de olika målplatserna. Låg poäng = god överensstämmelse, hög poäng = dålig överensstämmelse. Targ och Harary skriver att i ungefär två tredjedelar av försöken har skådaren gett riktiga beskrivningar av målplatser, enligt oberoende bedömare. Odds mot detta är ungefär hundra mot ett enligt slumplagarna.

Särskilt fascinerande är de försök med fjärrseende, där skådaren fick beskriva målplatsen, innan utmärkaren besökt den, ja t o m innan platsen valts ut. I de försöken rörde det sig således om prekognition, förutvetande. Även sådana försök lyckades.

Vidga ditt medvetande är en lättläst bok. Frågan är om den också är veder-

häftig. Enligt författarna har existensen av psi bevisats vetenskapligt bortom allt rimligt tvivel. Och för läsaren av boken kan framställningen tyckas fullständigt övertygande. Men kritk har naturligtvis kommit från skeptikerhåll. En av kritikerna är psykologiprofessorn Ray Hyman, välkänd granskare av parapsykologernas verksamhet. Hyman har i tidskriften *Skeptical Inquirer*, vinternumret 1984—85, en lång artikel, där han redovisar resultatet av sin kritiska genomgång av Targs och Hararys bok. Han menar att författarnas påståenden är överdrivna och ogrundade: *I själva verket existerar inget vetenskapligt stöd för existensen av psi!*

Tre parapsykologer, Hansen, Schlitz och Tart, har tagit reda på hur många redogörelser för experiment med fjärrseende som publicerats under åren 1973—1982. De fann 28 stycken. I mer än hälften av dessa, nämligen 15 stycken, har forskarna fått positiva resultat. Enligt slumpen skulle ett försök på 20 ha lyckats. Ray Hyman har tittat kritiskt på dessa 28 redogörelser och anser att de inte ger något stöd åt påståendet att psi finns. Endast 13 av dem skulle ha godkänts för publicering, om det vanliga systemet med expertgranskare använts, menar han. De övriga 15 är inte vetenskapligt acceptabla. En del av dessa är endast kortfattade redogörelser eller sammandrag av föredrag vid parapsykologiska konferenser. De ger inte tillräckliga informationer för att kunna bedömas.

Alltså: Påståendet att fjärrseende existerar vilar — enligt Ray Hyman — på 13 vetenskapligt rapporterade experiment, av vilka nio beskrivs som "lyckade". Sju av dessa lyckade experiment har gjorts av Targ och Puthoff.

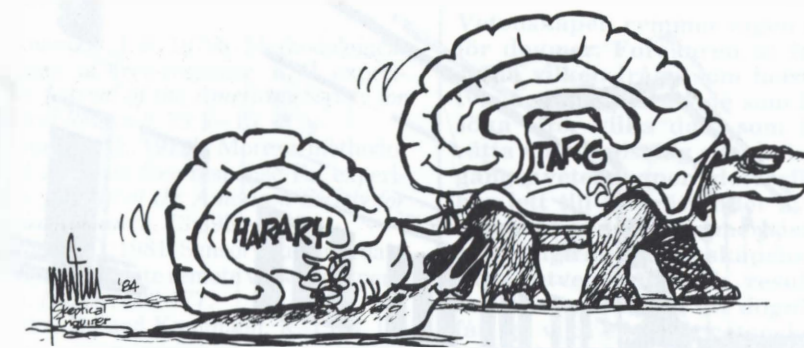
Två kommer från andra laboratorier. Det finns alltså endast nio lyckade experiment från tre olika laboratorier under en tidsrymd av 12 år.

Nio framgångsrika experiment med fjärrseende skulle dock vara anmärkningsvärt, om försöken vore väl utförda. Men, skriver Hyman, samtliga lider av avgörande svagheter. Minst tre av dem kan betecknas som "retrospektiva experiment", d v s de har inte noggrant planerats i förväg, utan rekonstruerats utifrån skilda försök, som från början utförts endast som demonstrationer. Fjärrseendexperimenten har också behandlats felaktigt statistiskt, menar Hyman och hänvisar till J. E. Kennedy. 1) Med en riktig statistik har endast två av de sex experiment som rapporterats av Targ och Puthoff gett signifikant resultat, medan forskarna själva dragit slutsatsen att fem är signifikanta. Detta minskar antalet lyckade fjärrseendexperiment till sex. Men alla dessa sex försök har allvarliga brister.

Ray Hyman åberopar sig på ett par kritiker, Marks och Kammann, 2) som funnit allvarliga misstag i experiment med Pat Price. Marks erhöi kopior av rapporter om de fem opublicerade försök som utförts med Price. Han fann där ett antal ledtrådar om vilka målplatserna var, ledtrådar för den bedömare som skulle sätta poäng på skådares beskrivning av målplatserna. Ett exempel: I en redogörelse nämner försöksledaren det naturreservat som varit föregående dags målplats. En sådan ledtråd är uppenbarligen till hjälp för bedömare genom att den talar om för honom att den aktuella beskrivningen av en målplats inte skall paras ihop med naturreservatet. Dessutom får bedömare på detta sätt upplysning om i vilken ordning målplatserna kommer, och det ger honom möjlighet att para ihop beskrivning och målplats. Genom att använda sådana ledtrådar i redogörelserna för experimenten lyckades Marks para ihop varje beskrivning med dess målplats utan att besöka någon av platserna!

Svaret från Targ och Puthoff på denna kritik blev följande åtgärd:

Parapsykologen Charles Tart, som inte hade deltagit i experimenten med Price, gick igenom redogörelserna och tog bort alla fraser som Marks och Kammann påstod utgjorde möjliga ledtrådar för bedömare, liksom en del andra fraser som kunde misstänkas fungera som ledtrådar. Skådares beskrivningar poängsattes sedan av en ny oberoende bedömare, vilken lyckades para ihop sju av de nio beskrivningarna med deras rätta målplats. Targ och Puthoff ansåg det därmed bevisat att ledtrådar inte haft någon avgörande betydelse för bedömarens ar-

Nidteckning av Harary och Targ i *Skeptical Inquirer*.

bete. Dessutom meddelade forskarna att de noggrant uteslutit alla möjliga ledtrådar ur senare redogörelser för experiment med fjärrseende.

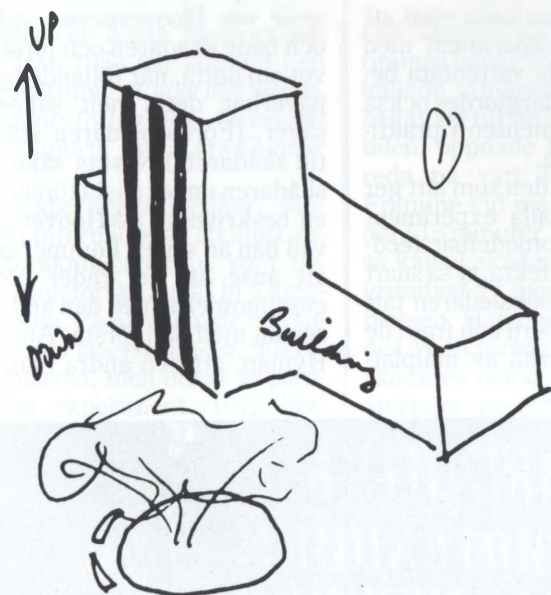
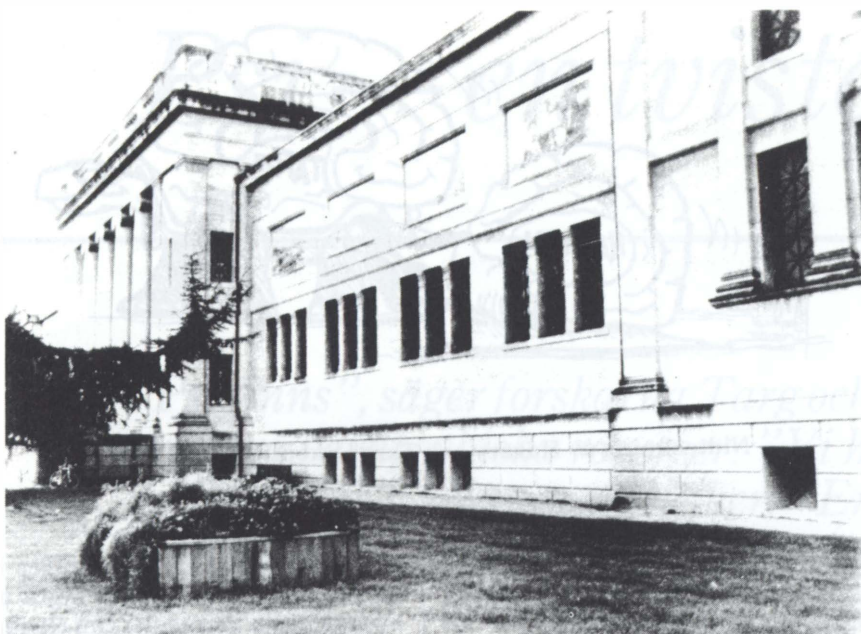
Marks och Kammann hade visat att Targs och Puthoffs experiment med Pat Price inte utgjorde vattentäta bevis för ESP, men det klargjordes också att bristerna i experimenten i praktiken saknade betydelse.

Hyman är dock inte den som lätt ger sig. Han hävdar att alla experiment med fjärrseende där omedelbar feedback förekommit är defekta, ty så snart som skådaren och försöksledaren fått feedback, då har varje ord och fras i de följande beskrivningarna av målplat-

ser besmittats. Och detta gäller inte bara de ord och fraser som sagts, utan även det som inte sagts. Om exempelvis målplatsen för första försöket i en serie var Hoovertornet vid Stanford och både skådaren och försöksledaren vet om detta, när följande försök görs, påverkar detta helt säkert vad de säger. (Försöksledaren ställer frågor till skådaren.) Nästan säkert kommer skådaren under nästa försök inte att ge en beskrivning av Hoovertornet. Och vad han än säger, kommer bedömare att anse att det råder bättre överensstämmelse med den andra målplatsen än med den första. Antag, skriver Hyman, att den andra målplatsen rå-

Keith Harary, t v, och Russell Targ.

Målplatsen Stanford Art Museum (ovan) och skådarens teckning (nedan) i ett fjärrseendeexperiment med utmärkare. Ur *Vidga ditt medvetande*.

kar vara järnvägsstationen i Palo Alto. Skådaren kommer i det tredje försöket att undvika att beskriva Hoovertornet och järnvägsstationen. Och bedömare kommer nog att tycka att den tredje beskrivningen passar bättre på den tredje målplatsen än på de två första. När försöken fortsätter, kommer effekten av den omedelbara feedbacken att göra att överensstämmelsen mellan beskrivning och målplats blir allt bättre.

Av de nio lyckade experimenten är det, enligt Ray Hyman, endast ett som inte lider av det fatala misstaget med omedelbar feedback. Men det försöket har i stället en annan svår brist, nämligen att — enligt Hyman — en översättare använts för översättning till italienska för bedömarna. Översättaren

visste vilka beskrivningar och målbilder som hörde ihop, och detta torde ha påverkat översättningen så att denna kommit att passa till målbilden.

För min (SM) del tycker jag inte att Hymans invändningar om existerande ledtrådar gör experimenten värdelösa. Parapsykologerna visade ju att ledtrådarna i försöken med Price inte betydde något. Det är då rimligt att anta att inte heller ledtrådar på grund av omedelbar feedback har någon avgörande betydelse. Det finns ju en oändlig mängd tänkbara målplatser i ett fjärrseendeexperiment. Och utmärkaren valde genom en slumpmetod bland flera alternativ — det typiska var en pool med 60 kuvert innehållande beskrivningar av potentiella målplatser. Vetenskapen om en, två, tre o s v mål-

platser betyder ju inte att skådaren vet något om de följande. Dessutom har man i poolen haft flera exempel på varje typ av målplats — flera kyrkor, flera fontäner o s v. Så, om målplatsen ena dagen varit en fontän, kan skådaren inte tro att den inte kan vara en fontän den andra dagen också. Varje målplats har på det sättet varit oberoende av de närmast föregående målplatser som skådaren haft att göra med. Detta torde omtintet göra Hymans kritik av den omedelbara feedbacken efter varje enskilt försök i en serie. I sin iver att finna naturliga förklaringar till påstådd ESP överdriver Hyman betydelsen av ledtrådar och andra smärre brister i försöken. Som Targ och Harary påpekar är det svårt att tänka ut ett absolut felfritt experiment. Nästan alltid kan man, när man efteråt granskar ett försök, finna brister. Detta gäller i all vetenskap. Brister behöver inte betyda att en undersökning är värdelös. För Hyman är en översättning från engelska till italienska en så allvarlig brist att ett framgångsrikt försök med fjärrseende mellan Italien och Amerika betecknas som utan värde. Detta är en klar överdrift. I den aktuella försöksserien är överensstämmelserna mellan målplatser och skådares beskrivningar så tydliga att ingen normalt kompetent översättning kan ha någon som helst betydelse.

Men Hyman har fler argument. Han nämner att inte någon av de många skeptiker som försökt upprepa experimenten med fjärrseende har fått positiva resultat. En annan sak som han sätter fingret på är Targs och Puthoffs ovilja att lämna ut sina fullständiga data. Deras publicerade redogörelser innehåller inte alla uppgifter som behövs för att man skall kunna göra en bedömning av experimentens kvalitet. Om detta är i och för sig inget att säga, menar Hyman, om forskarna bara lämnar ut fullständiga redogörelser till intresserade granskare. En engelsk matematiker, dr Christopher Scott, har från Targ och Puthoff begärt kopior av de fullständiga redogörelserna för försöken med fjärrseende. Men trots upprepade framstötter och löften från forskarna har han inte fått dessa kopior. Endast ett fåtal speciellt utvalda personer har fått ta del av fullständiga data. Targ och Puthoff verkar mera som ledare för ett ockult samfund som svart-sjukt bevakar sina hemligheter än som riktiga vetenskapsmän, anser Hyman.

Hyman påpekar också att Targ och Harary använder en kvalitativ metod i sin argumentation för existensen av psi, d v s de lägger fram ett urval fall med fantastiska överensstämmelser mellan delar av skådares platsbeskrivning och målplatsen. Men det riktiga är att använda en kvantitativ me-

tod, alltså sammanställa samtliga försök för att genom statistik få en helhetsuppfattning. I ett fall, som Targ och Harary redogör för, lyckades skådaren, Hella Hamid, väl beskriva målplatsten, tornet på Palo Altos flygplats, bland annat genom en teckning. Men, säger Hyman, före detta försök gjordes tre som misslyckades. En skeptiker vill ta del av redogörelser för samtliga försök i en serie innan han drar slutsatsen att något paranormalt inträffat. Tydligt, skriver Hyman, har det lyckade försöket valts ut från hundratals experiment, som gjorts. Dessutom: i de flesta lyckade fall, som författarna beskriver, har de endast tagit med ett urval av vad skådaren sagt om sina intryck.

Ett för boken typiskt fall är när Elisabeth Targ, Russells dotter, genom fjärrseende korrekt förutsåg vinnaren i en hästkapplöpning. Men läsaren får inte veta om detta var Elisabeths första försök av detta slag och inte heller om hon någonsin provade igen.

Jag tycker inte att Ray Hyman har lyckats smula sönder Targs och Hararys bevis för fjärrseende. Och jag menar att en kvalitativ metod för att bevisa existensen av psi, d v s att man åberopar sig på enstaka anmärkningsvärda fall, mycket väl kan användas. Det finns fall som utmärkt lämpar sig för denna typ av bevisföring. De i boken redovisade likheterna mellan skådares intryck, ibland återgivna i teckningar, och målplatserna är så betydande att de knappast kan tänkas bero på annat än ESP.

Jag tycker att Targs och Hararys material överglänsar Hymans kritiska synpunkter, även om det förvisso är viktigt att parapsykologiska rapporter studeras kritiskt och Hyman verkligen har upptäckt vissa svagheter i gjorda försök med fjärrseende.

Targ och Harary anser att det finns helt övertygande bevis för psi. Och enligt deras mening visar parapsykologers forskningsresultat att det mänskliga psyket står i ett intimt samband med andra psyken och med den materiella verkligheten. Följden av detta blir att mänskliga psyken kan skaffa sig informationer oberoende av avstånd i tid och rum.

De båda forskarna menar att psykiska förmågor inte bara finns hos undantagsmänniskor, utan att de är naturliga, att alla har dem och att de kan övas upp. Det är också, anser Targ och Harary, en god sak att träna upp psi, ty man kan ha stor glädje och nytta av det. Författarna ger också en rad råd och anvisningar om hur man utvecklar sina parapsykiska förmågor.

Noter

1) Kennedy, J. E. 1979a. Methodological problems in free-response ESP experiments. *Journal of the American Society for Psychical Research*, 73:1—15.

Kennedy, J. E. 1979b. More on methodological issues in free-response Psi experiments. *Journal of the American Society for Psychical Research*, 73:395—401.

2) Marks, D. 1981. Sensory cues and data selection invalidate remote viewing experiments. *Nature*, 292:177.

Marks, D., and Kammann, R. 1978. Information transmission in remote viewing experiments. *Nature*, 274:680—681.

Marks, D., 1980. *The Psychology of the Psychic*. Buffalo, N. Y. Prometheus Books.

Fullständig förteckning över Ray Hymans referenser finns i *Skeptical Inquirer*, vinternumret 1984—85.

SM

Vetenskapen rymmer ingen plats för dogmer. Forskaren är fri att ställa vilken fråga som helst, betvivla vilket påstående som helst, söka efter vilka data som helst, rätta vilket misstag som helst. De gånger vetenskapen i det förflutna har lett till upprättandet av nya dogmer har dessa dogmer visat sig oförenliga med vetenskapens fortsatta utveckling, och resultatet har blivit antingen att dogmerna fått ge vika eller att vetenskapen och friheten tillsammans gått för-lorade.

J. Robert Oppenheimer
The open mind, 1955
återgivet i *Vidga ditt medvetande*

Russell Targ & Keith Harary

VIDGA
DITT
MEDVET
ANDE

OM VÅRA PARAPSYKISKA
RESURSER

NORSTEDTS

Det stora vita brödraskapet

Finns det ett hemligt brödraskap av högt utvecklade individer vilka ger mottagliga människor goda impulser?

Finns det en urgammal esoterisk lärotradition om livets djupare mening, förmedlad i vår tid av teosoferna, av Alice Bailey och Henry T. Laurency?

I ockulta och esoteriska sammanhang talas ofta om det stora vita brödraskapet. Detta finns omtalat i exempelvis teosofiska skrifter. Helena Petrovna Blavatsky skriver i "Den hemliga läran" (eng. orig. 1888, sv. övers. 1893–95) att idén om högre utvecklade väsen har funnits i alla kulturer — Buddha och hans arhats, Kristus och hans lärjungar o s v. Dessa arhats och lärjungar erhöi esoteriska kunskaper, "inside information", som inte kunde ges till den stora allmänheten, vilken inte var mogen för detta. Kristus talade i form av liknelser så att bara de utvalda skulle förstå. De gamla mysterieskolorna hade samma uppgift: att meddela hemlig kunskap till ett antal utvalda.

Det vita brödraskapet finns också omnämnt i sådana sällskap som I Am-rörelsen och Summit Lighthouse. Parallellt finns hos bl a Rosenkorsorden AMORC, frimurarna, Ambres, kristendomen och andra religioner.

Vad är då det stora vita brödraskapet?

Om vi ställer frågan till dem som tror på dess existens, får vi svaret att det består av de andligt högst utvecklade individerna, som erhållit invigning på olika nivåer, adepter eller mästare i en hierarkiskt uppbyggd organisation.

Det finns, sägs det, en Plan för mänsklighetens utveckling, och

bakom planen står det vita brödraskapet, som ger människor, vilka är mottagliga, inspiration att beträda rätta vägar.

Men, kan man verkligen tro att detta brödraskap existerar?

Teosofen Curt Berg svarar:

— Jag menar att det är en logisk nödvändighet att det finns individer som har utvecklats bortom det stadium som vi i allmänhet upplever som det mänskliga. Vi kan se att människans medvetandeutveckling genomgår flera stadier: från de minst utvecklade, där individerna är i hög grad orienterade mot det egna jaget, över stadier där det egna jaget börjat öppna sig för andra och deras behov, och till högre stadier, där människor börjat visa stor och djup förståelse för medmänniskorna och där det visas intelligens i förening med kärlek, d v s vishet. Det är helt logiskt att denna medvetandeutveckling sedan kan fortsätta genom inkarnationerna och också gör det. För mig är det alltså ofrånkomligt att det finns intelligenser som genom inkarnationernas rad har utvecklats till visa individer och som på grund av sin vishet är verk samma för mänsklighetens andliga utveckling.

Hillevi Lindahl, som skriver mycket i Arcanum, säger:

— Jag blev medveten om det vita brödraskapets existens genom George Hunt Williamsons bok "The Secret of the Andes (Andernas hemlighet)" men jag behöver varken den boken eller någon annan för att vara förvissad om att brödraskapet finns. Enligt Systrer Thedra i Mount Shasta, USA, har Williamson inte "hittat på" innehållet i "Secret of the Andes", utan han har utan lov publicerat skriften, som tillhör De sju strålarnas brödraskap.

Hillevi Lindahl påpekar att det finns olika beskrivningar av brödraskapet:

— Om AMORCs bild av det stora vita brödraskapet är riktig, så är det brödraskapet inte detsamma som det jag åsyftar.

I osynliga världar

Var finns det stora vita brödraskapet?

En del säger att det finns på hemliga ställen i Himalaya. Andra nämner även Anderna. Men man tror att medlemmarna av brödraskapet också kan leva var som helst på jorden, även mitt ibland oss.

Lars Adelskog, som står bakom Förlagsstiftelsen Henry T. Laurency, säger:

alla nått förbi tvånget att återfödas i den fysiska världen. De har sin egentliga hemvist i för oss osynliga världar av högre materia, vilka också genomtränger vår fysiska värld. Men för att lättare kunna arbeta bland människorna lever de frivilligt i den fysiska världen och är då underkastade dess lagar. Men dessutom har de tillgång till flera högre världar av medvetenhet och energi, vilka ger dem en suverän kunskap och förmåga som vida överstiger största mänskliga förmåga. Bland dessa förmågor, som vi i vår okunnighet kallar mirakulösa, är att kunna vistas på flera platser samtidigt, bevara kroppens ungdom och läsa tankar. Medlemmar av det vita brödraskapet lever okända bland människorna, på olika platser. De står i ständig telepatisk kontakt med varandra.

Hjälper genom mänskliga redskap

Hur är det stora vita brödraskapet verksamt?

Brödraskapet verkar genom att i djup medkänsla med mänskligheten ge impulser till sådana människor som hunnit tillräckligt långt i sin andliga utveckling. Men de har respekt för varje individs oberoende och ingriper inte i någons karma.

Lars Adelskog:

— Planethierarkin arbetar på jorden genom människor, dels genom lärjungar som hierarkin accepterat och dels genom omedvetna redskap. Lärjunge kan den bli som har övernormal förmåga i mer än ett avseende och använder denna för att tjäna sina medmänniskor. Här avses inte "mirakulösa" eller paranormala gåvor speciellt, utan förmågan att nå människornas innersta och påverka dem till ett högre liv. Dessa människors arbete behöver inte vara ockult eller esoteriskt, utan det kan vara exempelvis politiskt, vetenskapligt, socialt, konstnärligt — höjande och helande i vidaste mening. Med ett gott arbete kvalificerar sig lärjungen till att få ytterligare krafttillskott från sina bröder i högre riken.

Kan man veta vilka av våra medmänniskor som är det vita brödraskapets lärjungar?

— Nej, svarar Lars Adelskog, ingen lärjunge vittnar någonsin om sitt lärjungaskap, utan detta är alltid en personlig sak mellan honom och läraren. De som idag öppet kallar sig lärjungar och berättar om sitt umgänge

MÄSTAREN MORYA, en Rajputprins. Bor i Shigatse.

med "mästarna", exempelvis Elizabeth Clare Prophet, Benjamin Creme, Jeanne Dara de Murashkin, kan man utan vidare stämpla som bedragare, i bästa fall självbedragna. Det obefogade i anspråken visar sig i att dessa "lärjungar" uppmuntrar till känslomässig tro och okritiskt accepterande. Typiskt är hur Prophet manipulerar med människors längtan efter frälsning — du har mästargrader inom

räckhåll redan i detta liv, om du jobbar för oss — och med deras rädsla för fördömmelse — hon delar in mänskligheten i "ljusets barn" och "de fallna". Detta står i skapaste möjliga motsättning till den genuina esoteriska traditionen, där man alltid sökt motverka blind tro och fanatism, alltid uppmuntrat och lärt ut kritiskt tänkande.

— Även människor som aldrig tänkt sig att det finns övermänskliga intelli-

genser, kan få hjälp av planethierarkin. Dugliga personer som arbetar på mänsklighetens höjande i olika avseenden, kan få telepatisk inspiration och kan bli sammanförda med likasinnade — allt detta sker på subtila vägar och utan påtagliga tecken på inblandning. I de allra flesta fall anar inte den inspirerade vad som är den verkliga källan till hans plötsligt påkomna kraft och insikt.

— Enligt planethierarkin är roten till allt ont och allt lidande okunnighet om livet och dess mening. Dess medlemmar har gjort sig fria från allt lidande genom att tillämpa en högre kunskap. Denna befriande kunskap är planethierarkins egendom, men den har alltid getts till de få människor som efterfrågat den. Tidigare lärdes denna s k esoteriska kunskap ut endast i hemliga skolor under planethierarkins ledning, men efter år 1875 har den i väsentliga delar fått publiceras, eftersom det är en hållbar världs- och livs-åskådning som människorna nu behöver mer än kanske något annat.

Vad uträttar bröderna?

Men om nu planethierarkin, dvs det vita brödraskapet, existerar och har så stora krafter till sitt förfogande, varför använder de då inte sina krafter till att förbättra tillståndet i världen?

— Om de äldre bröderna ingrep så tydligt att människorna såg deras existens, skulle de flesta bli ännu mer passiva och lita ännu mer till andra än de gör idag, så att problemen snarast skulle bli större, svarar Lars Adelskog. Eftersom brödernas syfte är medvetandeutveckling, vill de stimulera människorna till att öka sin egen förmåga att lösa de problem de skapat. Därmed begränsar bröderna omfattningen av sitt arbete, men i gengäld kan slutresultatet bli så mycket bättre: en högre typ av människa, intelligent, medkännande, ansvarstagande. Med de begränsningar som planethierarkin själv lagt på sitt arbete, använder den sina krafter med största effektivitet. Om den inte gjorde det, skulle världen vara mycket sämre än den är och någonsin har varit.

— Brödernas liv är tjänande. De har nått sin nivå genom osjälvisk kärlek, visad i effektivt tjänande av allt liv. Samma väg som de har gått, kan varje människa gå. Och många gör det redan, de flesta omedvetet.

Esoterisk tradition

Vad finns det då för källor till kunskap om det vita brödraskapet?

Curt Berg nämner främst "The Mahatma Letters to A. P. Sinnett", som förmedlades till världen av H. P. Blavatsky. De skrevs och kom till Sinnett 1880—1885. I sin helhet publicerades de första gången 1923, efter Sinnetts död, men många enskilda brev offentliggjordes tidigare. Utförliga citat finns i Sinnetts bok "Esoteric Buddhism". Originalen till breven finns i British Museum.

Lars Adelskog säger att de informationer han ger bygger på esoterisk kunskapstradition, främst den pytagoreiska (hylozoiska) skolan, som i Sverige representeras av Henry T. Laurencys böcker. Han anger följande skrifter som källor:

"De vises sten" av Henry T. Laurency — första upplagan 1950 — en koncentrerad framställning av den esoteriska världs- och livsåskådningen med en modern terminologi. Utgångspunkten är Pytagoras hylozoiska system. Särskilt behandlas människans konstitution, olika slag av medvetenhet och utveckling av medvetenheten bortom människoriket. En stor del av boken upptas av diskussion om sju grundläggande livslagar för frihet, enhet, utveckling, självförverkligande, öde, sådd och skörd, aktivering.

"Kunskapen om verkligheten" av Henry T. Laurency — första upplagan 1961 — delvis en förenklad version av "De vises sten", delvis en kritik av västerländsk och österländsk filosofi samt antroposofi ur esoterisk synvinkel, därjämte esoterisk historik.

"Planethierarkin" av Henry T. Laurency — en uppsats på 27 sidor som speciellt behandlar det vita brödraskapet.

"Vit magi" av Alice A. Bailey — en handbok för aspiranter på lärjungaskap till planethierarkin, skriven av en engelsk-amerikansk esoteriker i nära samarbete med sin lärare. Den är till stor del praktiskt inriktad och ger i 15 regler med utförliga kommentarer anvisningar om tillvägagångssättet vid aktivering av övernormal medvetenhet och förmåga. Därtill ger den många informationer om planethierarkins grundande och om dess arbete genom människor.

"Invigning" av Alice A. Bailey — berättar utförligt om planethierarkin, lärjungaskapet och villkoren för avancemang inom detta. Särskilt informativa är sidorna 30—63.

Vem är Henry T. Laurency?

Lars Adelskog upplyser att namnet är en pseudonym för en svensk författare, numera avliden. Vem han var och vad han hette vill Lars Adelskog inte tala om, eftersom Laurency ansåg att hans person var oviktig i sammanhanget — budskapet var det enda som betydde något. Nu är det en stiftelse som ser till att Laurencys böcker kommer ut i nya upplagor.

Varför kallas det tankesystem som Laurency förmedlar Pytagoras system?

Lars Adelskog:

— Alla de esoteriska skolorna ("brödraskapen") har samma traditionella kunskap. Men det finns olika sätt att systematisera den, olika terminologier, olika pedagogiska metoder. Ett sådant system kallas det hylozoiska — av grek. hyle, som betyder materia, och zoe, som betyder liv. Namnet syftar på att det är en lära att materien är levande. Det hylozoiska systemet formulerades av Pytagoras 700 år f. Kr. — därför kallas det ibland Pytagoras system. Både Blavatsky och Bailey uppger att det hylozoiska betraktelsesättet ligger till grund för all esoterisk undervisning om livets utveckling. (Se t ex Bailey, Telepathy, s. 182, Cosmic Fire, s. 919. Blavatsky, Secret Doctrine II, s. 167, 168.)

Ursprungskällor

Om man nu försöker spåra uppgifterna om det vita brödraskapet till de första källorna, var hamnar man då?

Lars Adelskog säger att teosoferna H. P. Blavatsky och A. P. Sinnett var bland de första som skrev om brödraskapet.

— 1883 kom Sinnetts "Esoteric Buddhism". Han använder där inte orden det vita brödraskapet, men han skriver om ett brödraskap av mästare eller adepter med övermänskliga förmågor. Men den allra första början var nog Mahatmabreven, som Blavatsky förmedlade. (Se Sökaren 2, 1985, s. 16—18! Red.) Det var på dem som Sinnett byggde sin framställning.

— Men man kan kanske spåra uppgifter om brödraskapet ännu längre tillbaka, fortsätter Lars Adelskog. Vid den tiden när Blavatsky skrev sin första bok, "Isis Unveiled", 1877, förekom i Amerika uppgifter om något som kallades "The Brotherhood of Luxor". Detta brödraskap dyker upp även senare, och dess ledande person är Serapis Bey. Han är en sådan mahatma som nämns i Mahatmabreven, och tillsammans med Morya m fl är han en av dessa mästare som figurerar i

MÄSTAREN SERAPIS. Grek. Uppehållsort kan ej avslöjas.

böcker av Alice Bailey, Annie Besant och Charles Leadbeater. Den senare skrev "The Masters and the Path", men han byggde säkerligen på Baileys "Invigning", som kom ut tre år tidigare, 1922. I sin självbiografi beskriver Bailey hur det gick till när hon fick uppdraget att skriva den boken.

K. E. Steffens, en oberoende sökare med kritisk attityd, säger följande:

— 1875 kom H. P. Blavatsky med något som kallades "Serapisbrev". Dessa brev sades härröra från Det Universella Mystiska Brödraskapet, ett begrepp som är välkänt i frimurarlitteratur. Begreppet adept hämtades från rosenkorsarna. (Se René Guénons bok om teosofins historia!) Då Blavatsky knöts till Indien, överflyttade hon föreställningen om höga mästare till detta

land och lokaliserade dem som mahatmor till Tibet, där deras existens på den tiden lättast undandrog sig kontroll. På detta sätt kan man spåra upp och påvisa källorna till alla Blavatskys — och i stort sett också Steiners — föreställningar. Naturligtvis hade hon en skapande fantasi, och hon blandade elementen på liknande sätt som en romanförfattare, till exempel Tolkien. För övrigt kan vad vi vet om automatisk skrift, transtillstånd, multipla personligheter och liknande i stort sett förklara Blavatskys och Baileys upplevelser. Jag bestrider inte att en del i deras verk kan bygga på paranormal inspiration, men något övertygande tecken på detta har jag inte stött på hittills. Det allra mesta kan tryggt tillskrivas det undermedvetnas skapande fantasi, ak-

tiverat av mötet med ockulta idéer och strömningar.

Senare har bl a även I Am-rörelsen och Summit Lighthouse skrivit om det vita brödraskapet, men enligt Lars Adelskog har i dessa skrifter budskapet amerikaniserats och dragits ned så att lärjungaskapet verkar komiskt enkelt — envar kan snabbt bli sin egen mästare, bara han åkallar högre krafter. Men så går det inte till, anser Lars Adelskog. "Mästare" är definitionsmässigt en som själv bemästrat alla svårigheter, inte hjälpts ur dem av andra.

Det finns alltså litet olika redogörelser för vad det vita brödraskapet är och gör. Lars Adelskog menar att detta inte är underligt, eftersom många vill lägga in sina egna förväntningar och önskningar i budskapet. De vill att andlig utveckling skall gå snabbt.

Lars Adelskog anser att Bailey och Laurency står i en klass för sig. De representerar en ursprungligare bild av brödraskapet än exempelvis I Am och Summit Lighthouse.

Stöd för att bröderna finns

Men är det nu alldeles säkert att det vita brödraskapet finns?

Lars Adelskog berättar att en finländare, Mikael Niinimäki, skrivit en avhandling, "historisk-fenomenologisk undersökning om den teosofiska rörelsens tillkomstskede", som framlagts för professorerna Lauri Honko och Reijo Wilenius. I en bok, "Teosofian juuret", 1979, dvs Teosofins rötter (Lars läser finska) har han populariserat avhandlingens innehåll. Niinimäki tar upp den stora tvistefrågan om de s k mahatmorna, som H. P. Blavatskysades sig ha kommunicerat med, verkligen existerade eller om de var fria fantasier av henne. Niinimäki har noga undersökt saken och gått igenom vittnesmål från olika människor vilka själva sökt i Nepal och Indien för att få klarhet, och han anser det fullt klart att avsändarna till mahatmabreven var verkligen existerade personer.

Lars Adelskog:

— Så här kan hans slutsatser beträffande "mästarna" sammanfattas: Såväl M. som K. H. var historiska personer. En av de grunder han anför är att tibetanskälärjungar till K. H. (s k kauhumpas) var kända även utanför Tibet. M. var sannolikt identisk med en viss Ghulab Singh eller Lal Sing Khutree.

MÄSTAREN KOOT HOOMI. Från Kashmir. Studerade i Oxford 1850. Bor i Shigatse. Var Pytagoras i en tidigare inkarnation.

En person med detta namn deltog i en nepalesisk beskickning till England år 1850. Blavatsky påstår att hon träffade sin mästare M. i London redan 1851. Omöjligt är detta inte, anser Niinimäki. Han anser det sannolikt att hon hade träffat både M. och K. H., i varje fall före 1871. Av vittnesmål står klart att Blavatsky vistats i Tibet redan år 1867. Beträffande Blavatskys ifrågasatta uppgifter om tibetansk esoterik menar Niinimäki — som för övrigt själv är buddhist — att nyare rön om tibetansk tradition, som hittills hemlighållits, väl stöder Blavatskys uppgifter om hemliga läror (s k tertön) som bevarats av adepter (gongter). Han citerar flera moderna tibetanska auktoriteter, som uttalar sig uppskattande om Blavatskys arbete och har mycket höga tankar om hennes insikter i deras läror.

Men främst grundar Lars Adelskog sin övertygelse om brödraskapets existens på "det enorma material" som Blavatsky lade fram i sina böcker.

— Det verkar otroligt att hon kunnat fabulera ihop allt detta! säger han.

Fast kritiker säger ju att hon hade tillgång till ockulta skrifter och att hon bara sammanställde tankar, som fanns hos andra, till en helhet!

Lars invänder att hon faktiskt inte hade tillgång till några skrifter, när hon satt i Ostende i Belgien och skrev. Hon hade inte det minsta referensbibliotek, vilket flera besökare omvittnat.

— Dessutom är det tankesystem

som finns i Blavatskys böcker mycket mer än bara en summering av de äldre böcker hon refererar till. Dessa böcker innehöll symboler, myter som i Bibeln och Vedaböckerna, inga sakuppgifter. Blavatsky gjorde tre saker: Hon förklarade att symbolerna stod för faktiska verkligheter och angav dem. Hon satte dessa kosmologiska, psykologiska och historiska uppgifter i ett system, en världsförklaring. Hon hävdade att denna var en uråldrig, hemlighållen tradition, gemensam för alla folk och tider, och bemödade sig om att visa detta, med sina omfattande referenser till alla möjliga religioner och mytologier. Detta sista var hennes centrala tes. Den har aldrig kunnat vederläggas.

Blavatsky och Bailey skrev efter telepatisk diktamen

— Baileys stora verk "Cosmic Fire" kom 40 år senare, och det har påtagliga likheter med Blavatskys "Den hemliga läran" — det är ett slags utvidgning av den. Båda verken uppges ha tillkommit på likartat sätt. Blavatsky skrev efter telepatisk diktamen från sin lärare, men hon fick också klärvoajant "se" företeelserna ifråga. Även Bailey skrev efter telepatisk diktamen — och dikteraren var densamme som för Blavatsky. Det är tydligt att såväl Blavatsky som Bailey själva visste avsevärt mindre än vad de skrev i sina böcker. Blavatsky erkände själv att hon inte begrep allt i "Den hemliga läran".

Curt Berg svarar så här på frågan hur det gick till när H. P. Blavatsky skrev:

— Enligt min uppfattning finns det flera olika inslag. Det viktigaste torde vara den insikt hon själv förvärvat från sin lärare. Men hon hade också telepatisk kontakt med läraren, eller lärarna, vilket torde ha spelat en relativt stor roll. Ibland ändrades eller kompletterades manuskripten genom precipitering, d v s materialisering av skrift. Genom astral syn kunde H. P. Blavatsky också söka upp en stor del av de citat som ingår i Den hemliga läran, utan att ha böckerna tillgängliga.

— En av dem som kunnat beskriva hur det gick till, när H. P. Blavatsky skrev, är svenskan Constance Wachtmeister, som levde tillsammans med henne under en del av den tid då "Den hemliga läran" skrevs. I sin bok "He-

lena Petrovna Blavatsky och Hemliga läran" (Nordisk Rotogravyr 1947) skriver hon bland annat:

"En dag då jag kommit in i H. P. B:s skrivrum, såg jag en mängd manuskript, som låg på golvet. Jag undrade varför de låg där och H. P. B sade, att hon försökt att skriva en hel sida utan fel tolv gånger, men varje gång sade Mästaren att det ej var riktigt. 'Jag känner', sade hon, 'som om jag skulle bli tokig, men jag vill inte sluta förrän jag fått det riktigt, om jag än skall hålla på hela natten.' Jag gick efter en kopp kaffe för att stärka henne. Hon fortsatte sitt arbete, och efter en timme fick jag höra att hon äntligen fått det rätt. Men arbetet var hårt och ibland var resultaten ej så lysande.

Då hon nu vilade sig efter sitt arbete och rökte en cigarrett, frågade jag, lutad mot hennes länstol, hur det var möjligt för henne att ta miste, då hon fick meddelanden från sin Mästare. Hon svarade: 'Jag gör ett slags tomrum i luften framför mig och ser intensivt på detta, och efter en stund ser jag bilder liksom i ett diorama, som svävar förbi. Om jag behöver se ett ställe i en bok, så fäster jag all min tankekraft på boken och efter en stund syns dess astrala facsimile och jag kopierar vad jag behöver. Men mitt sinne bör vara fritt från förargelser, så jag kan koncentrera mina tankar, men idag efter det ovänliga brevet jag fått från X, var jag inte inne i den rätta stämningen och bilderna var suddiga. Men min guru säger att det nu är riktigt, så låt oss gå in och dricka en kopp te.'

Vad som mest förvånade mig då jag började att bistå H. P. B. som hennes sekreterare och samtidigt bättre förstod innehållet av Hemliga Läran var hennes brist på böcker. Hennes manuskript innehöll ett överflöd av hänvisningar och citat från andra böcker, somliga sällsynta arbeten från alla möjliga bibliotek. Ibland behövde hon bekräftelser på uppgifter hon fått och som var att söka i British Museum och andra bibliotek. Själva uppgifterna kunde hon ej söka bland de få böcker hon själv ägde; de kom från hennes Mästare. En gång frågade H. P. B. om jag kände någon som kunde skaffa henne ett citat från en bok i Bodleyanska biblioteket i Oxford. Detta gjorde jag och vi fann att citatet som hon sett i astralljuset var ordagrant, ävensom bokens namn, kapitel och sidans nummer. Vid dylika visioner syns ofta bilden som i en spegel, men upp och nedvänd och orden var tydliga, men det var värre med siffror, som ofta

var mycket otydliga och därför behövde verifieras.

En gång blev jag ombedd att verifiera en uppgift som endast fanns i Vatikaniska biblioteket, men jag hade en bekant, som hade tillträde till detta svårtillgängliga bibliotek, och han verifierade passagen. Allt var riktigt utom två ord, som även i manuskriptet i Vatikanen var mycket svårlästa.

Många andra dylika fall förekom. Om H. P. B. behövde någon upplysning eller verifikation angående det ämne som hon för tillfället behandlade, så

kom det på något vis, antingen uppgifter från vänner, i tidningar eller tidskrifter eller i andra böcker, och detta hände så ofta att man ej kan betrakta det som en tillfällighet. Hon föredrog det normala sättet framför sökande i astralljuset, vilket ofta tärde på hennes krafter.

Jag varseblev ett annat sätt för Mästarna att meddela sig med H. P. B. Ofta tidigt om morgonen såg jag på hennes skrivbord ett stycke papper med ord skrivna med rött bläck i en för mig

MÄSTAREN JESUS. Syrier, bor i det heliga landet.

HERREN MAITREYA. Känd för de kristna som Kristus, i Orienten som Bodhisattva, för muslimerna som imamen Madhi. Uppträdde i Indien som Krishna. Bor i Himalaya.

Bilder och bildtexter ur David Anrias "Through the Eyes of the Masters. (Kan köpas från Vattumannen.)

okänd handstil. På min förfrågan sade H. P. B. att det var programmet för dagens arbete. Detta var ett exempel på de sk precipiterade meddelandena, varom så mycket har diskuterats inom samfundet och gjorts till åtlöje av andra, som kallade dem de röda och blå spökmeddelandena. Därom skriver H. P. B. (senare tryckt i tidskriften "The Path"): "Var det bedrägeri? Visst icke! Var dessa meddelanden skrivna och avsända av elementaler? Aldrig i världen. Det fysiska avsändandet kunde kanske tillskrivas naturandar, men säkerligen var de oförmögna att förstå det enklaste av dessa meddelanden. Nu då psykiska krafter är nästan alldeles okända, är det ej att undra på att de flesta människor betraktade dessa

meddelanden med misstankar, och det bästa man kunde hoppas var att de skulle vänta med att bedöma sådana möjligheter tills de grundligt studerat dem. Men då man betänker hur H. P. B. själv mottog dessa meddelanden, måste man medge att hon handlade i god tro, ty hon utförde alltid noggrant de föreskrifter hon fick, fastän hon ibland skulle ha velat handla annorlunda. Hur ofta kände jag icke smärta, då många ark med manuskript, som H. P. B. skrivit med omsorg, brändes upp på Mästarens tillsägelse, innehållande synner som kanske ej fick offentliggöras. Vid denna tid förstod jag ej hur värdefulla de meddelanden var som H. P. B. skrev ned."

Tibetanen

Vem var Tibetanen, som dikterade för Bailey?

Lars Adelskog svarar att Tibetanen, som också kallas D.K., uppges vara en levande person, högt uppsatt abbot för ett kloster i Shigotse. Henry Carpenter, en amerikan som kände Alice Bailey, sökte nå honom fysiskt, men misslyckades tre gånger. (Dalai Lama vägrade inresa i Tibet — det var någon gång på 1940-talet.) I stället blev Carpenter uppsökt av abbotten med följe på indiska sidan. Tibetanen skickade med Carpenter ett paket för vidare befordran till Alice Bailey. Den indiske generalen Laden Lha, ansvarig för underrättelsetjänsten vid gränsen, förnekade först utan vidare att något sådant skulle ha kunnat inträffa. Senare medgav han dock att han misstagit sig och att abbotten verkligen gått över gränsen. Detta märkliga möte skedde i Gyantse. — *Inre röster skickar inga paket från andra sidan jorden!* (Källa till upplysningarna om Henry Carpenter är Alice Baileys "Unfinished Autobiography", Lucis Trust 1951, s. 165–166.)

AMORCs bild av det vita brödraskapet

1 april 1915 bildade Harvey Spencer Lewis Rosenkorsorden AMORC i New York. Han påstod sig ha tillgång till ett hemligt arkiv med mycket gamla urkunder, där det bl a berättas detaljerat om egyptiska mysterieskolor långt före Kristus och om det stora vita brödraskapets bildande år 1489 f. Kr. utifrån en mysterieskola. Inom Rosenkorsorden AMORC anser man att den egna rörelsen har sitt ursprung i det stora vita brödraskapet. AMORC står för The Ancient and Mystical Order Rosae Crucis, dvs Den urgamla och mystiska rosenkorsorden. H. Spencer Lewis berättade om det stora vita brödraskapet och AMORCs historiska bakgrund främst i boken "Questions and answers with complete history of the Rosicrucian Order", som gavs ut någon gång i början av 1900-talet. Lewis levde 1883–1939. Tyvärr kan man inte spåra Lewis uppgifter längre än till honom själv. Det gamla arkiv, som påstås existera, har aldrig visats upp för yttvärlden. AMORCs uppgifter om det vita brödraskapet är alltså i den

kända litteraturen yngre än teosofins. Lewis påstående kan knappast tas på allvar så länge de inte kan hänföras till någon annan än honom själv.

Några "ser"

Det finns människor som uppger att de ser eller på annat sätt förnimmar det vita brödraskapets närvaro, exempelvis vid healing!

— Ja, men hur vet man att det verkligen är medlemmar av brödraskapet? frågar Lars Adelskog. Det kan finnas många gestalter och väsen som människor kan se. Inom kristendomen talar man om änglar, inom hinduismen om devor. Det finns gamla traditioner om att devor biträder vid healing.

Karl-Erik Edris, som ingår i gruppen bakom Stiftelsen Tibetanens Bokfond, vilken ger ut Alice Baileys böcker på svenska, är inte helt övertygad om att de mästare eller adepter, tillhörande det vita brödraskapet, som Bailey skrivit om, verkligen existerar, men han är öppen för *möjligheten*. Han säger att frågorna om brödraskapet existerar och vad det i så fall har för uppgifter är utomordentligt svåra att besvara. Frågorna kan inte underkastas vanlig vetenskaplig empirisk prövning, men det betyder — understryker han — inte att brödraskapet inte finns. Det kan det mycket väl göra. Karl-Erik Edris vänder sig mot dogmatiska uppfattningar om verklighetens natur. Han menar att alla mänskliga beskrivningar av hur verkligheten ytterst är beskaffad är provisoriska och mer eller mindre ofullkomliga. De stimulerar alla i varierande proportioner både klokskap och galenskap hos människor. Därför är den viktiga frågan inte om man tror på det vita brödraskapet eller exakt vilka läror om brödraskapet som man håller för sanna. Vår av konflikter sargade värld behöver faktiskt inte fler individer som är fanatiskt övertygade om att just deras egen tro är absolut korrekt. Nej, säger Karl-Erik Edris, den viktiga frågan är hur vi lever våra liv. Och på det planet finns det ingen anledning att i onödan kränga till saker och ting.

Det som behövs, menar han, är att vi människor blir bättre på att handla utifrån den intelligenta kärlek som världens samlade altruistiska genier har exemplifierat, t ex Buddha och Jesus Kristus. Och Karl-Erik Edris betonar att Baileys böcker syftar till att stimulera just denna förmåga att i praktisk handling uttrycka intelligent kärlek, och inte till att lära ut en bestämd och

Monadens väg genom existensformerna

Lars Adelskog, talesman för främst Henry T. Laurency, säger följande om evolutionsförloppet på jorden:

— Varje individuell livsform — mineral, växt, djur och människa — har en odödlig kärna, *monaden*, som går vidare till ständigt nya existensformer, sedan de gamla upplösts. Monaden är en *oförstörbar uratom* och den materiella grunden till det bestående jaget. Monaden har ett oförstörbart minne, som dock kan bli latent, vilket då innebär att vi inte minns våra tidigare existenser, men ändå har medfödda mänskliga förmågor.

— I varje livsform gör monaden erfarenheter och lär sig av dem. Den ökar sin förmåga, sin kunskap och förståelse, kort sagt: sin medvetenhet. Och det är denna utveckling av medvetenheten som är livets mening, såväl för individen som för mänskligheten som helhet.

— När monaden lärt sig allt den kan lära sig i mineralformer, går den vidare till växtriket. Därifrån går den sedan över till djurriket och så till människoriket. (En återgång från ett högre till ett lägre naturrike är utesluten.)

— Slutresultatet för den biologiska utvecklingen är den mänskliga organismen. Men *medvetandets* utveckling, som är det väsentliga, fortsätter långt utöver det mänskliga naturriket, som är de fjärde riket, och bortom den

fysiska, synliga världen. Det finns ett femte, ett sjätte, ett sjunde osv naturrike — dessa riken är etapper i medvetandets utveckling, lika höjda över det mänskliga medvetandet som detta är höjt över djur-, växt- och mineralriket. Men det ligger i sakens natur att vi inte kan förstå vidden och djupet av övermänsklig medvetenhet.

— De övermänskliga individerna i de högre naturrikerna är precis lika materiella som allting annat, men de är inte fysiska väsen som vi, utan deras livsformer består av överfysisk materia av skilda slag, som har högre medvetenhet och högre energi än vad som är möjligt i våra organismer.

— Alla naturrikerna — det finns tolv — ingår i den naturliga världsordningen. Det finns inget övernaturligt. Allt styrs av lagar. Individerna i de övermänskliga rikerna är inga gudar som behöver vår dyrkan. De är våra äldre bröder i evolutionen. Deras monader har en gång levt i mänsklig form, som vi, och vi skall en gång bli som de. Och då har de nått ännu högre.

— Det stora vita brödraskapet, som även kallas planethierarkin, är en organisation av individer som tillhör vår planets femte och sjätte naturrike. Brödraskapet har bildats för att hjälpa defyrallägre naturrikerna — alltså även människorna — i deras medvetandeutveckling. Brödraskapet leds av tre chefer. Under dem arbetar ett antal fullvärdiga adepter — en siffra från år 1922 anger dem till 60 — och ett betydligt större antal lärjungar och medarbetare. Brödraskapet är organiserat i sju större avdelningar, som övervakar och stimulerar alla aspekter av livet på vår planet.

dogmatisk världsförklaring.

Därför menar han att Baileys böcker har en viktig uppgift att fylla.

Blavatsky och Bailey uppges, som nämnt, ha skrivit sina böcker bl a efter telepatisk diktamen. Hur Laurency har författat sina skrifter har vi ingen uppgift om. Men det rör sig i samtliga dessa fall inte om vanliga kunskapsböcker. Här saknas hänvisningar till klart angivna och kontrollerbara källor, och det saknas förståndiga argument. Författarna *påstår att de vet* och hänvisar ibland till hemlig visdom, esoterisk tradition som förts vidare genom sekler.

Genom vår enkla snabbundersökning har vi fått reda på en del om det vita brödraskapet, även kallat planethierarkin. Men om brödraskapet verkligen existerar, den frågan har undersökningen inte gett något svar på. Inte heller har det klargjorts när ett brödraskap av den här aktuella karaktären först nämnts i litteraturen. Det var nog inte av Blavatsky. Var det av rosenkorsarna eller frimurarna? I så fall när och var? Kan någon av våra läsare upplysa oss på den här punkten?

SM

Alice Baileys liv

Av Karl-Erik Edris

*Alice Bailey skrev under perioden 1919–1949
24 böcker som tillsammans ger en utomordentligt
ingående esoterisk världsförklaring.*

Alice Bailey föddes 16 juni 1880 i Manchester, England. Hennes flicknamn var La-Trobe Bateman, ett namn som helt riktigt låter antyda att hon föddes i en förnäm familj. Men hennes barn-dom var för den skull inte lycklig. Hon trivdes inte alls med sin stränga uppfostran, och inte blev livet lättare av att hennes föräldrar dog tidigt. Hon var bara sex år när modern dog, och fadern dog två år senare. Det blev därför farföräldrarna som fick rycka in och fullfölja Alices strikt viktorianska uppfostran.

Men hennes miljö var inte bara präglad av det brittiska överklasslivets sociala konvenans, utan den var också genomsyrad av en intensiv religiositet. Detta påverkade Alice mycket starkt och hon kom att omfatta en strängt fundamentalistisk kristendom.

Präglad som hon var av sin stränga och kyliga uppfostran, tog hon också fasta på det stränga i kristendomen. Hon plågades därför av ett överkänsligt samvete och frågade sig i alla möjliga och omöjliga situationer vad Jesus skulle vilja att hon gjorde. Dessa inre konflikter gjorde Alice vresig och svårtillgänglig.

Men 30 juni 1895 hände något som gjorde ett outplånligt intryck på henne. Det var söndagsmorgon och hon satt ensam hemma och läste. Då öppnades plötsligt dörren och in klev en lång, väl-skräddad man. Till sin europeiska klädsel av senaste snitt bar han dock turban. Alice blev stel av förvåning och kom sig inte för att fråga vad saken gällde.

Mannen satte sig ner och började tala med henne. Hon fick veta att det fanns arbete planerat för henne, att hon skulle utföra något i världen, men det

krävde att hon ändrade sin karaktär högst avsevärt. Hon måste upphöra att vara svärmodig och snarstucken och börja visa förmåga till mognad och självkontroll. Om hon fick den rätta fasonen på sin personlighet, skulle hon få resa över hela världen i arbetet för sin mästare. Efter en stund lämnade han henne så med ett löfte att återkomma.

Alice första reaktion på det egen-domliga besöket var rädsla. Hon trodde att hon var på väg att bli sinnesrubbad. Hon kom dock snabbt över rädslan och började i stället känna sig som sin dåtida hjältinna Jeanne d'Arc. Hon kunde visserligen inte riktigt föreställa sig vad det var för stordåd hon skulle uträtta, men hon fantiserade om sig själv som berömd och beundrad.

Men även de här reaktionerna dämpades, och den kritik som den mystiske främlingen riktat mot henne började göra intryck. Hon drog slutsatsen att hon förmodligen inte var av samma kaliber som Jeanne d'Arc, utan bara en enkel person som kunde vara lite bättre än hon varit. Därför började hon utöva den självkontroll hon uppmannats till och hon lyckades så pass bra att hennes närmaste började undra om hon blivit sjuk, eftersom hon inte fick sina vanliga explosiva utbrott.

Med tiden blev Alice allt mera involverad i religiöst arbete. Hon arbetade inom KFUM och ägnade sig med stor iver åt att försöka få folk frälsta. Samtidigt stärktes hennes mystiska läggning, och hon upplevde att Kristus var en ständigt närvarande verklighet. Dessutom kände hon en brinnande längtan att känna Gud och höra den inre rösten, trots att hon var uppfost-rad att tro på den avlägsne och stränge kristne Guden.

När Alice var 22 år, började hon stå på egna ben. Hon började nämligen som förkunnare på något slags kombinerade soldathem och marketenterier på Irland. Hennes uppgift var bl a att hålla uppbyggliga föredrag och bibelkurser för de brittiska soldaterna. Tiden på Irland blev dock kort, och hon sändes i stället till Indien för att där arbeta på ett liknande soldathem.

Det här livet gav Alice många och omskakande erfarenheter och insikter. Hon började t o m förstå att människor kunde vara goda och kloka även om de inte skrev under på hennes dogmatiska teologiska föreställningar.

Därmed började hela hennes fundamentalistiska trosuppfattning att skaka i sina grundvalar. Alice fick nu ett slags nervkollaps samtidigt som hon var i mycket dåligt fysiskt skick på grund av för hårt arbete.

Mitt uppe i dessa prövningar kom så den man tillbaka som besökt henne i 15-årsåldern. Han tyckte att hon inte skulle överdriva sina bekymmer, och hon fick också veta att hon gjorde vad han ville att hon skulle göra. Dessutom talade han om att det som planerats för henne också skulle komma att börja, men det skulle ske på ett sätt som hon inte skulle kunna förstå eller känna igen. Han gav däremot inga råd om vad hon skulle göra, och kom inte med lösningar på hennes problem.

Intrasslad i kärleksaffärer och i ett mycket dåligt psykiskt och fysiskt tillstånd sändes nu Alice tillbaka till Irland för att vila upp sig. Men hennes soldathemsperiod led mot sitt slut. Den amerikanske prästen Walter Evans friade, och efter giftermålet 1908 flyttade Alice med sin make till USA. Därmed blev evangelisten prästfru i en li-

ten församling i Ohio.

Den nybildade familjen begåvades snabbt med tre döttrar. Äktenskapet var dock mycket olyckligt. De hade egentligen inget mer gemensamt än vissa religiösa föreställningar och var i övrigt ytterst omaka. Dessutom hade Walter Evans ett fruktansvärt humör och ursinnesattackerna blev allt tätare och våldsammare. Till sist blev det fråga om ren och skär misshandel.

Så småningom blev situationen ohållbar, och församlingsmedlemmarna fick klart för sig att det inte stod rätt till i prästgården. En förstående biskop tog sig an fallet. Hans lösning blev att skaffa Walter Evans en ny prästtjänst i Montana, medan Alice och barnen fick stanna kvar i Ohio.

I sin uppgörelse med Walter Evans hade biskopen också utverkat löfte om underhåll. Detta löfte bröts dock, och Alice hamnade i en mycket svår penningknipa, som dessutom förvärrades av att det pågående första världskriget hindrade hennes annars regelbunda om än små penningförsändelser från England. Enda utvägen blev att ta anställning vid ortens fabrik för konservering av sardiner — och detta var inget lätt steg att ta för en prästfru och förnäm engelsk överklassdam.

Vid det här laget var det inte mycket kvar av den kavata och rabiat fundamentalisten som med stor frenesi försökt frälsa brittiska soldater på Irland och i Indien. Alice var fullständigt desillusionerad. Kristus var fortfarande en realitet för henne, men i övrigt hade det mesta rasat samman, inte minst hennes syn på kärleken och den ortodoxa religionen.

Därmed var den subjektiva brytpunkten i hennes liv nådd. Hon blev en öppen sökare, och det dröjde inte länge förrän hon kom i kontakt med teosofin och Helena Petrovna Blavatskys *Den hemliga läran*. Efter trägna studier assimilerade hon också snabbt huvud-dragen i det teosofiska tankesystemet.

Mot slutet av 1917 började hon emellertid få lite underhåll från sin man som nu arbetade med KFUM i Frankrike, och dessutom började hon regelbundet få pengar från England. Därför kunde hon sluta sitt arbete på sardinfabriken och flyttade till ett litet hus i närheten av Teosofiska samfundets huvudkontor i Hollywood.

Här började livet bli lättare för Alice. Barnen började skolan och klarade sig mera själva och hon träffade trevliga och andligt strävande människor. Under den här tiden studerade hon teosofi flitigt samtidigt som hon skötte Samfundets kafeteria.

Alice Bailey (målning).

Efter en tids studier vann hon tillträde till det Teosofiska samfundets esoteriska sektion, och det var först då som hon fick klart för sig vem som varit på besök hos henne först 1895 och sedan vid flera andra tillfällen. När hon första gången kom in i Esoteriska sektionens heliga rum fick hon nämligen se bilder på Kristus och mästarna och då kände hon igen sin besökare som visade sig vara mästaren K. H.

I januari 1919 träffade hon Foster Bailey, som hon efter att ha fått ut sin skilsmässa förlovade sig med. Båda blev också allt mera aktiva i arbetet för Teosofiska samfundet. Foster Bailey

blev t o m sekreterare för teosofin i USA.

I november 1919 hände så något helt avgörande för Alices framtida liv. Då fick hon nämligen sin första kontakt med Tibetanen, d v s mästaren D. K.

Hon hade just skickat barnen till skolan och hade tänkt ha några minuter för sig själv och gick därför ut och satte sig på en kulle utanför sitt hus. Då hörde hon plötsligt en klar ton som verkade komma överallt ifrån, och så hörde hon en röst som sade: "Det finns några böcker som det är önskvärt att få skrivna så att allmänheten kan ta del av dem. Du kan skriva dem. Skulle du

vilja göra det?" Alice svarade direkt: "Nej det vill jag inte. Jag är inte något förbaskat medium och jag vill inte bli indragen i något sådant". Tibetanen lät sig dock inte avspisas så lätt och hävdade att kloka personer inte fäller sådana snabba och snäsiga omdömen. Samtidigt underströk han att hon hade en särskild fallenhet för högre telepati, och att det hon ombads göra inte alls var något slagslägre mediumism. Men Alice var envis och hävdade att hon struntade i vilket och att hon alls inte ville ha med saken att göra. Tibetanen lämnade henne då med kommentaren att han skulle ge henne tid att tänka över saken och komma tillbaka om tre veckor.

Alice försökte förtränga det inträffade och berättade det inte ens för Foster, men när de tre veckorna hade gått kom rösten tillbaka. Alice fortsatte att vägra, men Tibetanen lyckades övertyga henne att åtminstone pröva några veckor. Så började skrivandet på det som skulle bli boken *Initiation, Human and Solar* (sv. titel, Invigning).

Men Alice hade fortfarande sina dubier, och när hon skrivit under nästan en månad, blev hon mycket bekymrad över vad hon gett sig in på och vägrade skriva mer. Hon förklarade för Tibetanen att hennes tre små flickor bara hade henne som stöd i livet, och om hon skulle bli sjuk eller vansinnig av skrivandet, skulle de bli alldeles ensamma. Det var en risk som hon inte vågade ta.

Tibetanen överraskade henne med att acceptera detta beslut, men han sade också att hon borde försöka ta kontakt med K. H. och diskutera saken med honom. Alice tänkte över saken ett tag och försökte så med hjälp av den teknik K. H. lärt henne, komma i kontakt med honom. Så småningom blev hon beviljad ett samtal och de talade igenom saken. Hon fick då veta att hon inte löpte några risker att vare sig bli fysiskt eller mentalt sjuk av den uppgift Tibetanen föreslagit, och att det i själva verket var K. H. som föreslagit för Tibetanen att Alice skulle kunna göra det här arbetet. K. H. förvissade henne också om att det inte var fråga om att hon skulle byta mästare. Detta lugnade henne, och under våren 1920 inleddes på allvar samarbetet med Tibetanen.

I slutet av 1920 gifte sig så Alice och Foster, vilket skulle komma att visa sig vara av stor betydelse för hennes fortsatta arbete, i synnerhet när det stod klart att hennes skriverier bidrog till en brytning med Teosofiska samfundet.

Alice och Foster Bailey bildade därför 1922 Lucis Trust. Denna stiftelse blev den organisatoriska grunden för

den internationella verksamhet som växte upp kring böckerna. 1923 bildades Arcane School som är en korrespondensskola med kurser i meditation och esoterisk filosofi, där Tibetanens böcker utgör en grundstomme i undervisningen.

Under tiden fortsatte Alice sitt skrivsamarbete med Tibetanen samtidigt som hon och Foster arbetade mycket hårt med Lucis Trust och Arcane School. Hur gick då detta skrivsamarbete mellan Alice och Tibetanen till? I sin självbiografi anger hon fyra olika metoder.

Den första metoden var s k kläraudience, d v s hörselmotsvarigheten till klärvoajans. Denna metod användes bara under de två första böckerna *Invigning* och *Letters on Occult Meditation*. Det handlade helt enkelt om dikta-men. De kom överens om en tid, och så kontaktade Tibetanen henne genom en vibration som hon lärde sig känna igen. Därefter började han sin dikta-men under vilken Alice hörde hans röst klart och tydligt.

Allt eftersom hon vande sig vid samarbetet, förändrades sättet att arbeta gradvis, och från och med *A Treatise on Cosmic Fire* blev det helt och hållet telepatiskt. Alice tog kontakt med Tibetanen när hon hade tid till förfogande, och om han då hade tid och möjlighet, kommunicerade han telepatiskt med henne. Informationen överfördes mycket snabbt och så klart att hon kunde skriva ned den direkt utan att något behövde ändras.

Kännetecknande för den här telepatiprocessen var att Alice kunde avbryta den när hon så önskade. Hon var alltså inte i klorna på Tibetanen som ett medium är i klorna på något slags ande. Hon hävdar med bestämdhet att hon hela tiden kunde bevara sin mentala integritet och att hon t o m kunde diskutera inslag i framställningen med Tibetanen, när hon som västerlänning tyckte sig veta bättre i någon fråga. Alice skrev dock alltid som Tibetanen ville, oavsett om han lät sig påverkas eller inte, ty som hon säger: "Böckerna är ju hans och inte mina."

Det bör kanske också påpekas att det ställdes en hel del höga krav på Alice för att processen skulle fungera. Framförallt måste hon innan informationen kunde tas emot och skrivas ut ha ägnat sig åt djupmeditation där de ämnen som skulle behandlas var grundteman för meditationen. Dessutom måste meditationen i fråga föregås av att hon skaffat sig en helhetsbild av vad som tidigare skrivits i ämnet. Det var alltså först på denna grund av gedigen kunskap och djup meditation som hon

kunde ta emot och skriva ut information som gick långt utöver hennes personliga erfarenheter och tidigare kunskap.

Den tredje metoden var klärvoajans. Den användes för de många symboler som finns i böckerna, medan den fjärde och sista metoden var informationsöverföring när Alice lämnat kroppen under sömnen. Denna metod användes vid särskilt svåra och djupa ting.

Samarbetet med Tibetanen var planerat för 30 år och det visade sig omfatta 19 böcker. Dessutom skrev Alice fem egna böcker. När skrivandet var slutfört efter dessa planerade 30 år, d v s i november 1949, dröjde det faktiskt bara en månad, så slutade Alice Bailey sin jordiska bana. Hon avled nämligen 15 december 1949 i New York.

Anm. Fil.kand. Karl-Erik Edris är doktorand i statskunskap och arbetar bl a som översättare och företagskonsult.

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från TEOSOFISKA SAMFUNDET – PASADENA

Pris 60:— för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

ESOTERISK KUNSKAP FÖR VÅR TID

Böcker av HENRY T. LAURENCY:

Kunskapen om verkligheten ger den klaraste och koncistaste sammanfattning av esoterisk livskunskap som någonsin skrivits på västerländskt språk. Häftad. 293 s.

Pris kr 60:- exkl. porto.

De vises sten ger en inträngande redogörelse för universum och människan enligt esoterikens system. En stor del av boken handlar om de sju livslagarna för frihet, enhet, utveckling, självförverkligande, öde, sädd och skörd, aktivering. Inbunden. 328 s.

Pris kr 75:- exkl. porto.

Beställ från:
FÖRLAGSSTIFTELSEN
HENRY T. LAURENCY
c/o Lars Adelskog
Henrik Gjutares gata 34 B
541 45 SKÖVDE

ALICE A. BAILEYS

ESOTERISKA FILOSOFI

Invigning

av Alice A. Bailey

Förutom en ingående skildring av de stadier på människans andliga väg som kallas invigningar ger boken också inblickar i det Vita Brödraskapets uppbyggnad och funktion. 208 sid. Hft. 92:-

Kristi återkomst

av Alice A. Bailey

Ger ett nytt och tankeväckande perspektiv på Kristus och hans löfte att komma åter. 176 sid. Hft. 78:-

En avhandling om vit magi

av Alice A. Bailey

15 regler med kommentarer för hur personligheten skall kunna bli ett instrument för själens helhetsmedvetenhet. 540 sid. Hft. 165:-

Telepati och eterkroppen

av Alice A. Bailey

Telepatin sätts in i ett vitt kosmologiskt perspektiv som klargör dess centrala betydelse för den vita magin. 176 sid. Hft. 72:-

Glamour: ett världsproblem

av Alice A. Bailey

Behandlar de känslomässiga och intellektuella vanföreställningar som hindrar självinsikt och andligt tjänande. Innehåller också råd och tekniker för hur de skall övervinnas. 192 sid. Hft. 72:-

Den gyllene tråden

av Natalie N. Banks

En lättläst historisk genomgång av den esoteriska kunskapstraditionen. 64 sid. Hft. 25:-

Trettio års arbete

En presentation av Alice A. Baileys samtliga verk och den internationella verksamhet som växt upp kring dem. 32 sid. Hft. 10:-

Prislista på engelska böcker av Alice A. Bailey sänds på begäran.

Böckerna kan erhållas mot förskottsbetalning till p.g. 43 58 04-0.

Stiftelsen Tibetanens Bokfond
Box 220
142 02 Trångsund

Lars Adelskog:

Skall man tro på esoterik?

Är esoteriska läror något man skall tro på?

Svaret är — nej. Den bärande idén i all esoterik, eller de invigdas kunskap, är *utveckling av människans medvetande och förmåga*.

Det är det som det handlar om, inte om att tro.

Esoteriken gör anspråk på att vara en suverän kunskap om människan och verkligheten, som ges ut i väl avvägda portioner vid avgörande skeden i mänsklighetens utveckling för att motverka att oönskade tendenser växer sig för starka.

Tendensen till tro är en sådan oönskad tendens. Tendensen till skepsis är en annan. Båda motverkar kunskap och utveckling.

De kulturer som i våradagarformat sig kring skandliga mästare och uppmuntrar till okritisk tro på deras ofelbara auktoritet, representerar återfall och inte framsteg i utvecklingen.

I alla äkta esoteriska skolor tränas lärjungarna för att kunna ta emot kunskap. Första steget är att lära sig se objektivt på sig själv: studera det egna önsketänkandet. Därmed lär man sig inse skillnaden mellan känslans tro och förnufts kritiska antagande.

Esoteriken vänder sig inte i första hand till känslan, utan till förnuftet.

Skepsis (inriktning mot otro) kan varalika okritisk som tro. Den kan vara ett bekvämt skäl för att slippa undersöka obekväma fakta.

Med denna artikel görs ett försök att visa hur man resonemangsvis kan förstå grundläggande esoteriska idéer utan att hänge sig åt oförnuftig tro.

En tyngdpunkt i resonemanget har lagts på existensen av övermänniskliga intelligenser som drivande kraft bakom evolutionen. Inga bevis lämnas, endast argument och idéer till stöd för en hypotes. Den enda förnuftiga hållningen till esoterik är att använda den som arbetshypotes tills vi fått veta.

Det är våra alltför få och ensidiga hypoteser som gör att vi inte upptäcker de fakta som efterhand kunde göra hypoteserna överflödiga och ersätta dem med kunskap. Vi uppfattar verkligheten selektivt-subjektivt. Vi värdesätter nya idéer inte efter hur de kan lära oss se nya ting, utan efter deras "sannolikhet", dvs hur väl de kan passas in i våra tidigare föreställningar.

I samma mån som forskare och tänkare börjar använda esoteriken som hypotes (många gör det redan) kan de upptäcka förbisedda fakta och förbisedda samband mellan kända fakta, mellan skenbart oförbundna händelser och faktorer.

Esoteriska idéer började strömma in i västerlandet omkring år 1875 och till en början främst genom den teosofiska rörelsen. De flesta kritiker har aldrig förstätt hur viktigt detta första försök var. Men det kommer man att göra alltmer efter hand som vetenskap och filosofi växer i kapp esoteriken.

Att den teosofiska rörelsen representerade något mer än sig själv, nämligen en genuin gammal esoterisk tradition, kan visas på flera sätt. Ett av dem är att visa en annan gren av den esoteriska traditionen — sufismen. Många av de bärande teosofiska idéerna, som kritikerna förkastat som Blavatskys egna påhitt, tex mahatmaerna, återfinns i sufistraditionen i väsentligen samma skick. Därmed faller argumentet mot teosofin att den bygger på ett hopkok av Blavatsky. Madame Blavatsky återgav troget vad hon fått veta av sina lärare.

Den esoteriska världsåskådningen

Följande sex grundläggande idéer om universum finns klart uttalade i den äldsta teosofiska litteraturen, av Blavatsky själv och av hennes medarbe-

tare A. P. Sinnett, Annie Besant och C. W. Leadbeater. Alla dessa idéer har framförts före år 1904, några av de viktigaste redan 1877 i Blavatskys Isis Unveiled och 1883 i Sinnetts Esoteric Buddhism.

1. *Det finns medvetenhet i allt.* Det finns medvetenhet i all materia, alltid i någon grad. Det finns ingen medvetenhet utan materia. "Atomer och själar är samma sak."

2. *Allt utgör en enhet.* Materien utgör ett kontinuum, dvs ett sammanhang utan tomrum, eftersom "atomen är oändligt delbar". All individuell medvetenhet ingår i en enhet: allt förnimmer, speglar allt annat, med olika grad av klarhet i olika väsen. Telepatin är universell. Allt påverkar allt annat, också med sina medvetenhetsyttringar. Karmas lag, lagen om universell sådd och skörd, dvs sorsak och verkan, förklarar detta.

3. *Allt är liv som utvecklar sin medvetenhet.* På alla nivåer av materiens organisation finns liv med någon grad av medvetenhet. Det finns en oförstörbar livsatom, jivatma (sanskrit) eller monad (grekiska), i varje form: inte bara i människan utan också i varje djur, växt och mineral. Medvetenheten utvecklas genom naturriken: den "slumrar i stenen, drömmar i växten, vaknar i djuret och blir självmedveten i människan."

4. *Ett mångdimensionellt kosmos.* Vår fysiska (synliga) värld är inte den enda verkligheten. Det finns en hel serie allt högre materietillstånd av allt finare atomer. Dessa högre materier är bärare av allt högre slag av medvetenhet och kraft. Alla världarna tränger igenom varandra, finns i samma rum. Varje högre värld i serien innebär ytterligare en dimension; närmaste överfysiska värld är alltså fyrdimensionell. Varje högre värld i serien möjliggör en radikalt ny uppfattning av verkligheten: "lägre världars ljus är högre världars mörker".

5. *"Idéer styr världen."* Formerna i vår synliga verklighet, den biologiska evolutionen etc. kan inte förstås som enbart fysisk process. Dessa fysiska former är i själva verket sista stadiet i en

process av "kosmisk ideation", nedtransformering av kosmiska idéer, dvs ändamålsenliga formbildande energier, dirigerade av övermänniskliga intelligenser.

6. *Evolutionen fortsätter bortom människan.* Den biologiska evolutionens definitiva slutprodukt är människans organism. Men medvetandets evolution fortsätter bortom det mänskliga stadiet och vår fysiska värld. Vi som nu är människor skall en gång nå dit. Efter som evolutionen nått sin fullbordan i många tidigare cykler, så finns redan väsen utvecklade på alla övermänniskliga stadier. Kosmos är redan en fulländad organisation. Men dessa väsen är inga gudar i vedertagen mening, höjda över natur- och livslagar, utan just produkter av evolutionen. De arbetar på att stimulera allt lägre livs (inklusive människans!) medvetenhet mot högre tillstånd.

För att sammanfatta kan man säga att teosofin fäste uppmärksamhet på tre idéer som tidigare knappast beaktats: medvetenhetssidan i all materiell verklighet;

utvecklingen av medvetandet som livets mening, på alla stadier;

existensen av övermänniskliga intelligenser som evolutionens logiska fortsättning.

Är esoteriken hållbar som världsförklaring?

Den esoteriska världsåskådningen påstås inte vara en subjektiv spekulering, utan en objektiv kunskap som mänskligheten fått som gåva av övermänniskliga intelligenser. Ett sådant påstående måste kunna underbyggas på något objektivt sätt. Det kan inte bevisas. Men om esoteriken representerar ett suveränt vetande, då borde mänskligheten med tiden få allt bättre förståelse för de esoteriska idéerna, och vetenskapsmän borde i allt större utsträckning använda esoteriska idéer som grundval för nya synsätt. Är det nu på det sättet? Man kan faktiskt konstatera att framstående forskare under de senaste 10–20 åren talat om att genomgripande nya synsätt är nödvändiga för att förstå verkligheten. De nya synsätten, som ibland sammanfattas med termen det nya paradigmet, innebär på snart sagt varje punkt en väsentlig överensstämmelse med de ovan nämnda grundläggande esoteriska idéerna.

1) *Beaktande av medvetandesidan av tillvaron.* Den alltför förhärskande synen på medvetandet är materialismens: medvetandet förklaras uteslutande i termer av materia och energi, den subjektiva upplevelsen beaktas inte eller bortförklaras. En omorientering är dock på gång och impulserna kommer inte från psykologin utan från den nya teoretiska fysiken! Där talar man inte om medvetande som ett bifomen av kemiska och elektriska processer i nervceller (som psykologin gör) utan som en integrerad del av all materiell verklighet. "Enligt den pragmatiska syn på kvantmekaniken som Stapp utvecklat representerar vågfunktionen något som har karaktär av både idé och materia."¹ "Det finns en likhet mellan tanke och materia. All materia, vi själva inräknade, bestäms av 'information'. Informationen är det som bestämmer rum och tid."²

2. *Allt utgör en enhet.* I den nya fysiken betonas att observatören inte kan särskiljas från det observerade, utan att de båda växelverkar i ett sammanhang. Men enhetstanken stannar inte där. Med Einsteins relativitetsteori och kvantmekaniken har den mekaniska uppfattningen fått vika, den enligt vilken världen består av separat existerande, odelbara och oföränderliga 'elementarpartiklar'. "Om alltså alla skeenden har formen av diskreta (skilda) kvanta, så utgör växelverkan mellan olika enheter (tex elektroner) en enda struktur av osynliga länkar. Därmed måste hela universum uppfattas som en obruten helhet. I denna helhet uppvisar varje element, som vi kan urskilja i tanken, grundläggande egenskaper (våg- eller partikel- etc.) som beror på dess totala omgivning..."³

Tanken att allt speglar allt finns också i den nya fysiken. Professor Bohm jämför verkligheten med ett hologram, där varje minsta del innehåller information om helheten. Det finns en implicit (nedlagd) ordning i kosmos och den ordningen speglas i varje ingående partikel.⁴

"Allt förnimmer allt"-tanken har också tagits upp av biologer, som förbryllats av effekten med "den hundrade apan". Tanken här är att nya erfarenheter som individer (tex apor) gör tenderar att förbli individuella framsteg, från den första apan, som gör dem, till exempelvis den nittiononde, medan med den hundrade apan ett slags tröskel passerar, så att alla apor inte bara på orten utan miltals därifrån plötsligt gör erfarenheten, ett slags kollektiv telepati med andra ord.

3. *Medvetande i allt.* Att medvetande och "intelligens" finns också i växtriket framgår av det material som Tompkins och Bird samlade i boken *The Secret Life of Plants* (1974, svensk övers. Växternas hemliga liv 1976). Och Rupert Sheldrake har i sin bok *A New Science of Life* (1981, svensk övers.

Mot en ny livsvetenskap 1983) gått ännu längre. Han menar att det finns tecken på liv och medvetande också i mineralriket. Ett av flera exempel han anför är att nysyntetiserade ämnen måste *lära sig* att kristallisera. Har de väl gjort erfarenheten, så går det betydligt lättare sedan. Det finns en hundrade-apa-effekt också här. Det går lättare att kristallisera ämnet överlag, också på andra ställen.⁵

4. *Ett mångdimensionellt universum* har tagits upp av den moderna fysiken. Professor Bohm: "Både om man ser till innebörden av de matematiska ekvationerna och studerar de faktiska experimentresultaten finner man att de olika lagen av partiklar måste klart uppfattas som projektioner av en verklighet av högre dimension, som inte kan förklaras i termer av någon kraft eller växelverkan mellan partiklarna."⁶

Bohm anser att livets evolution "inte kan rätt förstås utan hänsyn tagen till den ofantliga mångdimensionella verklighet varur lagarna för den biologiska evolutionen är en projektion."⁷ Denna tanke är oupplösligt förknippad med 5. nedan.

5. *Idéer styr världen.* Biologen Sheldrake har studerat hur former bildas och förs vidare i naturen. Han framkastar att alla synliga former, allt organiskt och oorganiskt (!) liv föregås och byggs upp av osynliga *formbildningsfält*, som verkar på ett intelligent sätt och utgående ur helheten.

6. *Övermänniskliga intelligenser.* Men formbildningsfälten måste, om de är ändamålsenliga och intelligenta, vara produkter av ännu högre intelligenser. Sheldrake talar om en "kreativ agens som nödvändigtvis övergår enskilda organismer men därför inte behöver övergå naturen... Den kan innebo i planeten som helhet, i solsystemet eller hela universum. Det kan faktiskt finnas en hierarki av inneboende skaparkrafter (creativities) på alla dessa nivåer... Om man alls medger existensen av sådana kreativa agenser, är det svårt att inte dra slutsatsen att de måste vara självmedvetna väsen."

"Om det finns en sådan hierarki av medvetna jag, så kan de på högre nivåer mycket väl uttrycka sin skaparförmåga genom andra som hör till lägre nivåer. Om en sådan skapande faktor på högre nivå verkade genom människans medvetande, skulle de tankar och känslor som den gav upphov till faktiskt kunna uppfattas som om de kom utifrån. Denna upplevelse av *inspiration* är ju välbekant."⁸

Sufismen

Sufismen är en rörelse främst i islamska länder. Detta har fått bedömare att tro att sufismen kan betraktas som en variant på islam. Sufiledare hävdar dock att sufismen fanns långt före Muhammed, att den är en minst 4000-årig tradition som går långt utöver ortodox religiositet av vilket slag det vara må. Den är överhuvud taget ingen religion i vedertagen bemärkelse.⁹

Sufierna som idag sägs räkna in emot 1 miljon¹⁰ är organiserade i ett stort antal ordnar (turuq). Inom dessa sker undervisningen på flera nivåer med olika svårighetsgrad, så att människor med olika behov och förutsättningar alla kan få sitt.

Sufierna har varit mycket diskreta fram till i början av 60-talet, då de tydligt ansåg att världen skulle få veta om deras existens och arbete. Dessförinnan ansåg till och med orientalister att sufismen hade varit utdöd sedan medeltiden. En journalist, Omar Burke, inbjöds besöka en mängd sufikloster och -samhällen från Marocko till Indien. 1961 publicerade han en skildring av sina resor, och många blev förvånade över att en gammal tradition levde kvar i nutiden, att den var så livskraftig och besatt sådana omfattande kunskaper i medicin, psykologi, pedagogik etc.¹¹

År 1964 tog en av de främsta sufiledarna själv, Idries Shah (yttre överhuvud för Naqshbandi-orden), till orda i boken *The Sufis*. Den väckte mycket stor uppmärksamhet. Tidskriften *Psychology Today* skrev: "En bok att lära av, otroligt rik i både omfattning och fina detaljer." Och Ted Hughes skrev i *The Listener*: "En förbluffande bok. Sufierna måste vara det största samfund av förnuftiga människor som någonsin funnits på jorden." Under de tjugo år som gått sedan dess har sufiidéer spritts alltmer i Väst. I London finns, under auktoritativ ledning, *Society for Sufi Studies* och ett bokförlag, *Octagon Press*.

Det är omöjligt att ge en schematisk framställning av sufismen. Den är mer praktik än teori och ger öppet ingen systematisk världsbild som teosofin. Återkommande idéer är:

Mänskligheten är väsentligen en enhet. Skillnader som österländskt och västerländskt är ytliga och berör inte människans kärna.

Det finns en objektiv kunskap, förvald och praktiserad av sufierna, om människans möjligheter till utveckling bortom skenbara begränsningar.

Religionerna har en esoterisk kärna, missförstådd av världen, gemensam för alla invigda.

Sufin har till uppgift att öppna människornas medvetande för kunskapen om dem själva. Hans arbete består i ständig träning för att bli ett allt dug-

ligare redskap för den pågående evolutionen.

Jag har valt några citat ur den moderna sufilitteraturen, vilka är relevanta för just denna artikel. De handlar om mångdimensionalitet, evolutionen från och med mineralriket, enhets-tanken och övermänskliga intelligenser bakom evolutionen.

"Den sanna verkligheten består av successiva, allt finare tillstånd, som vart och ett förefaller absolut inom sitt eget uppfattningsområde."¹²

"Från början var du lera. Efter att ha varit mineral blev du en växt. Efter växt blev du ett djur och därefter människa. Under dessa skeden visste du inte vart du var på väg, men du togs ändå med på en lång resa och du har tusentals världar framför dig ännu."¹³

"Skillnaden mellan 'oss och dem' eller 'dig och mig' uppstår huvudsakligen som en följd av människans uppfostran och den framhåvs avsiktligt i många av människans institutioner. Samtidigt finns ett visst intresse i vardagslivet för att 'bryta ner murar' och 'dela erfarenheter' . . . Sufierna har gjort detta ämne till ett särskilt studium . . . Rumi (en sufimästare) och många andra talar ständigt om hur viktigt det är att bryta ner murarna mellan människorna och till och med mellan 'nu' och 'då', mellan liv och död, mellan människan och det hinsides."

"De övningar sufierna använder i detta syfte leder till förmågan att upplösa skillnaderna mellan en och många, mellan förflutet, närvarande och framtiden . . ."

"Detta tillstånd av förening åstadkommes genom att man 'lyfter slöjan' så att till med motsättningen mellan iakttagare och iakttaget upphävs. Att detta kan ske förklaras med att det finns en objektiv verklighet, som sufierna kallar Sanningen, där det inte finns sådana skillnader som beror på att våra fysiska sinnen sonderdelar uppfattningen."¹⁴

"Den teosofiska läran om 'Mästarna' i Himalaya, vilken populariserades av madame Blavatsky ligger i de flesta avseenden mycket nära sufitraktionen om Khwajagan (som betyder 'mästare')."

"Traditionen hävdar att det under tusentals år funnits en 'inre cirkel i mänskligheten' som med tanken kan svepa över årtusenden och som äger kunskap och förmåga av ett högre slag. Dess medlemmar ingriper från tid till annan i mänsklighetens angelägenheter. De gör detta, inte som ledare eller lärare för mänskligheten utan diskret genom att införa vissa idéer och tekniker. Ingripandena avser att korrigera avvikelser från mänsklighetens förutbestämda historia. Det hävdas att den inre cirkeln koncentrerar sina aktiviteter till de områden och tidsskeden

som är kritiska för mänskligheten."¹⁵

Idries Shah: "Vi bör komma ihåg att kulturer och samhällen ofta är på sådana stadier att tiden måste mogna innan en ny idé kan accepteras. I vår tid, till exempel, anser man fortfarande att god vilja och idealism är vägen till framåtskridande. När man finner att dessa är otillräckliga, kommer människan snart nog att söka efter kunskap istället. Detta har sufierna förstuds redan gjort. Och när människorna är redo, så skall sufierna vara redo för dem."¹⁶

Noter

1. Zukav, Gary: *The Dancing Wu Li Masters*, William Morrow & Co. New York 1979, s. 103.
2. Sagt av professor David Bohm i fysikföreläsning vid Berkeley i april 1977, anför i Zukav s. 327.
3. Bohm, David, *Wholeness And The Implicate Order*, s. 175.
4. Bohm, anf. arb. s. 177.
5. Sheldrake, Rupert: *A New Science of Life*, Blond & Briggs 1981, s. 105–107.
6. Bohm, anf. arb. s. 186–187.
7. Bohm, anf. arb. s. 212.
8. Sheldrake, anf. arb. s. 205–206.
9. "De verkliga sufierna har alltid arbetat på att avlägsna det osunda emotionella elementet från religionen. Det är detta element som givit vissa religioner så dåligt anseende, eftersom denna del ger upphov till fanatism och krig. Först när religionerna befriats från denna emotionella sida kan de fungera andligen." En anonym sufilarare, citerad hos H. B. M. Dervish, s. 191.
10. Burke, Omar Michael: *Avec les Derviches*, Le courrier du livre, Paris 1973, s. 9.
11. Burke, anf. arb.
12. Shah, Idries: *The Sufis*, Octagon Press London 1977, s. 277.
13. Sufimästaren Jalaluddin Rumi (d. 1273) i *Mathnawi-i-manawi*, återgivet av Ernest Scott i *People of The Secret* s. 19.
14. En anonym sufilarare, citerad hos H. B. M. Dervish, s. 92–93.
15. Scott, Ernest: *The people of The Secret*, Octagon Press London 1983, s. 178 och 260.
16. Dervish, H. B. M.: *Journeys With A Sufi Master*, Octagon Press London 1982, s. 213.

Anm. Lars Adelskog är översättare och förläggare. Han arbetar också inom den esoteriska tradition som kallas den pytagoreiska hylozoiken, i Sverige representerad av Henry T. Laurencys författarskap.

Annonsera i Sökaren!

Sökaren trycks i 3.600 ex. och säljs i ca 3.000 ex. (Överexemplaren går ut som prov.)

Spridning: hela landet. Exempel Värmland: Karlstad 32, Karlskoga 7, Kristinehamn 7, Hagfors 4, Filipstad 4, Arvika 3, Kil 3, Årjäng 3, Säffle 3 samt 1 i Likenäs, Torsby, Koppom, Åmotfors, Vålberg, Sysslebäck, Charlottenberg, Sunne, Forshaga, Råda och Granbergsdal — summa 77 prenumererande hushåll i Värmland.

Ca 175 prenumeranter bor utanför Sverige.

Sökaren finns i ca 100 bibliotek och skolor.

Några goda skäl att annonsera i Sökaren:

Eftersom det kostar att få tidningen, blir den verkligen läst — även annonserna.

Sökaren är ingen gratis annonstidning. Här drunknar inte annonsören i annonser. Han syns.

Sökaren når ut även till landsorten och småorter, där man exempelvis aldrig ser en gratistidning.

Genom annons i Sökaren stöder annonsören en tidning som på ett positivt intresserat sätt regelbundet behandlar New Age-tankar, levnadskonst, nyandlighet, parapsykologi.

Annonspriser:

Helsida 1.000:- plus moms = **1.234:60.**

Halvsida 700:- plus moms = **740:75**

Småannonser 20:- per spalt-cm plus moms = **24:70**, men minst 60:- plus moms.

Sökaren kräver inte annonsoriginal. Det går bra med manus.

Bilaga på upp till fyra A 4-sidor kostar 1.000:- plus moms = **1.234:60.**

Sökaren nr 7 kommer ut i mitten av augusti. Vi behöver annonsmaterial senast **5 juli**.

Sökaren nr 8 kommer ut i slutet av september. Annonsmaterial senast **16 augusti**.

Sökaren nr 9 kommer ut i slutet av oktober. Annonsmaterial senast **13 september**.

Sökaren nr 10 kommer ut i slutet av november. Annonsmaterial senast **18 oktober**.

I Sökaren har nyligen bl a följande annonserat:

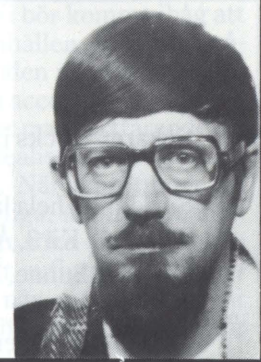
Institutet för Psykologisk och Parapsykologisk Forskning, Hälsans Förlag, Buddhasasanaförlaget, Nexus, Bokförlaget Logos, Summit Lighthouse, N. U. Yoga Ashrama, Vattumannen, Center för Helhetssyn och Healing, Institut Primal European, Babajis Kriya Yoga, Näckrosen Bokhandel, Stiftelsen Tibetansens Bokfond, Vipassana Meditationsläger, Marieborgs folkhögskola, Hälsohemmet Igelkotten, Cheop Institutet, Zenbuddhistiskt Center i Stockholm, Stiftelsen Pedagogisk Utveckling, Kursgården Lindsberg, Studieförlaget, Wäxthuset Kaprifol, Utan Gräns, Re-Kreativ Ferie, Livskraft förlag, Bokförlaget Åsak, Lectorium Rosicrucianum, Zindermans förlag, ICA bokförlag, Teosofiska Bokhandeln Studio, H-gården, Edista, Skandinavisk Yoga och Meditationsskola, International Pilgrimage, Västerboa Gästhem (Ambres), Psi-cirkeln, Vedanta Service, Livets skola, Mot Ljuset och Human-Etiska Förbundet.

Sökaren

Östra Kanalgratan 18
652 20 Karlstad
Tel. 054-11 16 89

Teosofin och antroposofin bygger på sviktande grund

Av K. E. Steffens

Min artikel "Antroposofin — andevenskap eller diktning" i Sökaren nr 10, 1984 har bemötts av teosoferna Curt Berg och Gunnar Larson och av Mikael W. Gejel, som försvarar Steiners tankebyggnad, men som inte själv tycks vara medlem av något antroposofiskt sällskap. 1)

Jag skall i det följande så kortfattat och precist som möjligt kommentera de invändningar som framkommit i Sökaren nr 2, 1985 och börjar med Gejels inlägg.

Han har helt missförstått avsikten med min artikel, som inte har varit att ge en framställning av Steiners lära, utan att undersöka om den på en central punkt kan falsifieras. (Självfallet känner jag till de verk av Steiner som Gejel är så älskvärd att anbefalla mig.) Min poäng är att om Steiners lära om Atlantis är felaktig, så bryter hela tankekonstruktionen samman. Detta gäller självfallet i högre eller mindre grad om alla ockulta system som opererar med försvunna kontinenter.

Gejel hävdar att "de senaste vetenskapliga rönen visar att det har legat en kontinent i Atlanten". Ryska forskare skall nämligen vid Azorerna ha funnit "murar, väggar, trappor och befästningar på Atlantens botten". Det skulle verkligen glädja mig om så var fallet — personligen har jag en hel del sympati för kätterska alternativ till förhärskande ortodoxier. Men sådana alternativ måste vila på en grund av fakta, och det gör inte teorin om en sjunken kontinent i Atlanten. Den senaste boken i ämnet är Charles Berlitz' "Atlantis: The Lost Continent Revealed". 2) Författaren har tidigare utgivit boken "The Bermuda Triangle", som lär ha sålts i 10 miljoner exemplar, men är ett helt okritiskt och värdelöst arbete, som blev bedömt efter förtjänst i en artikel av Martin Johnson i Sökaren nr 7, 1979. Berlitz' bok om Atlantis är pinsam läsning, och man frågar sig

gång på gång hur respektabla förlag kan ge ut detta slag av barnsliga spekulationer. Men det är tydligen en god affär att spekulera i ockultism och pseudohistoria, något som också bidrar till att förklara den framgång som von Dänikens absurda böcker har fått. Det finns en stor och okritisk publik som önskar pirrande sensationer, och i ett öppet och pluralistiskt samhälle får publiken självfallet vad den önskar.

Berlitz försöker pressa ut så mycket som möjligt ur de ryska fynden vid Azorerna. Resultatet är ynkligt margert. Det rör sig om tre fotografier som är återgivna i boken, och man skall vara omåttligt entusiastisk och godtrogen för att kunna tolka dessa som bilder av "murar, väggar, trappor och befästningar". Att fotografierna togs för 11 år sedan och att man sedan de blev offentliggjorda 1979 inte har hört något mer om dessa "fynd", visar att med stor sannolikhet saknar det som ryssarna har fotograferat arkeologiskt intresse. Berlitz försöker bortförklara detta genom att intervjuar "Egerton Sykes, som i hela sitt liv har studerat Atlantismysteriet". Sykes kan ge den lugnande upplysningen att ryssarna inte vill offentliggöra mer om saken, eftersom deras forskning vid Azorerna egentligen syftar till att finna platser där deras undervattensbåtar kan parkeras i händelse av krig. 3) I verkligheten förfogar både Ryssland och Amerika över så många hjälpmedel vid utforskning av Atlanten att oemot-sägliga bevis för Atlantis existens för länge sedan skulle ha framkommit, om sådana fanns.

Eftersom Gejel är så vänlig att anbefalla mig böcker av Steiner som han tror att jag inte är bekant med, vill jag återgälda uppmärksamheten med att hänvisa till Sprague de Camps omfattande monografi "Lost Continents". Den finns självfallet inte medtagen i Berlitz' bibliografi, men jag vill påstå

att ingen seriös behandling av detta ämne kan förbigå den. 4)

Den tyske teologen Klaus von Stieglitz har skrivit en mönstergillt saklig och nykter framställning om Steiners kristologi, som jag hänvisade till i min artikel. Gejel vill ha det till att Stieglitz har "hittat på argument", när han hävdar att Steiner uppfattade sig som "det tjugonde århundradets bodhisattva" och räknade med att bli återfödd som Buddha Maitreya. Jag är överraskad att konstatera att Gejel, som hänvisar till s. 162—165 i von Stieglitz' bok, har förbisett att detta inte är något som författaren själv har hittat på. Äran tillkommer den kände och aktade antroposofen Maximilian Rebholz, som på grundval av ett noggrant studium av Steiners skrifter och föredrag har dragit dessa uppseendeväckande slutsatser. Nu kan det naturligtvis tänkas att Rebholz' slutsatser har avvisats och fördömts som en vråglära av det antroposofiska sällskapet, men om detta har jag ingenting hört. Om så är fallet, skulle det vara av intresse att få kännedom om den auktoriserade tolkningen av den onekligen nog så bisarra föreställningen om "det tjugonde århundradets bodhisattva".

Så över till Blavatsky och teosofin.

Berg och Larson använder ett citat av G. R. S. Mead, där det heter att Blavatsky, så obehärskat som hon ofta ytttrade sig, omöjligt kan ha undgått att ropa ut sin skuld om hon verkligen hade fuskat. Men enligt Olcott, som kände henne långt bättre än Mead, kunde hon ibland skrika ut att "det fanns inga mahatmoreller psykiska gåvor och att hon helt enkelt hade fört oss bakom ljuset hela tiden". 5) Det är också värt att lägga märke till att A. P. Sinnett, som ett flertal av de så kallade "mästarbreven" var ställda till, kom till slutsatsen att Blavatsky hade nedtecknat dem, men under inspiration från mästarna. 6)

Eftersom Blavatsky placerade sina mestare i Tibet, är det självfallet viktigt att ta reda på vad lamor och yogier i detta land anser om dem. Då William Rockville berättade för lamor om teosofins påståenden, möttes han endast med löje. 7) En liknande reaktion upplevde Alexandra David-Neel, som ger följande upplysningar: "Meddelanden från mestare till discipel genom grova materiala hjälpmedel, brev som faller från taket eller epistlar som man påträffar under kudden, är okända i lamaistiska mysteriekretsar. När frågor om sådana saker ställs till komtemplativa eremiter, lärda lamor och höga lamaistiska dignitärer, har de svårt att ta frågaren på allvar; de är mest benägna att uppfatta honom som en respektlös spefågel." 8)

Berg och Larson påpekar hur "subjektiva värdeupplevelser styr hur vi använder intellektet". Detta behöver inte alls vara något positivt; det innebär ju att tanken kan styras av oklart uppfattade eller förträngda motiv som kan förfuska möjligheten till en saklig, förutsättningslös kunskap. Tankens befrielse består just i detta att belysa och minska inflytandet från allsköns irrationella krafter och motiv som försöker utnyttja den för sina begränsade syften. Teosofins försvarare har otvivelaktigt starka "subjektiva värdeupplevelser" av samma slag som dem man finner i religiösa rörelser. Deras tänkande, så som det yttrar sig i apologetiska skrifter, är därför i hög grad ofritt och bundet. De måste ju förkasta alla beskyllningar om svindel! Det rör sig om den teosofiska rörelsens vara eller icke vara: om mästarna i Tibet är fantasifoster och deras olika manifestationer aldrig har ägt rum, då är hela den teosofiska rörelsen sedan 1875 grundad på ett bedrägeri. För då har Blavatsky hittat på mästarna, och hon har själv åstadkommit deras påstådda fenomen. Teosofins försvarare har alltså ett bundet mandat: resultatet av undersökningarna är på förhand givet, för den som på grundval av det historiska materialet tvingas inse att Blavatsky ljög och bedrog, har svårt att behålla sitt medlemskap i någon teosofisk sammanslutning.

När slutsatsen alltså är given på förhand, behöver man bara tillgripa en eller annan konspirationsteori och välja ut, ordna och tolka det historiska materialet i enlighet med den. De är ett sådant "grepp" om historien som kännetecknar de apologetiska skrifter som författats av teosofer. Det påstås t ex att de viktigaste anklagelserna mot Blavatsky blev lömskt uppbyggda i samråd med kristna missionärer i Indien, vilka fruktade teosofin, eftersom den styrkte indiernas religiösa självkänsla.

Berg och Larson avvisar den så kallade Hodgson-rapporten som trycktes som band IX av *Proceedings of the Society for Psychical Research* 1885. Jag vill hävda att möjligheten att Richard Hodgson (1855—1905) kunde ha blivit förd bakom ljuset av smarta missionärer är utomordentligt osannolikt. Hodgson är en av de mest grundliga och skarpsinniga forskarna i parapsykologins historia, och det är också väl känt att när han började sina undersökningar av de fenomen som enligt teosoferna var paranormalt frambringade av mästarna i Tibet, var hans privata hållning närmast till Blavatskys favör. 9) Att Hodgson arbetade samvetsgrant, opartiskt och grundligt erkänns också av Bruce F. Campbell som har skrivit en ypperlig, nykter och sympatisk bok om teosofins historia. Om Hodgson-rapporten har han följande att säga: "Rapporten har inte stått oemotsagd av teosoferna, men mycket av deras försvar består av argument *ad hominem*, och Hodgsons viktigaste upptäckter har inte vederlagts." 10)

Berg och Larson presenterar teosofin som en "livsaskådning", en "filosofi", byggd på en insikt, vars källa är "bortom intellektet". Detta är långt ifrån fallet. Teosofin ger sig ut för att vara något långt mer än en livsaskådning; den påstår att den lägger fram säkra och objektiva kunskap om t ex högre världar, inklusive människans egentliga forntid och framtid, människans tillstånd och utveckling efter döden och mycket annat som från en naturvetenskaplig synpunkt betraktas som oacceptabelt. Teosofin kommer alltså, liksom antroposofin, med ett mycket stort antal påståenden om den fysiska världen, påståenden som det är möjligt att falsifiera. Den hävdar att den lägger fram ett ockult vetande om jordens och människans utveckling, och då får den finna sig i att dess påståenden bedöms med samma stränga krav på bevisföring som man brukar inom geologi, paleontologi, arkeologi och historia. När teosofins (och antroposofins) teorier om jordens och människans historia massivt och nästan enstämmigt förkastas av den naturvetenskapliga expertisen, innebär det helt enkelt att inget tyder på att t ex kontinenter som Atlantis och Lemurien någonsin har existerat och att det heller inte finns spår av någon urgammal esoterisk tradition med nu levande representanter, bosatta i otillgängliga kloster i Tibet.

När det gäller dessa så kallade mahatmoreller adepter, vill jag till sist påstå att om sådana individer existerade och förfogade över den fantastiska insikt och de vidunderliga gåvor som Blavatsky försåg dem med, skulle de inte ha några problem med att överbevisa

mänskligheten om sin existens, exempelvis genom att till nu levande teosofer förmedla lösningen av en rad naturvetenskapliga och historiska problem som förhållandevis snabbt kunde prövas och verifieras med de hjälpmedel som forskningen idag förfogar över. Jag tillåter mig föreslå en samling ekvationer som visar sig utgöra den enhetliga fältteorin som ingen hittills har lyckats formulera, samt fullständiga böjningsmönster för det indoeuropeiska urspråket. (I samma veva kan man också ta med den information som behövs för att effektivt kunna läsa Mayafolkets hieroglyfer.)

Med detta kunde mästarna Morya och Kut Humi ge ett effektivt bidrag med den nya tidsålderns genombrott.

Noter

1) Min artikel publicerades först i nr 6 av tidskriften *Humanist* (Oslo 1982) och bemöttes av antroposofen Oddvar Granly i nr 7. Då detta nummer blev tidskriftens sista, blev mitt svar till Granly i en något omarbetad version tryckt i *Human-Etikk* nr 2, 1984. I en ursprungligare form publicerades min artikel också i *Parapsykologiske Notiser* nr 15 (Oslo 1983) där den i nr 16 bemöttes av generalsekreteraren Tom Degenaars i Teosofisk Samfunn i Norge. Mitt svar till honom var införd i nr 17. — För fullständighetens skull bör nämnas att en känd norsk antroposof, arkitekt David Sandved, 1984 angrep mig våldsamt för min artikel i *Parapsykologiske Notiser*. Angreppet publicerades i tidningen *Ad Notam* nr 1, 1984, och ett svar från mig och en kommentar från Sandved infördes i nr 2. Men debatten mellan oss, som förmodligen är den mest omfattande norska debatten om antroposofin sedan 50-talet, skedde i *Haugesunds Avis*, där mina inlägg stod att läsa 9/2, 27/2, 17/3 och 18/4 och Sandveds 16/2, 3/3 och 6/4.

2) Utgiven i Förenta staterna av Putnam, New York och i England av Macmillan. Båda utgåvorna 1984.

3) Berlitz, *op. cit.* s. 86—87.

4) L. Sprague de Camp: *Lost Continents: The Atlantis Theme in History, Science and Literature*. Dover Publications, New York 1970.

5) Marion Meade: *Madame Blavatsky: The Woman Behind the Myth* (New York 1980), s. 232.

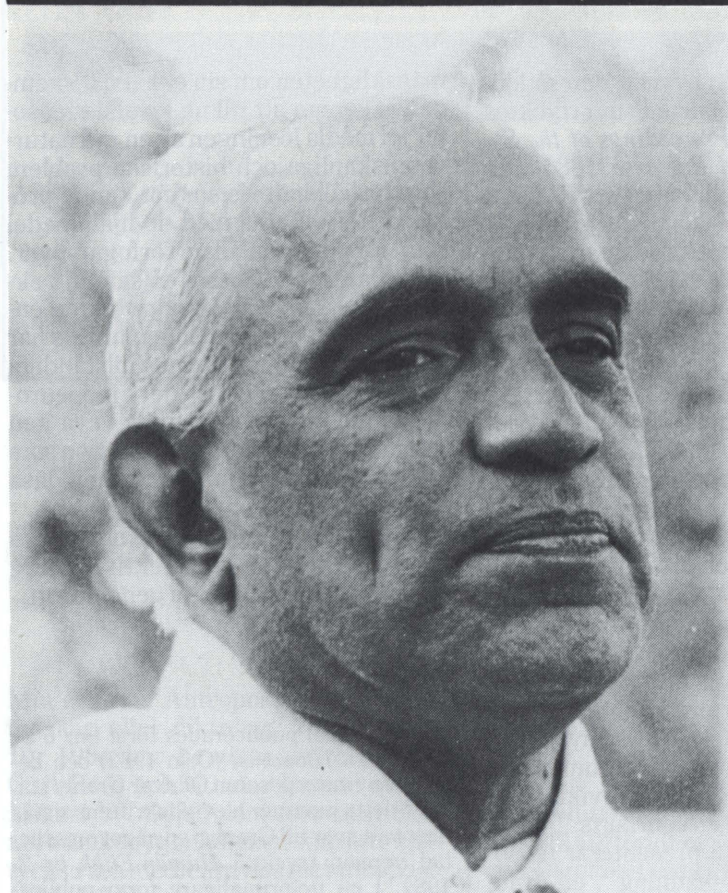
6) Meade, *op. cit.* s. 234.

7) Meade, not s. 483.

8) Alexandra David-Neel: *Hemmelighetsfulle Tibet* (Oslo 1949), s. 234.

9) J. N. Farquhar: *Teosofien. Dens historie og dens lære*. (Köpenhamn 1919), s. 41.

10) Bruce F. Campbell: *Ancient Wisdom Revived. A History of the Theosophical Movement*. (University of California Press 1980), s. 93.

Vad är Vedanta?

Av Swami Ritajananda

Ordet Vedanta är välkänt i västvärlden, men tolkas olika. Därför har vi en del svårigheter att förstå dess innebörd.

Vedanta är en mycket gammal benämning för indisk tanke, en metafysisk tankevärld, som kan kallas religion, fast utan dogmer. Vedanta har inga trosartiklar, framhåller inga personligheter, ej ens någon helig bok. Den ger rum för så stor tankefrihet att den inte kallas religion i detta ords vanliga betydelse.

Den vedantiska tanken är anmärkningsvärd i det att den inte talar om en Gud utanför oss, utan i stället hävdar att Gudomen finns inom oss själva. Gud är oändlig, säger Vedanta, och finns överallt. Gud är transcendent. Gud är ande. Om vi söker Gud genom Anden, kan vi uppleva det Absoluta, den yttersta verkligheten, och Vedanta förklarar att detta bör vara vårt ideal och vår plikt — målet för vårt liv på jorden.

Varje människa befinner sig enligt Vedanta på den utvecklingsväg som slutligen leder till insikt om hennes sanna natur, hennes inre Gudomlighet. Denna utveckling mot fullkomlighet är jordelivets mål, och människan möter sådant som bäst främjar denna inre växt.

Vi vill naturligtvis bevara vår indivi-

dualitet, som betyder så mycket för oss. Men den är det största hindret för vår utveckling. Vedanta lär oss att den som håller fast vid sin mänskliga individualitet endast kan uppleva en begränsad glädje. Så länge människan håller fast vid sitt individuella jag, uppnår hon inte sällheten, ty denna finns endast i det absoluta, "eviga".

Vedanta lär oss att vi, för att närma oss denna absoluta Verklighet, inte behöver gå utanför oss själva, utan kan finna den inom oss, och att vi ej når målet förrän våra tankar renats och vi är helt inriktade på detta livets enda mål. Vår uppfattning av världen begränsas av våra egocentriska tankar, så att livets sanning blir fördold för oss, obegriplig innan vi övervunnit våra begränsningar.

Anden är allt i allt. Men vi ser inte verkligheten som den är, eftersom vi hindras av vårt orena sinnelag, vår mänskliga natur och av vad vi attraheras och stöts bort av.

Vedanta vill att vi först och främst försöker rena våra sinnen så att vi kan fatta sanningen. Ingen annan kan göra detta för oss. Vi måste själva önska bli renade.

Vedanta har ingen lära om en fortsättning av jordelivet i himlen, i skärskjolden eller i helvetet. Den talar i stället om en utveckling i liv efter liv. Även de

människor som enbart älskar jordiska glädjeämnen utvecklas. Ingen blir kvar i sin okunnighet. Varje människas natur tvingar henne att upptäcka det ytliga livets begränsningar.

Vi upplever alla att sökandet efter lycka och ägandet av detta livets goda blott ger ytlig lycka. Förr eller senare inser vi detta helt och fullt.

Livet är mycket större än vi nu förstår. Vi lever instängda i den lilla mänskliga tillvaro som vi själva byggt upp. Vi fattar ännu inte Evighetens storhet.

Vedanta lär oss att Gud inte är en Person, utan en Princip, det Absoluta, som kontrollerar skapelse, upprätthållande och förintelse. Gud är obegränsad och oföränderlig. Han är evig!

Eftersom vi lever i en mänsklig kropp och identifierar oss med den, har vår religion sin rot mer i köttet än i anden. Vi ger Gud samma egenskaper som vi själva har, t o m vrede, avundsjuka och hat. Dessa tankar om en människoliknande Gud avlägsnar oss mycket från Gudomen, som enligt Vedanta är "vad som är oss allra närmast".

Gud är allt i allt. Vedanta lär oss inte att se "religionen" ur en annan synvinkel, utan att se på hela världen i ett större perspektiv, i en vidare anda.

"Jaget" som är fängslat i denna lilla kropp, måste lämna sitt fängelse och

finna frihet. Att finna Enheten, som är dolt bakom denna världens mångfald, är Vedantas högsta mål. Det är en upplevelse som är möjlig. Vedanta visar vägen. Den lär oss de andaktsövningar som gäller för en idealisk religion. Med andra ord, Vedanta är en kunskap som bekräftas genom andliga övningar. Målet är att lösa livets mysterium.

Var och en av oss förklarar världen på sitt eget sätt, så som han eller hon uppfattar den, men frågorna om universums gåta blir utan definitiva svar. Bland alla filosofiska skolor som finns försöker Vedanta ge en så klar bild som möjligt av hur vår tillvaro är, den för oss mest betydelsefulla frågan.

I Indien finns, ända sedan forntiden, den djupa övertygelsen att Sanningen är en enda och unik, alltid densamma, fast profeterna talar om den på skilda sätt och på olika språk.

Ekam Sad Vipra Bahuda Vadanti. Varje människa ser och fattar efter sin egen förmåga. Samma sak ses inte på samma sätt av alla. Vår uppfattning beror på vår intelligens, vår smak, vår inställning.

Indiens heliga skrifter förklarar metafysiska idéer på olika sätt. Bhagavad Gita t ex talar om flera yogariktningar och ger förklaringar om olika vägar till Gud, tillämpliga för olika personlighetstyper. Här i väst brukar vi tala om filosofi i helt slutgiltiga termer. Men detta var inte fallet i det äldsta indiska tankandet.

För en del människor är Vedanta en filosofi, för andra en religion och för åter andra en vetenskaplig undersökning av vad som är mänsklig kunskap. Vedantisk lära säger att livets alla erfarenheter, i sina nästan otroliga variationer, har betydelse. Alla erfarenheter främjar vår andliga utveckling, våra anlag och vårt förstånd, vare sig de synes oss angenäma eller pinsamma. På så sätt lär oss Vedanta att se på livet med större vördnad.

Vedanta bidrar också till att vi söker en större förståelse av oss själva. *Upanishaderna*, som är Vedantas främsta skrifter, uppmanar oss att lära känna Atman. *Atmanam Viddhi*, säger Upanishaderna, d v s: Det eviga medvetandet är inom oss. Genom det ser vi, hör vi, tänker vi. Atman är medvetandet. Det är Ljuset genom vilket vi ser, hör och tänker, ljuset som belyser alla våra erfarenheter. Den människa som är omedveten om denna sanning och lever i vardagsmedvetandet, fäster stor vikt vid yttre förhållanden, även om hon fattar föga. Detta Medvetande finns alltid inom oss, i vaket tillstånd såväl som i djup sömn, utan avbrott. Vi är inte mer levande när vi är vakna än när vi sover. Vi är alltid, och kan inte fatta ett tillstånd av att icke vara.

I olika Gudsinspirerade förklaringar finner vi ordet Existens — SAT. Vi formulerar vår tankebild sålunda: Existensen är "JAG ÄR", och vi upptäcker att vi själva verkligen är "Jag är", ren Verklighet, utöver alla de begränsningar som vårt intellekt har format.

Vedantas skönhet ligger i denna upptäckt av "Jag är", av Jaget som får oss att förstå att vår verkliga natur är Rent Medvetande, evigt, fullkomligt, utöver allt som är synligt. Detta Rena Medvetande är Ljuset som upplyser allt.

Men de flesta av oss har ännu inte förstått sin rätta natur och tar den aldrig i bruk. De ser inte det Rena Medvetandet, utan identifierar sig med de olika personligheter som lagrats på deras sanna natur. På så sätt framkallar vi själva våra lidanden, på grund av okunighet om vilka vi är.

Det enda sättet att slippa lidandet är att nå kännedom om sitt rätta "Jag". Vedanta kallar det Atman och försäkrar att då man känner Atman, övervinner man alla lidanden:

Tarati Shokam Atmavit, säger Upanishaderna, d v s Självets föds icke och dör icke. Födelse och död finns i naturen, *Prakriti*, inte i Atman.

Upanishaderna och Bhagavad Gita förklarar:

"Atman kan inte sönderhuggas, inte brännas, inte vätas, inte torkas ut. Atman är evig, överallt närvarande, bestående, orubblig, uråldrig. Man säger att den är omanifesterad, otänkbar, oföränderlig. Om du således känner den på detta sätt, behöver du ej sörja." (Andra dialogen, vers: 25 & 25.)

Den eviga friheten finns för oss alla. Vi måste söka den för att nå den. Detta är nödvändigt. Det är målet för vårt liv, och för att nå målet har vi begåvats med en stor trängtan. Alla andra önsningar än denna är illusoriska. Vedanta säger att varje god gärning som vi gör här i livet, är ett uttryck för denna frihet. I ett poem formulerar sig de gamla Visa sålunda:

"Varför gråter du, min vän? För dig finns varken rädsla eller död. Varför gråter du? Det finns inte någon misär för dig. Du är oändlig som den blå himlen, oföränderlig är din natur. Mångfärgade moln följer den, leker ett ögonblick och seglar sedan förbi. Himlen förblir alltid densamma. Du bör undvika moln. Det är allt."

Människan har möjlighet att nå fullkomlighet. Därför är livet i en mänsklig kropp det högsta — högre än änglarnas liv.

Kunskapen om Atman kallas Frihet eller Nirvana. Då människan når denna kunskap, om så för några ögonblick bara, kommer hon aldrig mer att vara underkastad de illusioner som kommer

av att hon är en person.

Vi gör ständigt erfarenheter. De växlar och följer på varandra som bilderna på en skärm. Men Ljuset, som belyser dem, är alltid detsamma. När filmen tar slut, är enbart Ljuset kvar i all sin härlighet.

Vedanta försäkrar att när människan nått kunskapen om Atman, sin sanna natur, sitt sanna Jag, kommer hon aldrig mer att sörja. Om någon här i världen gör gott, så är det en sådan människa. Endast hon förstår betydelsen av att göra gott åt andra. För henne finns blott en enda verklighet. Hon kan ej vara egoist, ty egoism innebär åtskillnad. När en människa uppnått kunskapen om Atman, står hon utanför all egoism. Hon har nått det tillstånd då hon alltid ser det Eviga, det Allomfattande.

Kärlek, sympati, medlidande — alla de känslorna är uttryck för det Allomfattande.

Hjälp andra, ty de är delar av dig själv, säger Vedanta. En kännare av Vedanta kan, utan smärta, ge upp sitt liv för en medmänniska, ty hon vet att döden inte finns för henne. Hon identifierar sig till den grad med universum att hon helt spontant gör gott och finner sin glädje i tjänandet av andra. Hon är en lycklig människa.

Universum består, enligt Vedanta, av det Absolutas uppenbarelse, av det vi kallar Naturens evolution. Världen är inte en illusion, ett intet, utan en uppenbarelse av Verkligheten, dolt bakom en "Makt".

Den Yttersta Sanningen, en Enhet, är Brahman, det Absoluta, som är dolt bakom hela detta Universum. Det finns ingen skapare. Människans beundran för Universum har lett henne att söka efte denna Världs ursprung. Var finns ursprunget, och vad är Världens framtid?

I Vedaböckerna, som är ännu äldre än Upanishaderna, finner vi inga texter som talar om en skapare.

Vårt sökande efter skaparen är ett sökande efter den som bär ansvaret.

I *Rig Veda* finns en ursprungshymn:

Då var ej vara och ej icke-vara ej luftrum var, ej himmelen därovan. Vad dolde sig? Och i vems vård var vattnen och den bottenlösa avgrund?

Då var ej död, odödlighet ej heller av dagen eller natten intet tecken, Det Ena vindlöst andades i sig, och utom Det ej annat var att finna.

Det mörker var, och allt det här var vatten,

i början dolt av mörkret — outskiljbart vad som låg tomt, av tomheten omsluttet.
Den ena föddes av den inre glöden.

Begäret först sig rörde i det Ena, det var den första säd, av tanke alstrad. De siare, som fromt i hjärtat forskat, ha funnit varats rot i icke-varat.

Och mellan vara och icke-vara sträcktes bandet
— var under något eller var det ovan?
Skapande kraft där fanns och fruktbar makt,
all-enhet ovan och inunder strävan.

Centre Vedantique de Ramakrishna i Gutz, Frankrike, som leds av Swami Ritajananda med hjälp av Swami Vidyatmananda.

Vem är som vet, vem kan väl här förkunna
varifrån skapelsen sitt ursprung leder?
Från skapelsen är gudarna ju komna,
men själva skapelsen, hur har den uppstått?

Hur denna skapelse en gång har uppstått
— och den har skapats eller icke skapats —
det vet förvisso Han, som den bevakar i högsta himlen — eller vet det icke.

(Övers. Elin Lagerkvist)

Från icke-varat härleds alltså varat, I början fanns En, benämnd Brahman. Och Universum är en projektion av Brahman och återgår i Brahman efter otaliga tidsperioder.

Sökandet efter Enheten, dold bakom mångfalden, har alltid funnits i Indien.

"Hur har skapelsen blivit till?"

"Vad behöver man känna för att känna grundorsaken till allt?"

Vedantas svar är att den Högsta Verkligheten, Brahman, är den yttersta orsaken till Universum.

Taitiriyopanishaden säger:

"Dessa varelser är födda av Brahman och återvänder sedan och uppgår i Brahman."

Vedantaskrifterna beskriver två processer: en evolution, i vilken Universum manifesteras, och en "involution", då Universum återgår i Brahman.

Vedanta är en tanke, inte en bok. Det finns flera verk i detta ämne, som alla förklarar samma tankegångar. Ordet

nishadiska tankegångar, tex i den hymn som ägnas åt PARAMATMAN — den Högsta Anden:

"Det är Han som bor i det stjärnbestrodda firmamentet i form av ljus, i mellanskiktet i form av luft, på offeraltaret som eld, i hemmet som husets värd, i människan som livsprincipen.

Han finns i alla varleser, i alla ting.
Han står bakom allt som finns.
Han är den Högsta Varelse.

Det är Han, alltid Han, som lyser i offergåvan, på firmamentet, i vattnet, i ljuset, i bergen och i Sanningen."
(Rig-Veda, IV, 40, 45).

Detta är Upanishadernas och Vedantas föreställning om Brahman.

När vi studerar dessa vedantiska texter, finner vi att de hämtar sin lärdom från Upanishaderna. Dessa är många. Liksom Vedatexterna har de överförts muntligt, och man har lärt sig dem utantill.

Upanishaderna har tagit upp Samhitans vediska tankar, förfinat dem och höjt dem till större begriplighet. Så finner vi i Vedaskrifterna en önskan att få komma till paradiset efter döden och leva där i evig glädje, renad och fri från allt lidande. Frågan hur vi kan komma till paradiset besvarar Vedaskrifterna så: Genom uppoffringar. Men Upanishaderna ger en annan förklaring. Människans stora önskan att finna evig lycka, utan lidande, är inte uttryck för Visdom. Det är fel att inbilla sig att paradiset ger oss evig glädje. Vedanta säger att paradiset lycka, vilken den än är, inte är evig utan temporär, såsom alla mänskliga glädjeämnen. Om vi vill finna den verkliga lyckan, måste vi söka den någon annanstans och så nära oss själva som möjligt, d v s inom oss.

Livet i paradiset, så som vi föreställer oss det, är bara en förlängning av det vanliga jordelivet. Vedanta däremot talar om vårt andliga livs slutmål som en upplevelse då tidsbegreppet överskrids och vi når ett högre, vidare Medvetande. Upanishaderna beskriver detta tillstånd som följer:

"När hjärtats alla önskningar fördrivits, blir den dödliga odödlig. Människan upplever redan nu och här "BRAHMAN".

Vårt livsmål är att nå detta Översinnliga Medvetande, då odödlighet tycks kunna jämföras med likhet med Gud. Det är ett försjunkande i det Opersonliga, i det gudomligt transcendent.

Frälsningen beskrivs i fyra former:

1) Ett innerligt, inre liv med Herren, Gud.

- 2) Ett liv liknande Herren Guds.
- 3) Ett liv medvetet om Gud i himlen.
- 4) En ständig gemenskap med Gud, d v s nästan en identitet med Honom.

I dessa fyra former talar Vedanta om frigörelse från vårt jordiska liv. Det är en befrielse från "slaveriet under tiden". Både födelse och död tillhör tiden. Vårt ideal är just att frigöra oss från beroendet av det temporära. Frigörelsen är ett medvetenhetstillstånd ovanom vårt vanliga jordiska medvetande, som är Maya, okunnighet.

Vårt vanliga jordiska medvetande i denna temporära värld är begränsat av vår personlighet, våra handlingar och tankar. Människans frigörelse innebär att hon blir befriad från sina synder liksom en häst som skakar sin man, som månen vilken återkommer oskadd efter en förmörkelse.

Vi kan också säga att frigörelse är ett Medvetande där ingen önskan finns. Det är ett tillstånd av medvetande om Universums enhet. Människan kan inte önska sig något högre, ty hon känner sin fullkomliga enhet med allt.

Mundakaupanishaden säger apropå detta ämne:

"När siaren ser den strålände Ende, Gud, Det Högsta Väsendet, överskrider han både gott och ont, fri från örenhet förenar han sig med Honom."

Friheten kan jämföras med en blind människas tillstånd när hon återfår synen. Till det yttre märks ingen skillnad, men för den som nått detta tillstånd, är livet inte längre detsamma. Det har skett en förvandling.

Swami Vivekananda talar om det så här:

"Den som upplevt detta tillstånd då det vanliga synsättet förändrats och Verkligheten blivit synbar — om också för bara en sekund — kallas 'levande frigjörd'."

Vedantas mål är att hjälpa oss att redan i detta liv nå denna frigörelse.

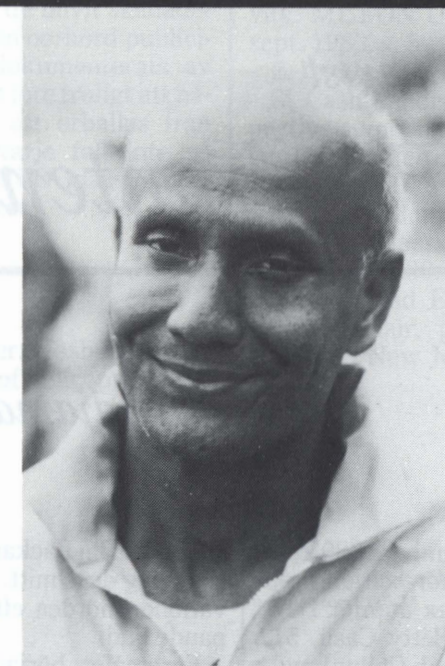
Om vi söker i vårt innersta djup och är angelägna om att lära känna oss själva, kommer vi att inse att alla våra mentala bilder reflekteras på samma skärm. Men mycket få människor lyckas finna denna inre kunskap och vetskapen om att vi äger det rena Medvetandet på vilket bilderna återspeglas.

Känslan av individualitet vidlåder vårt liv. Men den sanning som måste upptäckas är att det rena Medvetandet är dolt bakom vår uppfattning om oss själva.

Inser vi detta, då fattar vi Vedantas storslagenhet!

Kapitel I i boken "La Pensée Hindoue".

Översättning Inga Heikel.

Några Dikter av Sri Chinmoy

Vill du förändra världen?
Förändra då först dig själv.
Vill du förändra dig själv?
Förbli då fullkomligt stilla
i tystnadens hav.

(fr. Blom-Lågor)

Gud rör vid jorden
och allt blir möjligt.
Allt skall fullbordas.
Allt skall fullkomnas,
ty Gud rör vid jorden.

(fr. I Kosmos Flöde)

Flyg vidare, flyg vidare,
mitt hjärtas fågel.
Se ej tillbaka.
Vad än världen ger
är tomt.

(fr. Själens Fågel)

Ett bedjande hjärta
kan aldrig bli
ett övergivet hjärta.
Ett älskande hjärta
kan aldrig bli
ett osäkert hjärta.

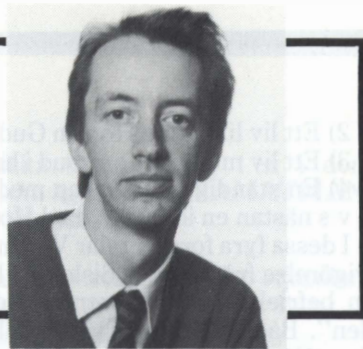
(fr. Blom-Lågor)

Vems beröring får liljan att le
och öppna sin kropp?
Vems månljusa skönhet
ser jag i liljan?
Vem är Ögat i mitt öga,
Vem är Hjärtat i mitt hjärta?
Varför ser jag Honom
då ej i mina drömmar,
Hans Ansikte av överjordisk Skönhet?

(fr. Själens Fågel)

Håkan Blomqvist

På UFO-fronten

En diamant av eld

På kvällen den 29 december 1980 kom två medelålders kvinnor och en liten pojke åkande i bil strax utanför Dayton, Texas. Det var Betty Cash, 51, Vickie Landrum, 57, och Colby Landrum, 7. När de befann sig ca 50 kilometer utanför Houston, på en ganska enslig väg, fick Colby syn på ett starkt lysande föremål som svävade ovanför träden några kilometer framåt i färdriktningen. (1)

Betty och Vickie insåg snart att ljust inte kunde komma från ett flygplan, eftersom det stod stilla i luften ovanför vägen. Efter några minuter ändrade sig föremålet från horisontal till vertikal position och svävade ner på mycket låg höjd över vägen, ca 7–8 meter. Från undersidan kom med jämna mellanrum eldslågor som från en raket.

Till slut skrek Vickie: "Stanna bilen, annars blir vi brända levande!" De var bara 60 meter från ljust, när Betty stannade bilen. Vickie tyckte föremålet liknade "en diamant av eld". Det var betydligt större än den 1980 års Oldsmobile Cutlass, som de färdades i, och hade en aluminiumliknande yta. Ljust var så starkt att det lyste upp skogen som om det vore mitt på dagen.

Värmen från föremålet var oerhört stark, och de tre gick ur bilen för att titta närmare på den märkliga tingesten. Efter ett par minuter blev Colby så rädd att Vickie satte sig i bilen igen och tröstade honom. Hon ropade till Betty att komma tillbaka. Men Betty hade ställt sig framför bilen och betraktade föremålet som i trans.

Trots att hettan var överväldigande stod Betty kvar i flera minuter, innan hon återvände in i bilen. Handtaget var så hett att hon tvingades använda läderjackan som skydd för att få upp bildörren. Trots att det var en ganska kall vinterkväll svettades de så av hetan från föremålet att de tvingades sätta på bilens luftkonditionering.

Föremålet steg varje gång flammor sköts ut undertill. Och när flammorna upphörde sjönk det igen. Men det intensiva ljust ändrade aldrig styrka. Trots ljust syntes tydligt att "diamantens" hörn inte var helt skarpa utan av-

rundade. Blå fläckar eller ljus sträckte sig kring dess mitt. Under hela observationen hördes ett oregelbundet pipande ljud.

Föremålet började sakta röra sig bort över trädtopparna mot sydväst. Samtidigt dök ett stort antal helikoptrar upp från flera håll. Det verkades som om de förföljde föremålet. Under den första observationen utsattes Betty direkt för föremålets värmestrålning under 5 till 10 minuter, Vickie mellan 3 till 5 minuter och Colby under ca 1 minut.

UFOt och helikoptrarna försvann i fjärran och efter att ha lugnat ner sig några minuter fortsatte de tre skakade vittnena färd. Fem minuter senare fick man åter syn på föremålet. Det påminde nu om en lysande cylinder.

Men det som förbryllade Betty och Vickie, var det stora antalet helikoptrar som kretsade kring cylindern och runt området. Vid ett tillfälle räknade man ända till 23 helikoptrar. Några med dubbla propellrar och senare identifierade som CH-47 Chinook, och andra mindre, snabbare med endast en propeller. "Ljudet från helikoptrarna var som en tornado", berättade Vickie senare. Oavsett exakta antalet helikoptrar så måste åtskilliga piloter tydligt observerat UFOt den här kvällen.

När UFOt och helikoptrarna befann sig på ett tryggt avstånd, fortsatte Betty försiktigt färd. Hon ropade till Betty att komma tillbaka. Men Betty hade ställt sig framför bilen och betraktade föremålet som i trans.

Trots att hettan var överväldigande stod Betty kvar i flera minuter, innan hon återvände in i bilen. Handtaget var så hett att hon tvingades använda läderjackan som skydd för att få upp bildörren. Trots att det var en ganska kall vinterkväll svettades de så av hetan från föremålet att de tvingades sätta på bilens luftkonditionering.

Föremålet steg varje gång flammor sköts ut undertill. Och när flammorna upphörde sjönk det igen. Men det intensiva ljust ändrade aldrig styrka. Trots ljust syntes tydligt att "diamantens" hörn inte var helt skarpa utan av-

rundade. Blå fläckar eller ljus sträckte sig kring dess mitt. Under hela observationen hördes ett oregelbundet pipande ljud.

dig. Hon togs in på Parkway Hospital i Dayton. Till en början berättade hon inte om UFOt och läkarna antog att det var en ordinär brännskada.

Strålningsskadorna förändrade Bettys utseende så starkt att vänner som kom på besök inte kände igen henne. Hela ansiktet svullnade igen, och Betty kunde inte se på en vecka. Håret började falla av, och hon förlorade till slut mer än hälften av sitt hår. Dessutom hade hon intensiv huvudvärk. Läkarna förbryllades mer och mer av Bettys symptom. De kunde bara konstatera att hon måste ha utsatts för någon form av elektromagnetisk strålning. Diagnosen löd: "Strålningsskador. Typ och dos okänd."

Betty togs in sammanlagt fem gånger på sjukhus efter händelsen, två gånger på intensivvård. Idag, flera år efter observationen, är ingen av vittnena helt återställd. Vickie och Colby plågas av återkommande hudinfektioner. Dessutom har deras syn stadigt försämrats, och de tvingas bära starka glasögon.

Betty var tidigare en mycket aktiv kvinna. Hon drev en restaurang och en livsmedelsaffär och hade planer på att öppna en större restaurang. Ingen av kvinnorna har kunnat återgå till sitt arbete, och de är både fysiskt och psykiskt i dålig kondition.

Cash-Landrumfallet är dubbelt tragiskt i den mening att UFO-vittnen skadats för livet och dessutom knappast har någon chans att få stöd från myndigheterna. Det intressanta är att både Vickie och Betty är helt övertygade att de observerade en jordisk farkost som tillhör flygvapnet. De menar att både föremålet och helikoptrarna måste ha varit del av någon övning.

Den 2 september 1983 skrev advokaten Peter Gersten från New York en ansökan om skadestånd till amerikanska flygvapnet med hänvisning till att vittnena skadats av militärt flyg. Svaret blev förstas nej med motiveringen: "Våra undersökningar har inte påvisat att militär personal, utrustning eller flygplan varit involverade i denna påstådda händelse." (2)

I januari 1984 tog Vickie och Betty det sista desperata steget för att få rättvisa i sitt fall. Med hjälp av advokat Peter Gersten lämnade de in en stämning till flygvapnet på 20 miljoner dollar på grund av de skador de fått av UFO-händelsen. Något svar har de ännu inte fått. (3)

Sannolikt kommer de aldrig att få ersättning. Det skulle innebära att flygvapnet tvingades erkänna antingen UFOs existens eller att de själva utvecklat UFO-farkoster som kan ge livshotande skador på personer som kommer i närheten.

Det verkligt intressanta med Cash-Landrumfallet är närvaron av de många helikoptrarna. Sammanlagt observerades 23 stycken vid ett tillfälle. Efter att ha blivit utskriven från sjukhuset ringde Betty flera militärbaser för att försöka få information om helikopterflygningar den 29 december 1980. Men ingen ville vidkännas några operationer det datumet. I februari 1981 ringde Betty även till NASA, men fick negativt besked. NASA använder inga helikoptrar, påstod man.

Den 30 april 1981 firades "Framtida Jordbrukares Dag" i Dayton. Vickie och Colby besökte evenemanget där bl a en CH-47 helikopter från Ellington Air Force Base fanns att beskåda. Colby blev alldeles skräckslagen och sprang in i ett hus, men Vickie hämtade honom för att visa att helikoptern inte skulle göra dom illa igen.

Piloten heter Willy Culberson. Vickie passade på att fråga om han flugit i området tidigare. Helt spontant svarade han att han kallats ut den 29 december, tillsammans med andra helikopterpiloter, på grund av ett UFO. Men när Vickie berättade att hon var en av dem som skadats av UFOt, drog sig Culberson snabbt tillbaka. Ufologen John Schuessler talade senare med Culberson per telefon, men han förnekade då att han varit inblandad i UFO-händelsen.

Oidentifierade helikoptrar har förekommit i många UFO-fall och är en integrerad del av det bisarra fenomenkomplex som går under benämningen djurstympningar. (4) Även mera konservativa och kritiska ufolger som t ex amerikanen Raymond Fowler har tvingats erkänna att okända helikoptrar uppträder i vissa närobservationer av UFO. Fowler har till och med diskuterat saken med CIA och (naturligtvis) inte fått någon klarhet. (5)

Vickie Landrum har arbetat hårt de senaste åren för att verkligen få klarhet i vad som hände den ödesdigra decemberkvällen. Framför allt vill hon att unge Colby skall få en riktig behandling och växa upp utan men av händelsen.

Alldeles efter händelsen beslutade Vickie, Betty och Colby att inte berätta för någon vad de sett. De ville inte bli ansedda som galningar, men det var

innan de förstod att de blivit skadade. Trots att fallet fått en oerhörd publicitet och noggrant dokumenterats av flera forskare, är det inte troligt att någon hjälp kommer att erhållas från myndigheterna. I varje fall inte så länge som ämnet UFO klassificeras som "above top secret".

Noter

1. John Schuessler: Cash-Landrum case. Investigation of helicopter aciti-

vity. MUFON UFO Journal, nr. 187, sept. 1983, s. 3–7.

2. Ibid. s. 7.

3. Cash-Landrum case — a retrospective summary. UFO Research Australia Newsletter, vol. 5:3, maj–juni 1984, s. 3.

4. Tom Adams: The choppers... and the choppers. Project Stigma, Paris, Texas, 1980.

5. Raymond E. Fowler: The Andreasson affair, phase two. Prentice Hall Inc., New Jersey, 1982, s. 210–220.

DEPARTMENT OF THE AIR FORCE
HEADQUARTERS UNITED STATES AIR FORCE
WASHINGTON, D.C. 20324

2 SEP 1983

Mr. Peter A. Gersten
Gagliardi, Torres and Gersten
27 North Broadway
Tarrytown, NY 10591

Re: Appeal of Personal Injury Claims of Betty Cash, Vicki Landrum and Colby Landrum

Dear Mr. Gersten

The appeals of your clients' claims for personal injuries allegedly caused by an overflight of an unidentified flying object and unidentified helicopters on 29 December 1980 have been considered under 10 U.S.C. 2733 and are denied.

The reason for this decision is that the facts as alleged by the claimants fail to establish that their injuries were caused in any way by the United States Government or any of its agencies or instrumentalities. You should not consider the acceptance and subsequent denial of this claim as an admission of the truth of any facts alleged by your clients. Our investigation has revealed no evidence of involvement by any military personnel, equipment or aircraft in this alleged incident. The arguments you presented to establish liability of the government are not supported by any case or statutory law.

This is the final administrative action that can be taken on your clients' claims. This denial also satisfies the administrative filing requirements of the Federal Tort Claims Act. Based on this denial, your clients have the right to file suit against the government in an appropriate United States District Court not later than six months from the date of the mailing of this letter of denial.

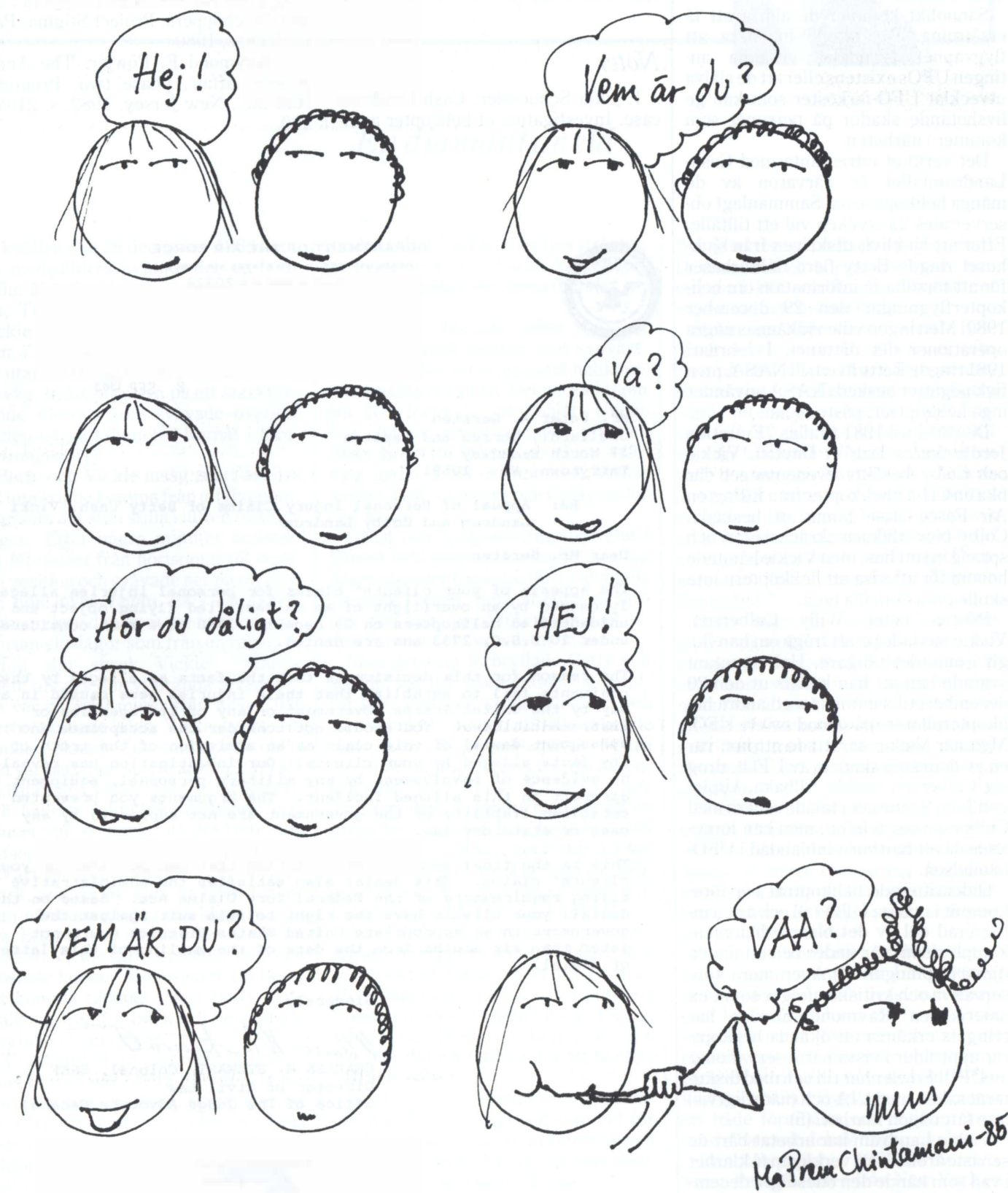
Sincerely

Charles M. Stewart
CHARLES M. STEWART, Colonel, USAF
Director of Civil Law
Office of The Judge Advocate General

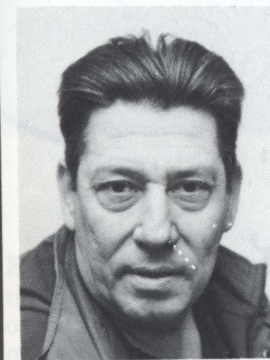

READY THEN READY NOW

PULLAN

av Chintamani Isberg

Bertil Falk:

Svenskarna är inte kristna utan privatreligiösa i dag

Forskare i Norrköping har gjort en undersökning som i varje fall för mig lett till överraskande resultat. Man har nämligen gått ut och frågat folk om deras religiösa liv, och resultatet har blivit att svensken är religiös, men på ett mycket privat sätt.

Undersökningens resultat publicerades i Svenska Dagbladet den 17 mars. Det visar sig där att bara 7,7 procent av svenska folket uppfattar sig själva som bekännande kristna, medan hela 46,4 procent uppfattar sig som religiösa, men inte på något kristet sätt utan på sitt eget lilla speciella sätt.

Bara 4,2 procent av de tillfrågade säger sig vara icke-religiösa därför att de uppfattar religionen som falsk.

De här privata religiösa känslorna tycks betyda väldigt mycket för dagens svenskar. I denna privata religiösa sfär hämtar vi tydligen både hjälp, kraft, tröst och inspiration i vår dagliga tillvaro.

Denna privata tro har också

något med livets mening att göra.

Men egentligen vet man väldigt lite om denna privata religiösa tillvaro, som naturligtvis är mycket individuell. Ingrid Olausson konstaterar i Svenska Dagbladet att den stora gruppen privatreligiösa "inte återfinns inom svenska kyrkan eller andra kristna samfund. Inte heller söker de sig till de många alternativa religioner som nått Sverige."

Med andra ord: Dessa privatreligiösa människor återfinns inte bland de nyreligiösa grupper som exempelvis Sökaren visat stort intresse för under årens lopp.

Svenska Dagbladet, som tar upp den här frågan i en stor artikelserie, vill försöka belysa frågan om "hur den största religionen i Sverige i dag kan vara osynlig, tyst och icke-organiserad."

Att en privatisering av religiöst tänkande varit på gång har redan tidigare påpekats. Man

har menat att det finns en tendens att varje människa i dagens Sverige i sig själv blivit något av ett eget samfund.

Men att denna privatisering gått så långt att den som "grupp" redan är sex gånger så stor som gruppen bekännande kristna, det är faktiskt överraskande.

Under 1900-talet har man talat mycket om sekularisering (förvärldsligande) i den betydelsen att människorna alltmer vänt de andliga värdena ryggen och blivit allt mer materialistiska.

Undersökningen som forskarna i Norrköping utfört tyder inte på att vi vänt de andliga värdena ryggen. Däremot visar den att vi alltmer vänt kyrkor och samfund ryggen, därför att de uppfattas som uttryck för gamla förlegade och stelnade religionsformer.

Svenska folket är kanske inte längre ett Guds folk och absolut inte ett kristet folk. Men det är inte heller ett folk utan religion.

A hand-drawn sketch of an open book. The pages are filled with scribbled, illegible text. To the left of the book is a lightning bolt, and above it is a cloud. The book is shown from a slightly elevated perspective, with its spine visible on the right. The drawing is done in a simple, sketchy style with black lines on a white background.

Derk & Kathleen
Loeks

Retreat 24-28 ^{Loeks} juni
08/440910 for information

Udassana insikts-
övingar

Författare till "Psychology of Meditation" 30/8 - 1/9 Ljusterö
 Kontakta Jose Baetling 08-584053/625322
 Föreläsning på Cafe Pan 8/8 kl. 19.00 ✓

Överlevnads-
KLUBB 5-11 aug
med Arne Groth från
FOA Info: 7658032
7671948

Kursbyn Korp-
berget. Beställ
program för hösten
0612-30837

Motionskolar-
utbildning
"Aerobic
trainer"
med Jim Sandlund & Vibeke Saxe
031-286812

SÖKARGUIDEN STILL ALIVE!
Box 45505 - 10430 Stockholm

AH växa i kärlek
 28-30 juni
 Växthuset
 Söderfjäll
 0175-31485
 09-10.00

En av våra läsare har uttryckt skepsis till några företeelser inom New Age-området, bland annat de vackra affirmationskort som säljs av Wäxthuset, Väddö. Hon skriver att korten tydligt visar "själviskhetens gamla lagar". Det egna jaget placeras i centrum. Det som händer, ses inte från någon annan synpunkt än den egna.

Så här står det på några av affirmationskortet:

Jag är villig att njuta mer av mitt liv.
Jag letar inte längre efter den rätta personen. Jag är den rätta personen.

Jag tar nu ansvar för min ilska och uttrycker den konstruktivt.

Om jag begått en kriminell handling,
förlåter Jag mig själv och går vidare i
kärlek.

Jag är alltid på rätt plats, i rätt tid, framgångsrikt sysselsatt med rätt verksamhet.

Jag tar nu emot stora summor pengar som Jag själv ska använda.

Människor tycker om att betala mig när Jag gör det Jag mest njuter av.

Jag väljer alltid rätt.

Jag uppfyller nu mina mål med lätthet och glädje.

Dessa tankar ger dynamiska resultat, sägs det. Genom dem skapas ökad livsglädje, framgång och självförtroende.

Affirmationer är bekräftelser eller positiva tankar som man medvetet väljer att föra in i sitt medvetande för att uppnå vissa önskade resultat.

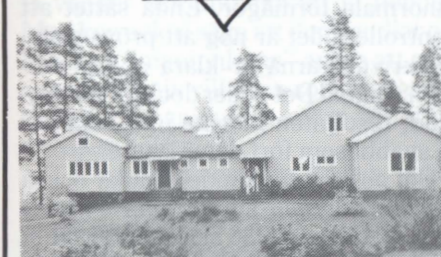
Jag (SM) menar att affirmationerna skall sättas in i ett större livsåskådningssammanhang, som även omfattar *kärlek till allt*. Och just den idealismen finns inom växthusrörelsen. Åsa Freij skriver i ett reportage från Växthuset på Vaddö: "Sånger om kärlek, vänskap med hela universum o s v hör till programmet, liksom att ofta ta i ring och hålla varandra i händerna. Att kramas blir snart spontant, och som nyt-

släppta kalvar på grönbete kramar man snart varandra hjärtligt, länge och ofta . . .”

En grundtanke hos en del positivetsprofeter är att endast om man verkligen tycker om sig själv, kan man riktigt älska andra.

Det är en missuppfattning att karaktärisera affirmationer som uttryck för själviskhet. Man är inte självisk om man är mån om sin egen lycka, hälsa och framgång. Självisk är man om man *endast* tänker på sig själv. *Ingen* affirmation säger: "Tänk bara på dig — strunta i andra!" Medmänsklighet finns hela tiden med i bilden.

Vad penningaffirmationerna beträffar är det väl så att de är översatta från amerikanskan och typiskt amerikanska. Men enligt en djupare penningfilosofi är pengar *kraft*, en kraft som kan användas till goda projekt. Det är givetvis inget fel med pengar. Frågan är hur de används. SM

Broby 1187, 770 12 Sunnansjö,
tel 0240-91685

På SOLSÖKEHEM erbjuder vi dig:

Hälsö- o temaveckor och veckoslutskurser.
Zonterapi, kroppsbalansering, Bach's blomstermedicin, samtalsterapi, personliga
avslappningsband med visualiseringar.
Vi satsar på den lilla gruppen med en personlig atmosfär.

Våren och sommarens temaveckor:

v.25:	Att våga förändras
v.26:	Positivt tänkande
v.32:	Livet måste ha en mening
v.33:	Din inre läkare
v.36:	Självkänedom
v.37:	Ditt liv är dina relationer

Sören Grind Solveig Langkilde VÄLKOMMEN

är andlig vägledare (guru) för sanningssökare över hela världen. Han vistas i Danmark hela sommaren. Var och en som uppriktigt vill lära sig sinneskontroll och yoga kan få personligt samtal med Swami Narayananda. Han svarar på frågor, löser tvivel samt ger råd och vägledning och till dem som önskar ger han mantra.

Under tiden 1/6-31/8 leder Swami Narayanananda **det fria andliga träningslägret** på N. U. Yoga Ashrama, Gylling, Danmark.
 Begär prospekt och information från: **N.U. Yoga Ashrama, 31402 Långaryd.**

Bokvandring i den inre världen

Av Nils-Olof Jacobson

Sanguinisk flicka.

I den här bokvandringen tar jag upp några böcker från utgivningen 1984–85, som från olika utgångspunkter vill belysa människans inre världar.

"En liten koleriker måste ha skrikit färdigt, innan man kan tala med honom. Ett melankoliskt barn behöver någon att tycka synd om. Ett sangviniskt barn blir inte ordentligare av förmaningar, utan av kärlek. En flegmatiker 'får man' försöka göra otålig." Så säger Margareta Lundmark i sin bok *"Sanguiniker m fl — Om de fyra temperamenten"* (Larson, 177 sidor). Den gamla läran om temperamenten används väl numera endast i den antroposofiska pedagogiken, och förf. har också varit lärare i Waldorfskolor. Det är en nöjsam och lättläst skildring av temperamentsläran, med många exempel. Naturligtvis blir de förenklade, men det är lätt att lära sig känna igen de fyra urtyperna och boken innehåller många praktiskt användbara råd om hur man kommunicerar med barn i olika stämningslägen.

Peter Russell har tidigare gett ut en

bok om meditation och *En uppvaknande värld*. I *Boken om hjärnan* (Studieförlaget, 255 sidor) presenterar han en mängd fakta om människohjärnans förbluffande kapacitet, tillsammans med övningar om hur man bättre kan utnyttja den. Han har samarbetat med Tony Buzan, känd för böcker om hur man använder huvudet bättre. Här ger han en behändig sammanfattning av metoder och tekniker som har beskrivits mer i detalj i andra böcker, exempelvis användning av "minnes-kartor" (mind-maps), visualisering m m. Det är en optimistisk och uppfriskande bok, ganska lättläst trots mängden av fakta.

Anteckningsteknik beskrivs mer detaljerat i *Mind-Maps — den nya anteckningstekniken* av Ingemar Svanteson (Bokförlaget Seminarium, Box 99, Vagnhärad, 64 sidor). Det är en handledning med praktiska övningar för den som vill lära sig att få ut mer av sina anteckningar. Materialet är översiktligt presenterat och kan användas både enskilt och för studiecirklar.

Edvard de Bono är känd för flera böcker om kreativt tänkande. Hans senaste heter *Tänketräning* (Svenska Dagbladet, 191 sidor). Han beskriver en rad tekniker för att stimulera ett mer skapande tänkande. Ett exempel är metoden PMI, som står för "Plus — Minus — Intressant". Det innebär att man, när man ställs inför ett problem eller en fråga, riktar uppmärksamheten först på de positiva, sedan på de negativa och till sist på de "intressanta" aspekterna. Detta ska göras på ett disciplinerat sätt under högst 3 minuter. Det är alltså ett sätt att styra, koncentrera, sin uppmärksamhet i en riktning i taget och därigenom få fram idéer och associationer som inte hade haft en chans i ett mer förstrött tänkande. Boken presenterar en lång rad andra metoder, med praktiska övningar, och gör det på ett stimulerande

sätt.

Peter Russell ägnar ett kapitel i sin bok åt positivt tänkande och föreställningsövningar. Det är ämnet för flera böcker. En av dem är *Body-Power — Kroppens egen läkekraft* av den amerikanske läkaren Vernon Coleman (Forum, 180 sidor). Med hjälp av språkliga missfoster som "bodypower-kampanj" vill förf. få läsaren att använda sina egna inre resurser för att förebygga och läka sjukdom. Boken innehåller en hel del användbara råd men är dessvärre full av förenklingar och överdrifter och skriven i den hurtiga stil som tyvärr kännetecknar många amerikanska självförbättringsböcker. Den har här sällskap av *Supermind — Träna ditt sjätte sinne* av David Adams (BonnierFakta, 132 sidor). Adams sägs vara psykolog. Boken beskriver tekniker som påstås utveckla olika paranormala förmågor. Enda sättet att kontrollera det är nog att pröva själv. Beskrivningarna är klara och principerna enkla. Det gäller dock att ha tålamod; resultaten kanske inte kommer så snabbt som förf. låter läsaren tro.

Om positivt tänkande handlar också *Dynamisk vision* av Norman Vincent Peale (Harriers, 236 sidor). Peale är ju en av de mest lästa författarna på detta område, där han har varit verksam i mer än ett halvsekel. Hans metod beskrivs på omslaget som att "man tänker inte endast på den målsättning man hoppas förverkliga, utan ser den och upplever den som en vision, absorberar den med en enorm intensitet och förstärker den genom bön. Genom att ständigt se den önskade målsättningen inom sig, frigör man enorma krafter inombords som leder till att problem av skilda slag löses. De negativa känslor som tidigare blockerat dessa krafter, ersätts av positiva känslor, som öppnar vägen till framgång och utvecklar personligheten."

Det låter ju vackert — men är det

sant? Jag tror faktiskt det. Det finns nu rätt mycken forskning i varje fall som visar att systematiskt tänkande och användande av föreställningar direkt kan påverka både kroppsliga processer och prestationer på olika områden, t ex inom idrott och konstnärligt skapande. I vad mån en förändrad tankeinställning också kan påverka ens yttre livssituation kan man bara förvissa sig om genom att själv pröva — här lämnar vi det område som är möjligt att undersöka med vetenskapliga metoder. Peale berättar hur han har använt ett systematiskt skapande tänkande i sitt eget liv, och fått andra att försöka det. Jag tycker han skriver på ett nyanseerat, lågmält sätt. Han skriver utifrån en religiös grundsyn, och hans budskap är lättast att ta till sig för de läsare som har någon form av personligt Gudsförhållande.

En gammal klassiker på området har getts ut igen på svenska, *Hur du vinner vänner och påverkar din omgivning* av Dale Carnegie (Natur och Kultur, 300 sidor). Första upplagan i USA 1936 trycktes i 5.000 exemplar; sedan har den sålts i 15 miljoner. Boken rör sig helt på det psykologiska planet. Det är lätt att förstå varför den blev en sådan framgång — den är faktiskt fortfarande både läsbar och läsvärd. Carnegie ger enkla, vettiga råd om hur man kommunicerar med människor för att få vänner och undvika att få fiender. Man kan också säga att den handlar om hur man "manipulerar" andra att göra som man själv vill. Den som tycker det är fult att manipulera andra bör alltså inte läsa boken.

Till människans inre liv hör också drömmarna. De två drömböckerna *Drömsymboler* av Obrad Dončić (Zindermans, 148 sidor) och *Drömllexikon* av Tom Chetwynd (W & W, 199 sidor) är likartade i uppläggningsen. Båda ger först en översikt över drömmar och drömtolkning, och sedan en lista över drömsymboler i alfabetisk ordning. Chetwynds lista innehåller flera symboler, men Dončić behandlar sina utförligare. Han ger också en närmare introduktion till drömtolkning enligt den psykoanalytiska metoden, främst inspirerad av Jung. Chetwynd har gått igenom en stor mängd litteratur, medan Dončić i hög grad bygger på sina egna erfarenheter av arbete med drömmar. Han ger också exempel på drömmar med förslag till tolkning. Jag tycker böckerna kompletterar varandra;

den som vill arbeta med egna drömmar kan ha god nytta av båda.

En av de första böcker jag recenserade i Sökaren var *Avspänd utan mediciner* av den australienske psykiatern Ainslie Meares; det var på 60-talet. Meares har numera slutat sin medicinska gärning och har de senaste åren ägnat sig enbart åt att hjälpa människor finna inre ro genom avspänning. I boken *Finn ditt inre lugn* (Natur och Kultur, 210 sidor) sammanfattar han sitt mångåriga arbete. Han beskriver samma form av meditativ avspänning som i sin förra bok men nu inte inriktad på medicinska problem utan som en väg att uppnå inre frid. Han beskriver dels själva metoden (som är så enkel att den är svår att beskriva!) dels hur den kan tillämpas och vilka följder det får på olika livsområden. Meares skriver som vanligt stillsamt, klart och enkelt. Jag har träffat honom en enda gång, vid hypnoskongressen i Uppsala 1973, och har ett starkt minne av hur han själv utstrålade det inre lugn han skriver om. Förmodligen krävs många års övning att nå dithän — men inget hindrar ju att börja nu!

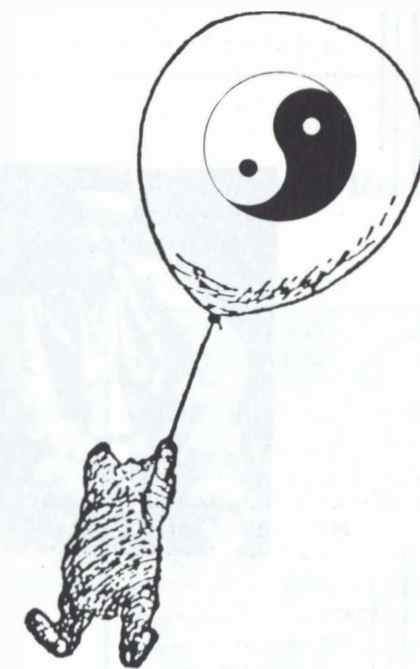
I Lundmarks *Sanguiniker m fl* återges beskrivningar av gran, björk, lind och ek, som en biologilärare vid den första Waldorfskolan brukade berätta för barnen. Därigenom gav han dem en upplevelse av de kvaliteter som de fyra temperamenten uttrycker, utan att säga ett ord om begreppet temperament. Barnen fick höra en liknelse, en metafor, som gav en förståelse på helt annan nivå än om man skulle diskutera temperamenten öppet. I Waldorfskolan används sagor och metaforer som ett mycket viktigt inslag i undervisningen. Också i psykoterapi blir de mer och mer uppmärksammade. Om det handlar en bok av psykologen Åke Högberg, *Symboler, sagor, metaforer och deras användning i terapi* (W & W, 188 sidor). Med exempel från de klassiska folksagorna och från moderna sagor som Astrid Lindgrens Ronja Rövardotter visar han hur sagorna är fulla av symboler som uttrycker skeenden i människans utveckling. I psykoterapi kan detta användas på ett systematiskt sätt. Arbete med inre bilder låter terapeuten följa patientens framsteg på ett symboliskt plan. Men patientens hanterande av symbolerna har också motsvarigheter i det yttre livet. Boken är främst riktad till läsare som själva arbetar med terapi. Men den är lättill-

gängligt skriven och kan läsas av alla som är intresserade av människans inre världar, och kan också stimulera till eget arbete. I en lång fallbeskrivning får man följa hela utvecklingen av en symbolterapi.

En klassisk saga, som många av oss har läst som barn, är Nalle Puh. Amerikanen Ben Hoff har skrivit *Tao enligt Puh* (W & W, 189 sidor). Den är ännu ett exempel på hur myter och sagor förmedlar djupa inre sanningar. Lätt-samt, charmfullt och ömsint presenterar Hoff Nalle Puh som lärare i taoistisk visdom. Jag vet inte om A. A. Milne hade studerat taoism när han skrev böckerna om Puh eller om han ens var medveten om att Nalle Puh förhöll sig till livet på det sätt som de gamla taoistiska filosoferna lärde ut. Kanske inte heller Nalle själv var medveten om det:

"— Vad tycker du mest om av allting på jorden, Puh?"

— Tja, sa Puh, vad jag tycker mest om . . . och sedan måste han tänka efter en stund. För fastän det var förfärligt gott att äta honung, så fanns det ett ögonblick alldeles innan man började äta den, som var nästan ännu bättre, men han visste inte riktigt vad det kallades."

Detta är Nalle Puh förstås.

Analys av ditt eget födelsehoroskop

Din frihet är beroende av att du vet vad du känner, vill och behöver.

Ditt horoskop kan hjälpa dig att få perspektiv och ökad förståelse för dig själv.

Analysen av födelsehoroskopet innehåller:

- Planeterna i tecken - anlag och behov
- Planeterna i husen - miljö, intressen
- Ascendenten - sätt att bemöta andra
- Aspekter - behovskonflikter, relationsproblem

Horoskopet omfattar ca 15 A4-sidor maskinskriven text. Beställes per telefon eller post. Pris 145 kronor.

KÄLLANS DATA SERVICE Väsbygatan 13B, 733 00 SALA. Tel 0224-110 41

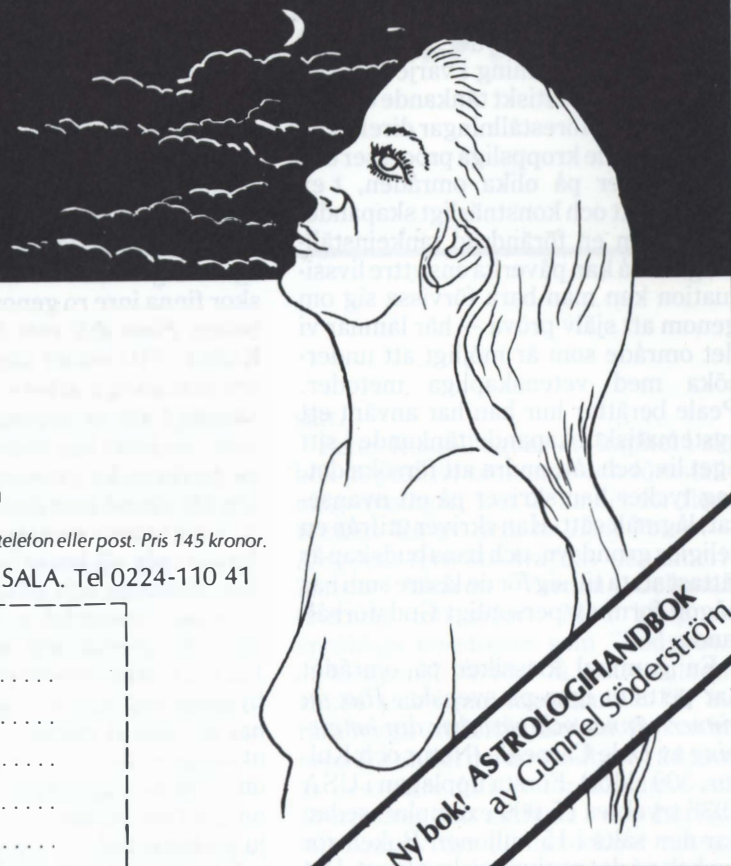
Jag beställer en horoskopanalys

Namn.....

År..... Mån..... Dag.....

Klockslag..... Plats.....

Adress.....

INDIANSOMMAR!

Richard och Pascale Deertrack är i Sverige i slutet av juni och juli!

Richard och Pascale Deertrack skapar en bro mellan det indianska och det icke-indianska, det uråldriga och det moderna, den yttre verkligheten och våra inre jag. Richard, en ceremoniell ledare från Taos Pueblo-stammen, arbetar med urgamla traditioner och förmedlar hur icke-indianer kan använda ritual och tradition som en väg till inre frid.

Pascale, sufilärare som också undervisar i indianska sedvänjor, stärker och breddar bron mellan kulturerna.

Föredrag. Kurser. Ceremonier. Sweat-lodge. Kvinno- och vildmarksretreat.

För information kontakta: Pan Helhetscenter 08-44 09 10 Tiiu Serenander 12-15 eller skriv till Bo Widegren, Mossvägen 46, 153 00 JÄRNA.

Astrologisk Rådgivning

Seriösa skriftliga horoskop och/eller handstilsanalyser, ej datatolkn. Skriv f. inf.

Erica Ekedahl
Blombacka, 660 60 Molkom

THOMASEVANGELIET

det senaste funna evangeliet kring Jesus Kristus finns nu på svenska, sammanställt och tolkat av forskningsledaren i the International Humanitarian Society (IHS). Pris 48:- kr inkl porto om likvid insändes med beställning via postgiro 19 00 00-0 (mot pfkt tillkommer 10:- kr).

IHS FÖRLAG

Box 25062, 100 23 STOCKHOLM
tel. 08-56 77 10

Behöver du eftertanke och samling? Kom och bo i en av våra stugor i stillsam miljö.

Sölje kloster, 670 20 Glava.
0570-641 25 (Per och Monica)

Välkommen!

Trist och tungt att läsa...?

Personlig kontakt via kassett är ett alternativ. Jag vill inspirera Dej till kunskap och Livsbejakelse att finna i

DEN NYA GUDSBILDEN

Varje kassett är original och gjord just för Dej. Best. 040-29 28 82 eller adr. Kjell-Åke Nilsson, N. Bulltoftav. 20 A, 212 20 Malmö.

En bättre, sundare FRAMTID!!

Föreningen EKO-BYN vill samla människor, såväl aktiva som passiva, som vill flytta till eller stödja ett ekologiskt vegetariskt landsbygdssamhälle. Kom med och hjälp oss att skapa inte bara en utan flera sådana "ekobyar"! Ingen åldersgräns (det finns t ex även tankar på ett pensionärshem).

I sommar ges tillfälle att jobba halvtid en eller flera veckor med biologisk trädgårdsodling m m på två gårdar, i norra Småland och på höga kusten i Ångermanland. Fritt enkelt logi och fri kost. Resten av tiden har du semester. Vegetariskt kollektivt självhushåll. - Möjlighet kan ev. ges att stanna längre tid eller för gott.

Ring betr. Småland till 08-49 16 16, Gerd Skoog, betr. höga kusten 08-774 23 53, Bertil Rindsjö.

Föreningens adress:
EKO-BYN, c/o Fagerström,
Myggdalsvägen 120, 135 43 Tyresö,
tel. 08-742 26 96.

UPPLEV YOGA NIDRA

en total upplevelse
en total avslappning
som rör och väcker
alla delar av ditt väsen

NYTT KASSETTEBAND AV SWAMI JANAKANANDA

Till musik av Roop Verma och ljud från moder jord. Extra lång speltid. Med 18 sidors häfte om Yoga Nidra tekniken.

Ja tack, jag önskar _____ stk. Yoga Nidra kassetteband tillsänt.
Pris: 90,- + postförskott.

NAMN _____

ADRESS _____

Skicka kuponen till:

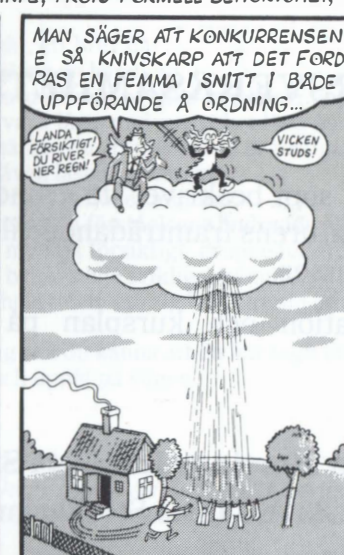
SKANDINAVISK YOGA OCH MEDITATIONSSKOLA

Kuragården 340-13 Hamneda
Tel (0372) 55063

Sveavägen 108 - 11350 Stockholm
Tel (08) 321218

PROFETEN AVLED I FÖRRFÖRRA AVSNITTET, MEN HAR ÄNNU INTE, TROTS FORMELL BEHÖRIGHET, FÅTT KOMMA IN I HIMLEN.

Av Sven Rosén

YOGA

balans till kropp och själ

temasemester **4-15 aug.** i naturskön och stillsam trakt. Inga förkunskaper krävs. OBS! Begränsat antal platser, boka snarast; tel **0570-641 25** (Per och Monica). Sölje Kloster, 670 20 Glava.

Varmt välkommen!

BUDDHASASANAFÖRLAGET

Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:-

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:-

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:-

Buddhistisk meditation

av Francis Story
32 sidor, ca 7:-

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Ni som är intresserade av parapsykologi, ta gärna kontakt med mej. Svar till "Herr AOS, Stockholm", Sökaren f.v.b.

*

38-årig kvinna med 3-årig flicka har tröttnat på att vara ensam. Jag är intresserad av djur och natur, fotografering, musik och litteratur, alt. medicin, astrologi, numerologi m.m. Jag oroar mig för vårt släktes och vår planets överlevnad, har en andlig syn på livet, är övertygad om reinkarnation, föredrar vegankost och bor i södra Sverige. Svar till "Sjua", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser 50 öre per ord + 5:- i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 15:-. Moms inräknad.

Biorytmkurvor för valfri 9-månadersperiod inkl. historik och förklaringar. (Ange födelsedag, -månad och -år!) Endast 25 kronor på pg 82 18 39-8 eller skriv till J. Pettersson, Box 34, 823 00 Kilafors.

MEDITATIONSKUDDAR

nu med blytläs.

RÄTTVIK högmodell sydd i manchestertyg.

ZEN platt modell sydd i stadigt bomullstyg. Valfri färg.

Ostoppade fodral 60:-

Fodral + kapok 150:-

Frakt & pfsk. avg. tillkommer.

Omgående leverans.

INGA:s SÖMNADSSERVICE HB
Box 47, 762 00 RIMBO
Tel. 0175-708 30

(Helst skriftlig beställning!)

NY KURSVERKSAMHET!

Martinus kosmologi — som beskriver de grundprinciper på vilka människans och naturens framträdande vilar — finns nu tillgänglig i sju veckokurser.

Beställ gratis information och kursplan på telefon 08-766 08 69.

Stiftelsen Martinus Institut i Sverige

Fjällgatan 23 A, 116 45 Stockholm

Bäste SM.

Jag har några anmärkningar på ditt resonemang om medellivslängden i nr 2, 1985.

Du talar först om medellivslängden för hela befolkningen och noterar mycket riktigt att dess ökning huvudsakligen beror på minskningen av barnadödligheten, som tidigare var mycket stor.

Sedan talar du om dina förfäders medellivslängd och tar medellivslängden på en utvald grupp som levat så länge att de kunat reproducera sig. Det är i och för sig tillåtet. Men det är inte tillåtet att jämföra den medellivslängden med befolkningens i sin helhet. Det blir två ojämförbara storheter.

Däremot är din iakttagelse att folk förr blev minst lika gamla som nu, riktig. De blev till och med äldre. Det håller befolkningssakkunniga inte riktigt med om förstås och talar om prästernas felskrivningar i kyrkböcker och däri ligger givetvis någon sanning, men inte hela.

I gamla kyrkböcker angavs åldern vid dödsfallet av den döende eller hans anhöriga vid prästens besök vid dödsbädden och kontrollerades långt ifrån alltid av prästen i födelseboken. Så betydande felkällor finns. Men det är ändå för en gammal släktforskar helt klart att man förr blev minst lika gammal som nu och i många fall betydligt äldre.

Jag har nyligen studerat dödböckerna för Larvs socken i Västergötland under början av 1700-talet och gjorde som läkare då en del intressanta observationer. Socken hade 1750 omkring 950 innevånare. År 1710-11 gick en svår pestepidemi över hela landet och i vissa socknar dog 25 % av befolkningen. I Larv ungefär 10 %. Ändå kan denna socken uppvisa något så relativt sällsynt som att det under åren 1720-1730 dog inte mindre än 11 personer med en angiven levnadsålder av 100 år eller mer. Således dog en hundraåring varje år i genomsnitt. Härmed skall jämföras min hemortskommun sedan 30 år — Herrljunga — med 9000 innevånare. Här har under de trettio åren jag varit läkare här dött 5 personer med en ålder av 100-104 år.

100-åringarna i Larv måste varit kärnfriska eftersom dom alla ju överlevt pesten 1710-11.

Den äldsta person vi känner i Sverige torde vara knekten Per Marcusson i Kila socken, född i Tystberga som dog vid 118 års ålder. Här har bevisligen prästen uppgivit fel ålder i dödboken, men åt fel håll. Han är där angiven varande 112 år. Emellertid finns ett syneprotokoll från Jönåker häradsrätt (A1:2) från år 1688 där Marcusson instämts som vittne på grund av sin höga ålder för att vittna om hur det var i gamla tider — tvisten gällde en gränsdragning. Det var alltså angeläget för häradsrätten att fastslå att mannen verkligen var så gammal som han uppgav. Man hade hjälp av att han var soldat — födelseböcker för hans födelsestid fanns inte. Däremot militära rullor. Man kunde med hjälp av dessa fastställa att han 1688 verkligen var 112 år.

Vid denna ålder kunde han infinna sig och vittna vid en rättegång! Han dör 1694 och är då alltså 6 år äldre än vad som står i rullorna. Men tydligen så glömsk att han glömt sina 6 sista födelsedagar. Men att han varit 112 år kom

han ihåg när prästen frågade, det hade ju häradsrätten fastslagit! Anmärkningsvärt är att hans hustru är 108 år när hon dör 1692. Sveriges äldsta äkta par?

Från 1750 till 1850 sjunker antalet gamlingar samtidigt som kroppslängden minskar. År 1805 hade vi 127 100-åringar i Sverige på 2,3 miljoner innevånare. År 1845 hade vi 4 på 3,6 miljoner (Geografiskt-Historiskt-Statistiskt Lexikon över Sverige). 1800 var kravet för antagning som soldat i den indelta armén en kroppslängd av 172 cm. 1850 hade kravet måst sänkas till 165 cm för att få tillräckligt antal rekryter!

Vad beror detta på? Vad hände mellan 1700-1750 som gjorde att de då födda blev både mera kortvuxna och kortlivade?

Så vitt jag kan se drabbades Sverige då av tre skadliga faktorer:

1. Tobaken
2. Kaffet
3. Det raffinerade sockret

Den tidigare sunda livsföringen ersattes av kaffedrickande med vitt socker som sötningsmedel, med allmän vitaminbrist som resultat, och så dessutom tobaksrökandet.

Har du någon annan förklaring?

Hälsningar

L. Kjellson

Kommentar:

Jämförelsegruppen *mina förfäder* utesluter barn och ungdomar under ca 20 år. För att få fullt jämförbara storheter skulle man från jämförelsegruppen *nutida svenskar* ha uteslutit barn och ungdomar upp till 20 års ålder och frågat: hur gamla blir idag de personer som blivit minst 20 år gamla och fått barn? Men eftersom vi vet att dödligheten bland barn och ungdomar idag är liten, uppstår ingen stor missvisning vid den här jämförelsen. Den visar ganska bra, tycker jag, att den ökande medellivslängden i hög grad beror på att barnadödligheten gått ned.

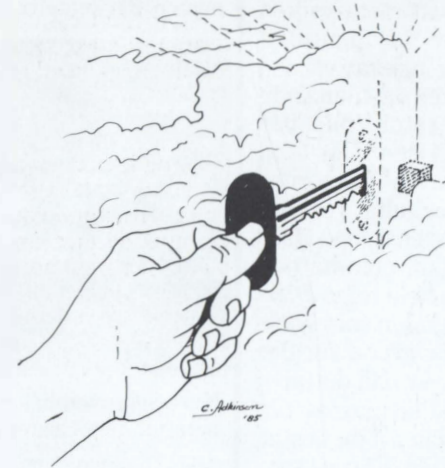
Jag vill också nämna att min uträkning av förfädernas medellivslängd utgår från kyrkobokföringens födelse- och dödsår, inte från de gamlas eller anhörigas egen uppfattning om åldern.

SM

Svar från L. Kjellson:

Din precisering av dina jämförelsegrupper kan jag acceptera.

Intressantare än medellivslängden tycker jag den optimala livslängden är — den säger mer om vår livskvalitet — fränsett naturligtvis att medellivslängdens ökning visar på kvalitetsökningen inom barnvården, för det är ju mycket riktigt som du säger att ökningen av medellivslängden beror på en minskning av barnadödligheten. 1850 dog 1/3 av barnen innan de uppnått 3 års ålder. Däremot döljer vår nuvarande statistik den minskning av den optimala livslängden som skett sedan 1750 — främst kanske därför att de dödsålderssiffror vi där har inte är tillräckligt exakta och kontrollerbara för att finna nåd inför statistikernas ögon.

Arbeta ständigt på att vidga ditt medvetande. Du märker att du börjar förstå och förverkliga sådant som tidigare bara har varit ord, ord som har upprepats om och om igen; och du har tänkt: "så vackra, underbara ord!" men orden hade inte liv.

Det är du som ska ge Mina ord liv du måste ge dem kraft att leva och i det förflutna har du så ofta försummat detta. Men nu när ditt medvetande har börjat vidgas börjar du omsätta i praktiken allt Jag säger.

Detta kommer att göra ditt liv och ditt levnadssätt helt annorlunda. Det innebär att du genom dina handlingar får erfara hur Mina löften uppfylls, löften som Jag givit dig om och om igen. Men tills du insåg att du var tvungen att göra något för att de skulle infrias, tills du insåg att du måste bli Mina händer och fötter fick dessa löften slumra.

Nu kommer du att vilja blicka tillbaka på tidigare budskap och se vad som förut gick dig förbi. Men det är att förspilla tid.

Allt Jag önskar är att du ska leva helt och fullt, nu, omsorgsfullt begrunda vad Jag har att säga dig dag för dag och omedelbart skrida till handling när så krävs vad det än är fråga om; och aldrig spilla tid på att ifrågasätta vad Jag säger. På så sätt kommer du verkligen att få se saker hända i din tillvaro. Många stora och underbara förändringar kommer att äga rum när du i all anspråklöshet tar några steg för att låsa upp dörrar.

Ett ord här, ett brev där någonstans en handling — alla dessa är liksom nycklar som låser upp dörrar som har varit låsta under mycket lång tid. Ibland märker du att nycklarna är rostiga, eller att även låsen är rostiga; det är då man behöver ingjuta kärlekens och förståelsens lindrande olja; ibland mycket försiktigt, droppe för droppe, ibland behövs olja i rikliga mängder, man får hela tiden låta sig leda av sin intuition.

Varje dag ska du känna att du har tagit ett steg framåt och uppåt på vägen.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy.
Övers. Maria Adkinson. Ill Charles Adkinson.
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation.

Varför?

"För övrigt anser jag att metafysiken bör förstöras", skrev en gång en svensk filosof. Han såg inget av värde i metafysiska tankar. Men om man ändå läser metafysisk litteratur, hur bör man då förhålla sig till den? Bör man anse författaren vara en auktoritet med kunskaper om ockulta verkligheter? Nej. Jag tycker att när man läser utsagor om metafysiska, ockulta och religiösa ting, bör man hela tiden *efterfråga skäl* till de påståenden som görs. Vad har författaren för grund för det han säger? *Varför* skriver han detta?

Försöker man sig på läsning av ockulta böcker, finner man att de består av en lång rad påståenden. Författaren gör gällande att han sitter inne med kunskap. De mest fantastiska ting sägs, utan skymten av hänvisning till stöd för utsagorna. Detta framställningssätt, där påståenden så att säga hänger i luften, är enligt min mening primitivt. Författare av denna typ bör, anser jag, förvisas till den plats som är deras rätta: avdelningen för kurositeter. Dessa skribenter saknar intelligens, söker ej intelligenta läsare och får i stort sett inte sådana.

Hur ockulta böcker av detta slag tillkommer, vet jag inte. Kanske bygger de ibland på författarnas rika fantasi, samt deras oförmåga att skilja mentala idéer från verklighet. Kanske bubblar tankar upp ur det undermedvetna och lurar dessa personer tro att de har kontakt med höga intelligenser. I vilket fall som helst: sådana texter är inte intelligent strukturerade, som normala skrifter. De hänvisar till hemlig visdom, esoterisk tradition, telepatisk kontakt med mästare etc. Och vilka egendomliga påståenden som helst kan förekomma i genren.

Jag menar att man bör bortse från grundade påståenden av detta slag. Ja, jag skulle vilja säga att inget påstående överhuvudtaget är intressant i sig självt. Det är *skälen för påståendet* som kan lyfta upp det till något av intresse. Påståenden utan angiven grund, eller utan källor, är som ouppfyllda löften, checkar utan täckning, framkastade hugskott, tomt prat.

Fråga alltid efter skälen! Om skäl finns, granska dem då noga och kritiskt och fråga dig: gör de påståendet trovärdigt?

Med detta vill jag inte säga att det inte kan finnas ockulta verkligheter, osynliga världar, höga mästare. Men det fordras gedigna grunder för påståenden om sådana ting för att man skall tro på dem.

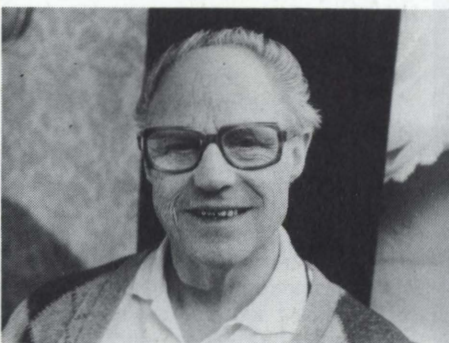
SM

Nr 5-6, 1985

Örjan Björkhem:

Det finns faktiskt paranormala fenomen. Psykometri.

2

Kurt Svensson håller i föremål och berättar deras historia.

Parapsykologiböcker. En enkät och en förteckning.
Liten ledning för den vetgirige.

6

SM:

Psi—en tvistefråga

10

En ny parapsykologibok och en av dess kritiker.

SM:

Det stora vita brödraskapet

14

Finns det ett hemligt brödraskap av andligt högtstående män (inga kvinnor?) som hjälper en del av oss i vår utveckling? Om dessa gestalter finns och har så mycket kärlek som sägs, varför ingriper de då inte med att jobba i "skiten" — som moder Teresa exempelvis?

Mästaren Hilarion

Karl-Erik Edris:

Alice Baileys liv

22

Lars Adelskog:

Skall man tro på esoterik?

26

K. E. Steffens:

Teosofin och antroposofin bygger på sviktande grund.
Norrmannen Steffens återkommer med genmäle till Gejel, Berg och Larson.

30

Swami Ritajananda:

Vad är Vedanta?

32

En subtil världsförklaring ur indiskt tänkande.

Sri Chinmoy:

Dikter

35

Håkan Blomqvist:

En diamant av eld

36

Intressant och viktigt amerikanskt UFO-fall. Tragiskt för de drabbade.

Cintamani Isberg:

PULLAN, hej . . .

38

Bertil Falk:

Svenskarna är inte kristna utan privatreligiösa idag.

39

Per Frisk:

Sökarguiden

40

Är positiva affirmationers självskhet?

41

Nils-Olof Jacobson:

Bokvandring i den inre världen.

42

Sven Rosén:

Profeten.

45

Oanadesvårigheter möter. Du håller väl tummarna?

Eileen Caddy:

Spår på stigen.

49

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:

Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgränd 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:

Helår (10 nr) 125:—

Halvår 70:—

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):

Helsida 1.000:—, halvsida 600:—,
småannonser 20:— per spalt-cm, men
minst 60:—.

Värmlandstryck i Karlstad AB,
Karlstad 1985

ISSN 0038-0504